

TİMAV
Türkiye İmam-Hatipliler Vakfı

TİMAY
Türkiye İmam-Hatipler Vakfı

Türkiye’de İmam Hatip Liseleri ve İmam Hatipliler Algısı

Proje Araştırma Grubu

Doç. Dr. Ertan ÖZENSEL

Yrd. Doç. Dr. Mahmut HAKKI AKIN

Yrd. Doç. Dr. Mehmet ALİ AYDEMİR

Proje Danışmanı:

Prof. Dr. Abdullah TOPÇUOĞLU

Prof. Dr. Abdülkadir BULUŞ

Doç. Dr. Muhittin OKUMUŞLAR

İçindekiler

SUNUŞ	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.
BİRİNCİ BÖLÜM	5
TOPLUMSAL GÖSTERGELER	5
İKİNCİ BÖLÜM	12
İMAM HATİP LİSELİ OLMAK	12
Nitelikler ve Değerler	12
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	47
DİNDAR NESİL, DİN EĞİTİMİ ve REJİM TARTIŞMALARI	47
İmam Hatip Lisesi Misyonu	47
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	76
BİR EĞİTİM KURUMU OLARAK İHL	76
Diğer Eğitim Kurumları ile Kıyaslama.....	76
BEŞİNCİ BÖLÜM	101
SİYASET, İDEOLOJİ ve İMAM HATİP LİSESİ	101
ALTINCI BÖLÜM	119
DİN EĞİTİMİNDE DİĞER KURUMLARIN ROLÜ	119
YEDİNCİ BÖLÜM	125
YENİ EĞİTİM SİSTEMİNE BAKIŞ	125
SEKİZİNCİ BÖLÜM	141
ARAŞTIRMANIN KÜNYESİ	141
SONUÇ	147

SUNUŞ

“*Türkiye’de İmam Hatip Lisesi ve İmam Hatipliler Algısı*” araştırması, **Doç. Dr. Ertan Özensel, Yrd. Doç. Dr. Mahmut Hakkı Akın ve Yrd. Doç. Dr. Mehmet Ali Aydemir** tarafından gerçekleştirilmiştir.

Ayrıca, **Prof. Dr. Abdullah Topçuoğlu, Prof. Dr. Abdülkadir Buluş ve Doç. Dr. Muhittin Okumuşlar** proje danışmanı olarak araştırmada görev almışlardır.

TİMAV genel Başkanı **Abdullah Ecevit Öksüz** araştırmanın arkasındaki gerçek mimardır. TİMAV Yönetim Kurulu üyelerinin gayreti de takdire şayandır.

Araştırmanın saha uygulaması **STATÜ ARAŞTIRMA** şirketi tarafından gerçekleştirilmiştir.

Araştırmada, Türk halkının İmam Hatip Lisesi ve İmam Hatipli öğrenci ve mezunlarına bakış açıları ve bu konudaki algıları tespit edilmeye çalışılmıştır.

Ayrıca 30 Mart 2011 tarihinde yürürlüğe giren zorunlu yeni eğitim sistemine (4+4+4) halkın bakış açısı da araştırmada belirlenmeye çalışılmıştır. Elde edilen bulgular oransal olarak grafiklerle belirtilmiştir. Ayrıca çeşitli değişkenler arasındaki ilişki düzeyleri de tablolaştırılarak gösterilmiştir.

Araştırmanın alan uygulaması, Türkiye’yi temsil ettiği düşünülen **26 İl merkezinde** 24 NİSAN - 18 MAYIS 2012 tarihleri arasında toplam **2689** kişi ile tesadüfi örneklem yolu ile yüz yüze görüşme tekniğiyle gerçekleştirilmiştir.

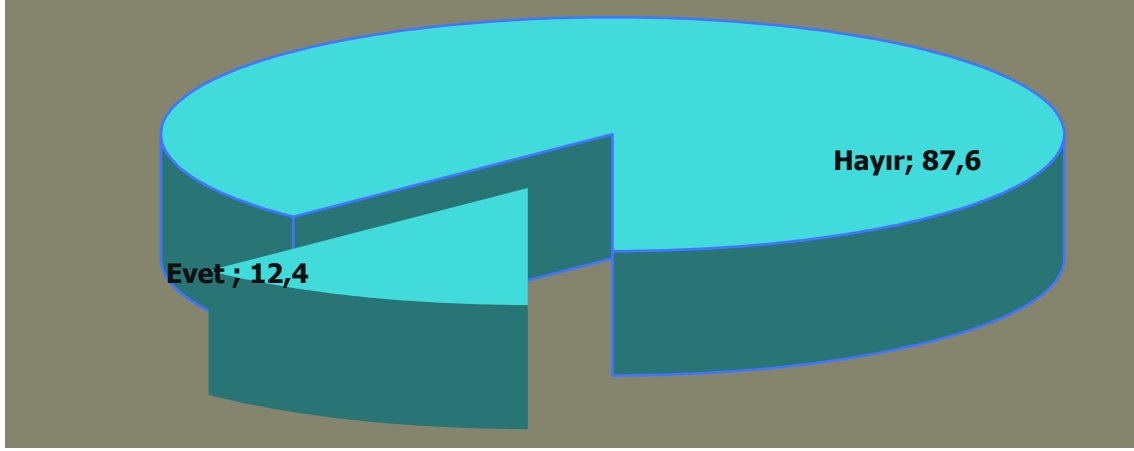
BİRİNCİ BÖLÜM

TOPLUMSAL GÖSTERGELER

- ✓ Araştırmada, Türk toplumunun İHL ve imam hatiplilik algısını ölçerken, örneklemimiz içine giren bireylerin birinci derecen yakınlarından birisinin İHL mezunu olmamasına öncelik verilmiştir. Böylece katılımcıların İHL algısını ölçmekte daha objektif veriler elde edileceği düşünülmüştür. Katılımcılar arasında ailesinde birinci derecen İmama Hatip Liseli yakını olmayanların oranı %87,6 iken, İHL’li biri olanların oranı ise %12,4’dür.
- ✓ Çocuğu veya bir yakınının İHL’ye gitmesini katılımcıların %20,3’ü olumsuz karşılarken, %27,5’i çok istediğini ve %21,1’i de gitmesini desteklediğini, %27,6’sı tercihinin saygı duyduğunu ve %3,5’i de önemsemeyeceğini ifade etmiştir. Bu durum da katılımcıların %80’ine yakınının İHL’ye olumlu bir yaklaşım sergilediğini göstermiştir. Bu verilerin toplumun İHL algısını ortaya koyma adına oldukça anlamlı olduğu söylenebilir. Toplumun büyük bir kısmında, İHL’ye ve İmam Hatiplilere karşı olumsuz bir algının var olmadığı görülmektedir.
- ✓ Katılımcıların “Dindarlık” durumunu belirlemeyi düşündüğümüz bir soruda, kişilerin tamamına yakında dine inanmama durumunun olmadığı tespit edilmiştir. Örneklemimiz içindeki kişilerin sadece %0,4’ü dine karşı olduğunu belirtmiştir. “Bütün ibadetleri yaparım” diyenlerin oranı ise %17,7’dir. Bazı ibadetleri yapanların oranı ise çeşitli oranlardadır. Şüphesiz dindarlık düzeyi başka birçok değişkenle tespit edilebilecek bir olgudur. Fakat bu verilerin de Türkiye’nin dindarlık profilini önemli ölçüde ortaya koyduğu söylenebilir.
- ✓ Araştırma katılanların siyasi kimliklerini belirlemek için sorulan bir soruya göre, örneklemin %21,8’i muhafazakar, %19,4’ü Atatürkçü, %16,5’i Milliyetçi, %15,5’i İslamcı, %9’u laik, %3,9’u sosyal demokrat, %3’ü demokrat, %2,3’ü sosyalist, %2,22’si ülkücü, %1,5’i liberal ve %1,1’i ulusalcı olarak kendisini tanımlamıştır.
- ✓ Hangi siyasi partiye kendilerini yakın gördükleri konusunda ise katılımcıların %49,3’ü AK Parti’yi, %20,9’u CHP’yi, %11,2’si MHP’yi ve %3,3’ü de BDP’yi görüşlerine yakın siyasi parti olarak belirtmişlerdir. Diğer partileri kendilerine yakın görenlerin oranı ise %5,2’dir.
- ✓ Araştırmaya katılanların gazete okuma tercihlerine baktığımızda Zaman gazetesini öncelikle okumayı tercih edenlerin oranı %20,8’dir. Ardından sırasıyla Posta (%14,7), Sabah (%12,8), Hürriyet (%10,3), Cumhuriyet (%3,2), Radikal (%2) gazeteleri tercih edilmektedir.
- ✓ Türkiye’nin en önemli sorunu konusunda ise katılımcılar ilk öncelikli sorun olarak %34,8 ile terörü ifade etmişlerdir. Diğer yandan İşsizlik (%30,5), Eğitim (%11,9), Ekonomi (%9,7) Türkiye’nin öncelikli sorunları arasında görülmektedir. Ayrıca katılımcıların %4,3’ü temel hak ve özgürlükleri, %2,8’i yeni Anayasanın yapılmasını ve %2’si de az gelişmişliği ülkenin öncelikli

sorunu olarak görmektedirler. Görüldüğü gibi Türk toplumunun algı düzeyinde “terör” birinci öncelikli sorun olarak önemli bir yer tutmaktadır. Ayrıca işsizlik de diğer önemli bir sorun olarak kabul edilmektedir. Ekonomiyi Türkiye’nin önündeki öncelikli sorun olarak görenlerin oranının oldukça düşük olması dikkat çekicidir. Fakat işsizlik ile ekonomi sorunları bir arada değerlendirildiğinde halen Türkiye için önemli bir sorun alanı oluşturduğunu söylemek mümkündür. Diğer yandan son yıllarda kamuoyunda oldukça tartışılan yeni Anayasa yapılması konusu çok ciddi bir problem olarak algılanmamaktadır. Bu sonuç, toplumun büyük bir kesiminde yeni Anayasanın yapılabileceği konusunda yüksek bir inancın oluşması ile de açıklanabilir.

1.1. Ailenizde İHL mezunu veya İHL öğrencisi olan var mı?

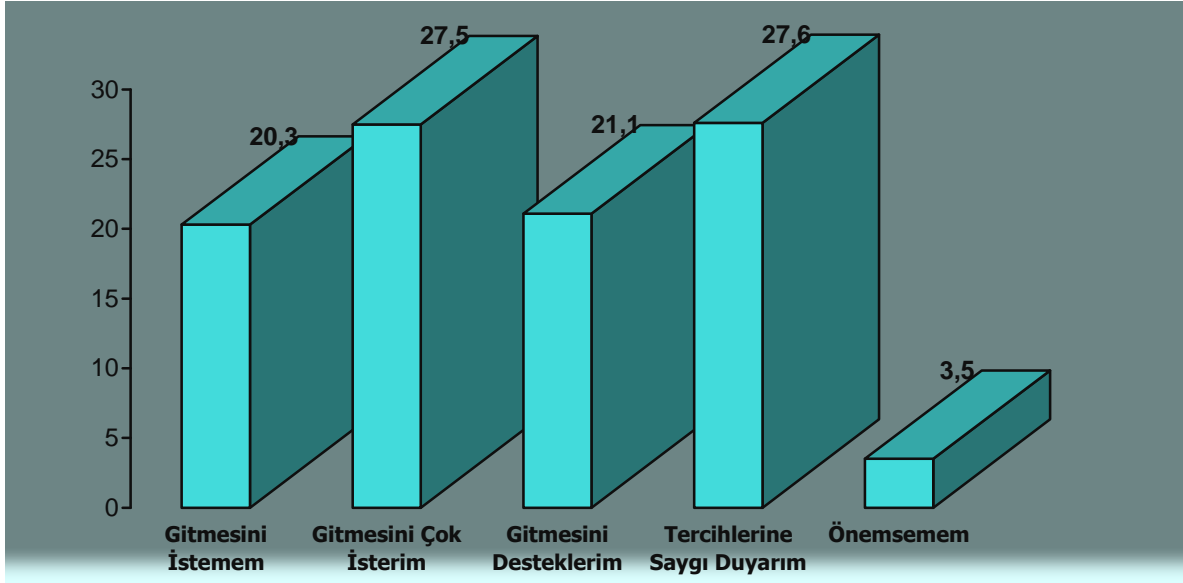

İHL Mezunu olan yakınların dağılımı

	Sayı	Yüzde
Çocuğum	70	2,6
Kuzenim	70	2,6
Ağabey, Kardeş	73	2,7
Eşim	20	,7
Kendim	40	1,5
Yeğenim	35	1,3
Torunum	8	,3
Babam	11	,4
Amcam	3	,1
Dayım	1	,0
Kayınbiraderim	1	,0
Enişte	3	,1
Görümce	3	,1
Damadım	1	,0
Halam	1	,0

1.2. Çocuğunuzun veya bir yakınınızın İHL ye gitmesini nasıl karşılırsınız?

1.3. Genel olarak kendinizi ne kadar dindar görürsünüz?

	Sayı	Yüzde
Dine inanmıyorum ve dine karşıyım	10	0,4
Dine inanmıyorum ama dine ve dinini yaşayanlara saygı duyarım	63	2,3
İnanıyorum ama hiçbir ibadeti yapmıyorum	147	5,5
İnanıyorum ve çok nadir ibadetleri yapıyorum	402	14,9
İnanıyorum ve düzenli olmasa da ara sıra ibadetleri yapıyorum	858	31,9
Düzenli olarak bazı ibadetleri yapıyorum (Ör. Oruç, Cuma namazı)	730	27,1
Bütün ibadetleri düzenli olarak yapıyorum (Ör. 5 vakit namaz)	476	17,7
Cevap yok	3	,1
Toplam	2689	100,0

1.4. Aşağıdaki siyasal kimliklerden/görüşlerden hangisi size en uygundur

	Sayı	Yüzde
Muhafazakâr	587	21,8
Atatürkçü	522	19,4
Milliyetçi	444	16,5
İslamcı	416	15,5
Laik	254	9,4
Sosyal Demokrat	106	3,9
Demokrat	82	3,0
Sosyalist	62	2,3
Ülkücü	59	2,2
Liberal	40	1,5
Ulusalçı	29	1,1
Diğer	36	1,2
Cevapsız	52	1,9
Toplam	2689	100

1.5. Mevcut siyasal partilerden hangisini görüşlerinize yakın buluyorsunuz?

	Sayı	Yüzde
Ak Parti	1326	49,3
CHP	563	20,9
MHP	301	11,2
BDP	90	3,3
Diğer	138	5,2
Hiçbiri	120	4,5
Cevapsız	151	5,6

1.6. Aşağıdaki gazetelerden hangisini okumak için öncelikle tercih edersiniz?

	Sayı	Yüzde
Zaman	560	20,8
Posta	394	14,7
Sabah	343	12,8
Hürriyet	276	10,3
Milliyet	197	7,3
Cumhuriyet	87	3,2
Radikal	54	2,0
Türkiye	51	1,9
Vakit	48	1,8
Yeni Şafak	38	1,4
Taraf	37	1,4
Habertürk	31	1,2
Okumuyor	274	10,2
Diğer	229	8,0
Cevapsız	68	2,5
Toplam	2689	100

1.7. Sizce Türkiye’nin en önemli sorunu nedir?

	Sayı	Yüzde
Terör	935	34,8
İşsizlik	820	30,5
Eğitim	321	11,9
Ekonomi	261	9,7
Hak ve Özgürlükler	115	4,3
Yeni Anayasa Yapılması	76	2,8
Az Gelişmişlik	55	2,0
Diğer	84	2,6
Fikirim yok	22	,8
Toplam	2689	100

İKİNCİ BÖLÜM

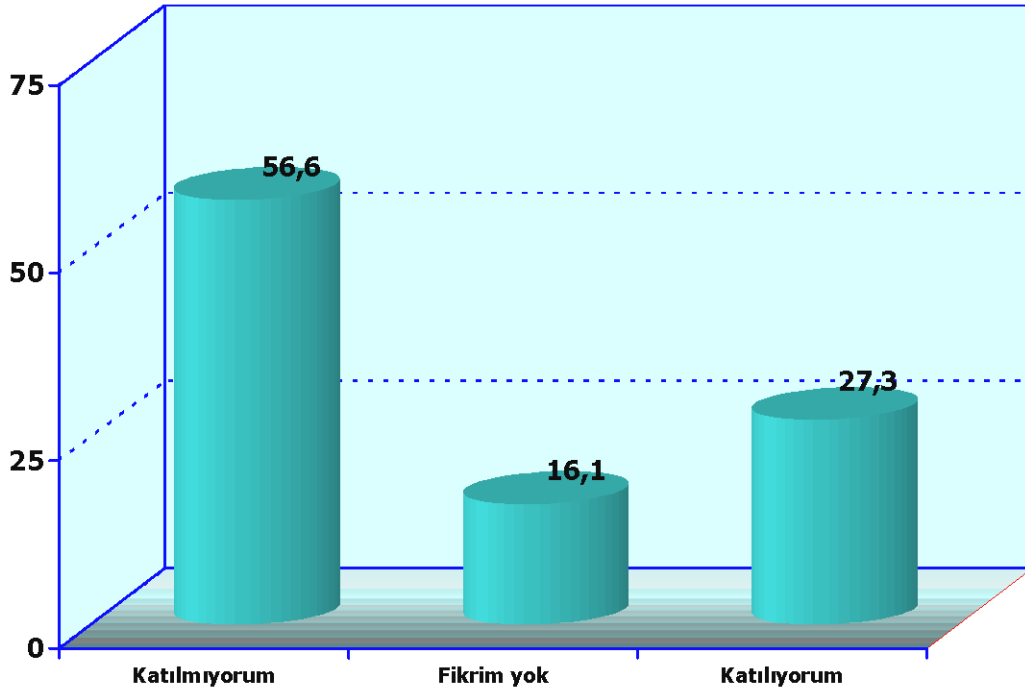
İMAM HATİP LİSELİ OLMAK NİTELİKLER ve DEĞERLER

- ✓ İHL’li olmanın nasıl algılandığı, ne tür değer yargıları ve nitelermeler eşliğinde tanımlandığını ortaya koymak bu bölümün temel amacı olacaktır. Bu amaç doğrultusunda incelenecek verilere geçmeden önce ifade etmek gerekir ki; genel algıya göre, İHL’lerin yetiştirdiği insanlar toplumda olumlu bir imaja sahiptir.
- ✓ İHL’lerin içe kapalı bir yapıya sahip olduğu ve toplumun genelinden ziyade sınırlı bir topluluğun parçası olarak kaldığı eleştirisi zaman zaman dile getirilmiştir. Böylesi bir eleştirinin gerçekliğini anlamak için oluşturulan “İHL mezunları topluma uyum sağlayamamaktadır” yargısına ankete katılanların %56,6’sı karşı çıkmıştır. Bu yargıya kendilerini “laik ve sosyal demokrat” olarak tanımlayanların dışında kalan diğer tüm siyasi kimliklerdeki insanların ortak bir şekilde karşı çıkması dikkate değerdir.
- ✓ Yukarıdaki bilgiyi destekler nitelikteki bir başka veri ise “İHL öğrencileri/mezunları toplumda saygı görürler/itibar sahibidirler” yargısına % 49,8 oranında bir katılımıdır. Buna göre toplumun geneli için İHL bir itibar göstergesi olarak kabul edilebilir.
- ✓ İHL’de yetişen insanların sahip olduğu değerler ve niteliklere genel olarak bakıldığında bu unsurları birkaç başlık altında toplamak mümkündür. Bunlardan ilki milli ve manevi değerler olarak ifade edilebilir. Bu değerleri ifade eden yargılarda; İHL öğrencileri/mezunlarının “milli manevi değerlere sahip oldukları (%53,8)” ; ‘geleneklere ve göreneklere bağlı oldukları (%53,3)’ ; ‘devlet malına zarar vermeyecekleri (%61,8)’ ; ‘vatansever oldukları (%61,9)’ ; ‘kibar oldukları (%58,8)’ kabul edilmektedir. Milli ve manevi değerler olarak ifadelendirdiğimiz bu yargılara hemen her düzeyde katılımın yüksek olduğu, siyasi kimlik, siyasi tercih ve bölgesel dağılımlar itibariyle de yüksek düzeyde bir katılım, onaylama olduğu görülmektedir.
- ✓ Bu başlık altında yer alan bir diğer önemli husus, sağlıklı bir toplumsal hayatın göstergeleri olan ahlaki niteliklerin belirlenmesidir. Bu ikinci başlık altında toplanan yargılarda; toplumun geneli İHL öğrencileri/mezunlarının “çalışma ahlakına sahip olduklarını (%59,5)” ; “sorumluluk sahibi olduklarını (%50,8)” ; “kanaatkâr olduklarını (% 47,5)” ; “itaatkâr olduklarını (% 38,5)” ; “yardımsever olduklarını (%54,8)” ve son olarak “anne ve babalarına saygılı olduklarını (%58,8)” düşünmektedir.
- ✓ Modern dünyanın önem kazanan ve öne çıkan değer alanlarından biri de demokratik yönelimler bağlamında düşünülebilir. Üçüncü bir başlık olarak demokratik değerler farklı kültürlerin birlikte yaşamasını, insan haklarını, uzlaşma kültürünü belirginleştiren değerler bütünü şeklinde ifade edilebilir. Bu bağlamda oluşturulan yargılarda; İHL öğrencileri/mezunlarının “kendilerinden farklı hayat tarzına sahip olanlara saygılı oldukları (%59,4)” ; “insan haklarına saygılı oldukları (%60,6)” ; “uzlaşmacı bir kültüre sahip

oldukları (%54,3)” ; “başkalarının haklarına saygılı oldukları (%51,5)” katılım oranlarıyla vurgulanmıştır.

- ✓ Son dönemde ülkemiz için en önemli sorun alanlarının başında terör olaylarının ve suç işleme oranlarının artması gelmektedir. Bu durum ülkemiz adına bir güven sorunu olarak çok daha geniş ölçekte bir toplumsal boyut kazanmaktadır. Yapılan bu araştırmada gerek terör gerekse suç işleme oranları itibariyle İHL öğrencilerine veya mezunlarına toplumda atfedilen önemli bir güven duygusu belirmektedir. Bu durum İHL özelinde inşa edilen bir sosyal sermaye kaynağı olarak da değerlendirilebilir. İHL’li olmanın bizzat kendisi güvenilir olmak ile eşanlı olarak kabul edilmektedir. Araştırmaya katılanlara göre; İHL öğrencileri/mezunlarının “teröre bulaşmayacaklarını” düşünenlerin oranı %49,2 ; “suç işleme oranlarının İHL’liler arasında düşük’ olduğunu düşünenlerin oranı ise %59,4 gibi oldukça yüksek bir düzeyde tespit edilmiştir. Son olarak bu verileri destekleyen güvenilirlik göstergesi olmuştur. Buna göre İHL’li olmak katılımcıların %56,4’ü için güvenilir olmak demektir.

2.1. İHL mezunları topluma uyum sağlayamamaktadır.

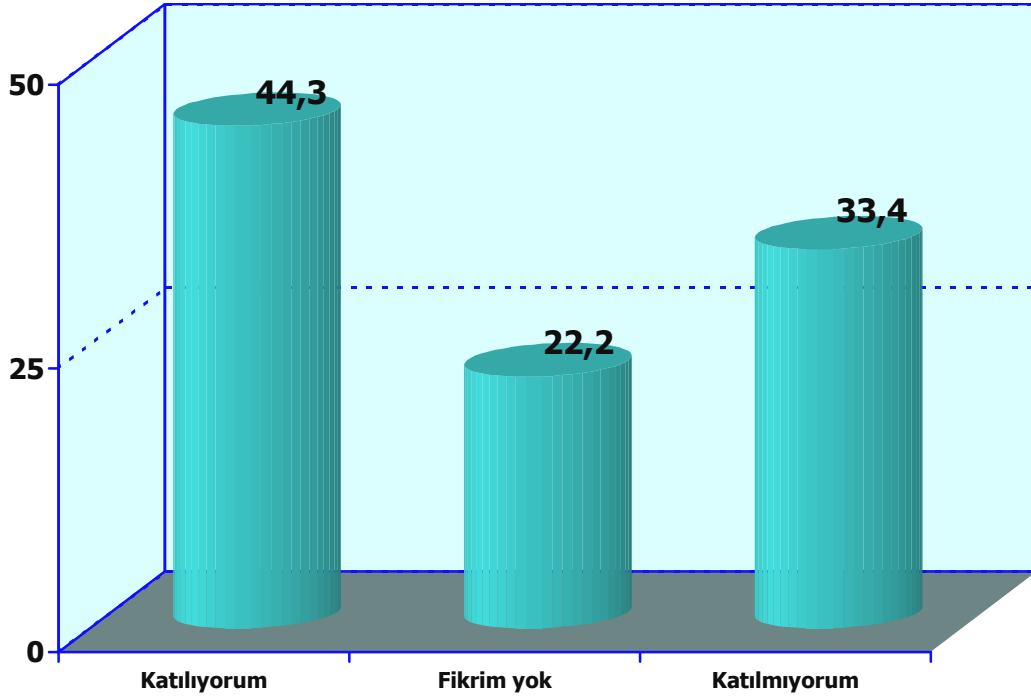

İHL mezunları topluma uyum sağlayamamaktadır.				
Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Fikrim Yok	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
19,0	37,6	16,1	18,9	8,4
Ortalama: 2,60			Standart Sapma: 1,226	

İHL mezunları topluma uyum sağlayamamaktadır			
SİYASİ KİMLİK	Katılmıyorum	Fikrim yok	Katılıyorum
Milliyetçi	55,4	16,9	27,7
İslamcı	69,5	13,6	16,9
Muhafazakâr	79,8	6,7	13,5
Laik	37,0	17,7	45,3
Atatürkçü	39,5	21,6	38,9
Demokrat	54,9	24,4	20,7
Sosyal Demokrat	41,5	16,0	42,5
Diğer	53,5	18,6	27,9
SİYASİ PARTİ	Katılmıyorum	Fikrim yok	Katılıyorum
AKP	70,9	12,4	16,7
CHP	30,6	17,4	52,0
MHP	41,2	21,9	36,9
SP	74,5	4,3	21,3
BDP	52,2	26,7	21,1
Diğer	53,8	20,9	25,3
HİÇBİRİ	51,7	20,0	28,3
BÖLGE	Katılmıyorum	Fikrim yok	Katılıyorum
İç Anadolu	56,7	23,3	20,0
Akdeniz	46,9	12,2	40,8
Doğu Anadolu	64,6	18,4	17,1
Ege	43,6	15,3	41,1
Güneydoğu	57,7	13,1	29,2
Karadeniz	60,0	20,0	20,0
Marmara	63,0	17,6	19,4

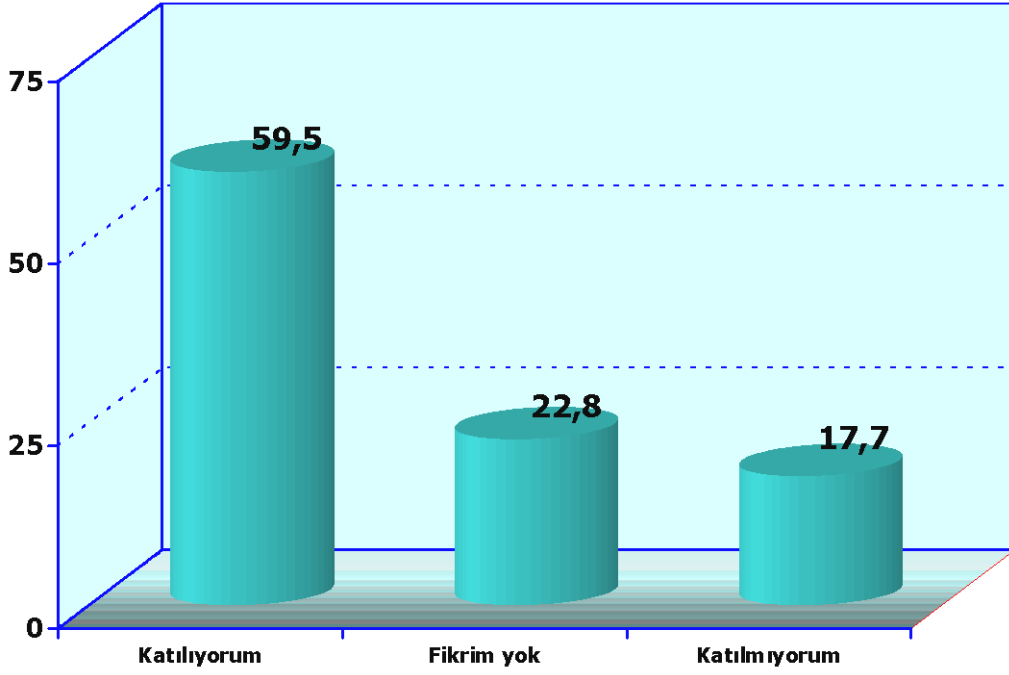

2.2. İHL mezunlarının genel kültür seviyeleri daha yüksektir.

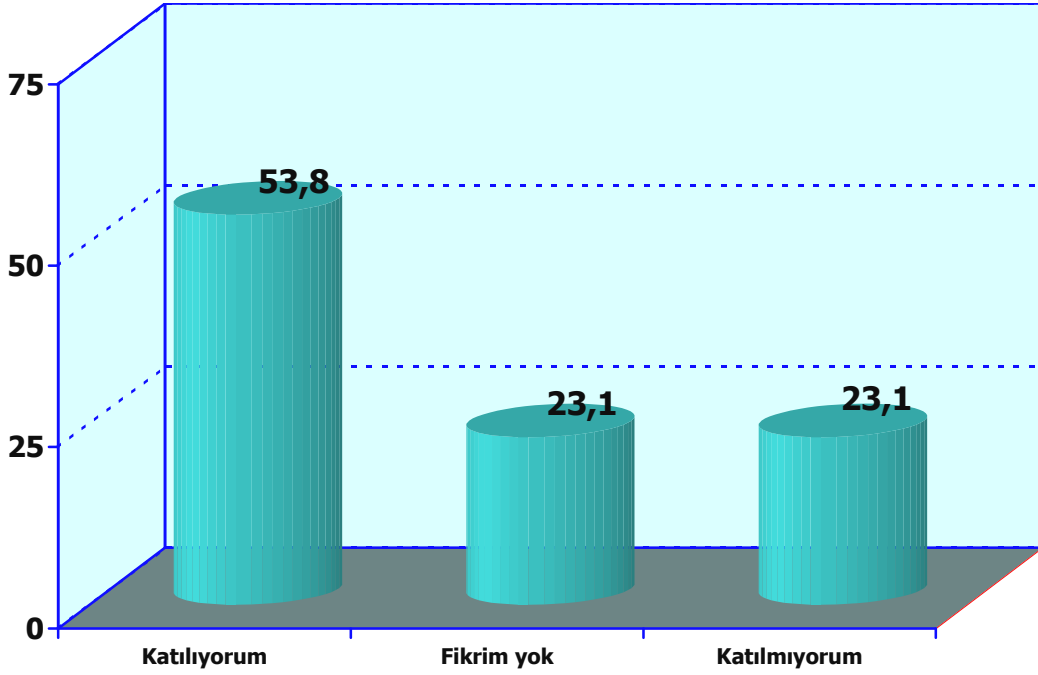
İHL mezunlarının genel kültür seviyeleri daha yüksektir.				
Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Fikrim Yok	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
6,7	26,7	22,2	32,5	11,8
Ortalama: 3,16			Standart Sapma: 1,144	

2.3. İHL öğrencileri/mezunları çalışma ahlakına sahiptirler.

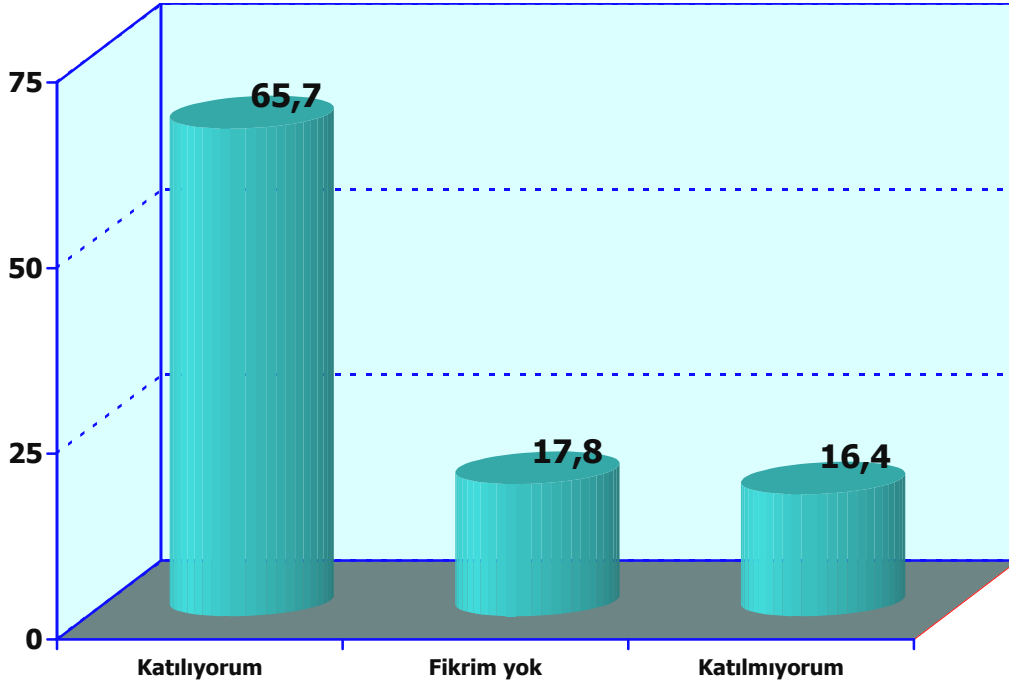
İHL öğrencileri/mezunları çalışma ahlakına sahiptirler.				
Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Fikrim Yok	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
4,7	13,0	22,8	40,7	18,8
Ortalama: 3,56			Standart Sapma: 1,080	

2.4. İHL öğrencileri/mezunları milli manevi değerlere sahiptirler.

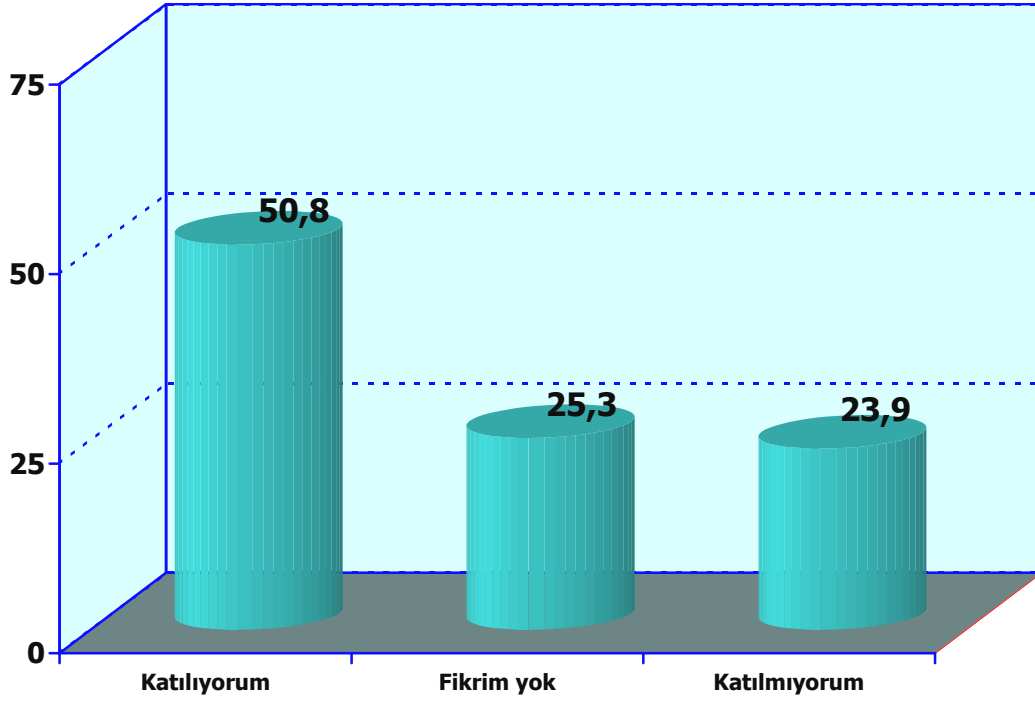
İHL öğrencileri/mezunları milli manevi değerlere sahiptirler.				
Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Fikrim Yok	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
6,6	16,5	23,1	36,7	17,1
Ortalama: 3,41			Standart Sapma: 1,145	

2.5. İHL öğrencileri/mezunları ibadetlerine düşkünlükleri.

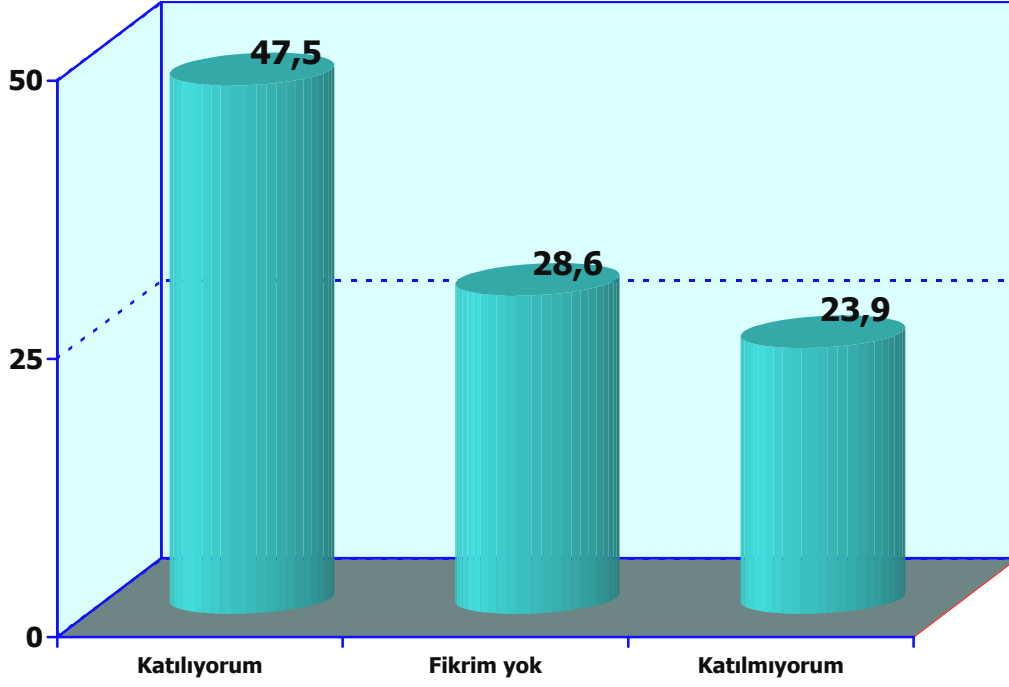
İHL öğrencileri/mezunları ibadetlerine düşkünlükleri.				
Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Fikrim Yok	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
3,9	12,5	17,8	43,5	22,2
Ortalama: 3,10			Standart Sapma: 1,147	

2.6. İHL öğrencileri/mezunları sorumluluk sahibidirler.

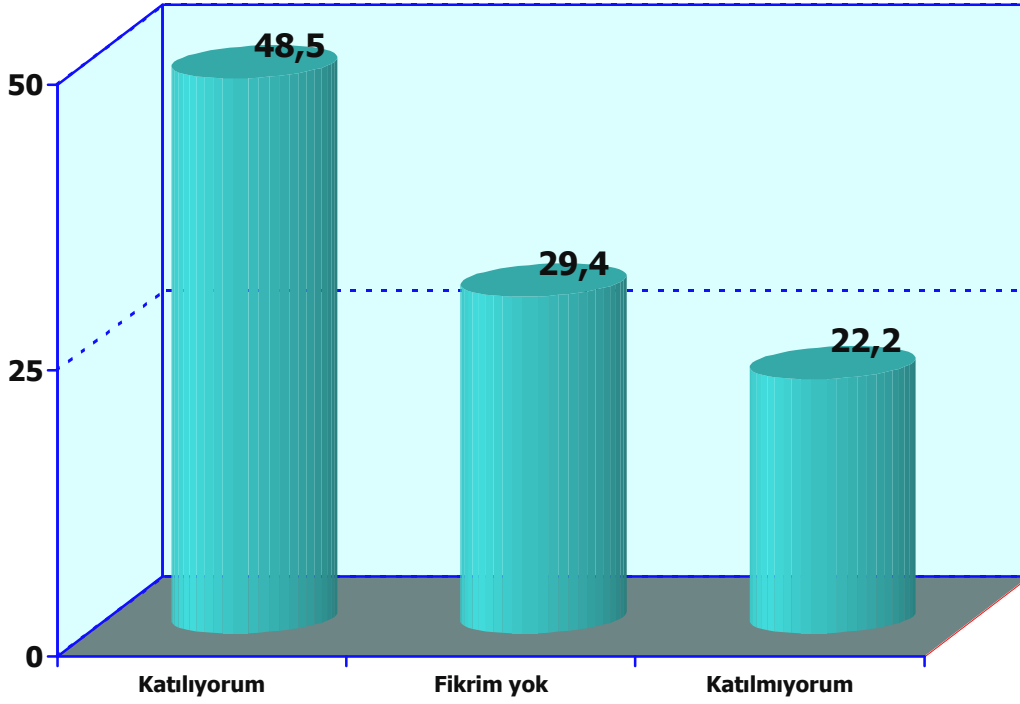
İHL öğrencileri/mezunları sorumluluk sahibidirler.				
Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Fikrim Yok	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
5,9	18,0	25,3	36,6	14,2
Ortalama: 3,35			Standart Sapma: 1,107	

2.7. İHL öğrencileri/mezunları kanaatkârdırlar

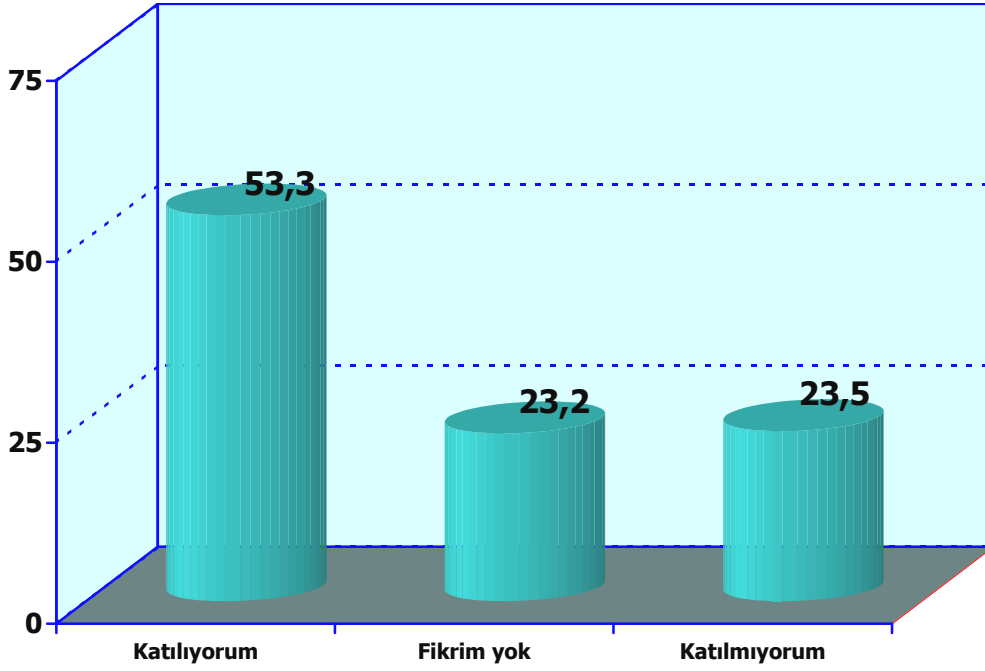
İHL öğrencileri/mezunları kanaatkârdırlar				
Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Fikrim Yok	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
6,9	17,0	28,6	34,0	13,5
Ortalama: 3,30			Standart Sapma: 1,112	

2.8. İHL öğrencileri/mezunları itaatkârdılar.

İHL öğrencileri/mezunları itaatkârdılar.				
Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Fikrim Yok	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
6,6	15,6	29,4	37,2	11,3
Ortalama: 3,31			Standart Sapma: 1,071	

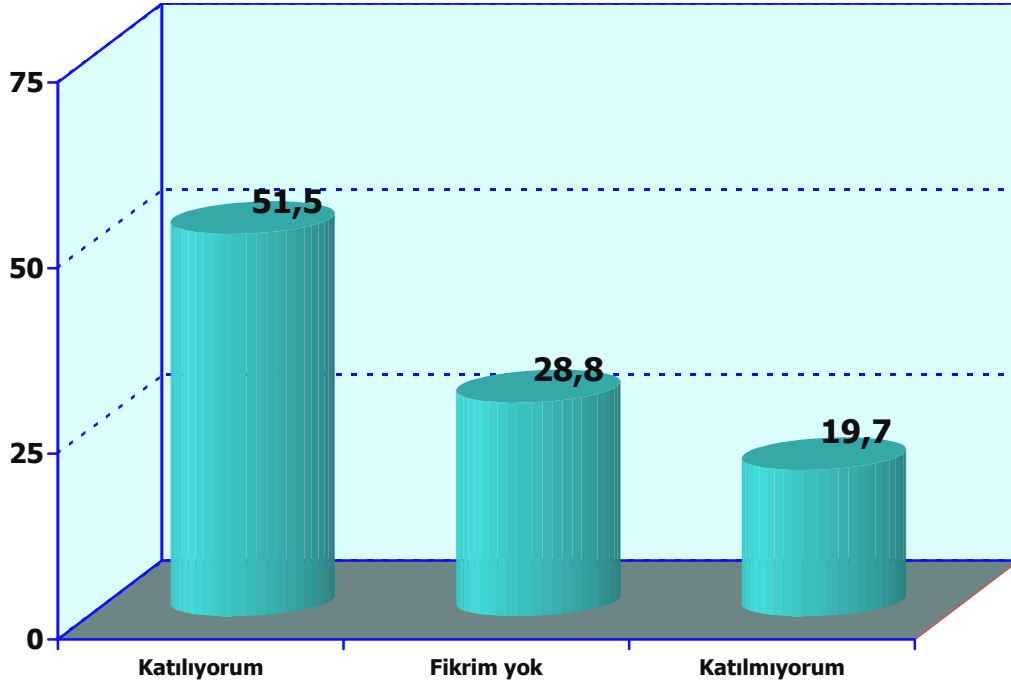
2.9. İHL öğrencileri/mezunları geleneklere ve göreneklere bağlıdırlar.

İHL öğrencileri/mezunları geleneklere ve göreneklere bağlıdırlar.				
Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Fikrim Yok	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
8,3	15,2	23,2	37,5	15,8
Ortalama: 3,37			Standart Sapma: 1,163	

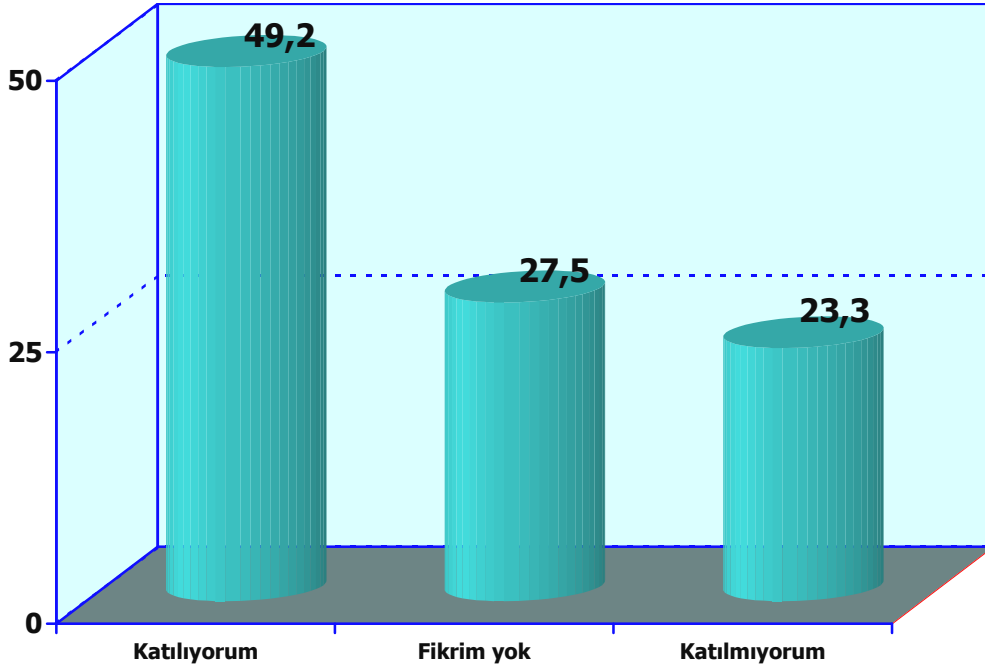
2.10. İHL öğrencileri/mezunları başkalarının haklarına saygılıdır.

İHL öğrencileri/mezunları başkalarının haklarına saygılıdır				
Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Fikrim Yok	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
5,2	14,5	28,8	37,7	13,8
Ortalama: 3,40			Standart Sapma: 1,059	

İHL öğrencileri/mezunları başkalarının haklarına saygı duyarlar			
SİYASİ KİMLİK	Katılmıyorum	Fikrim yok	Katılıyorum
Milliyetçi	13,5	27,9	58,6
İslamcı	10,6	22,0	67,5
Muhafazakâr	13,2	30,5	56,2
Laik	22,8	42,5	34,6
Atatürkçü	32,0	30,5	37,5
Demokrat	19,5	30,5	50,0
Sosyal Demokrat	44,3	19,8	35,8
Diğer	23,9	28,3	47,8
SİYASİ PARTİ	Katılmıyorum	Fikrim yok	Katılıyorum
AKP	10,7	25,3	64,0
CHP	38,5	34,5	27,0
MHP	20,3	31,6	48,2
SP	6,4	23,4	70,2
BDP	30,0	28,9	41,1
Diğer	24,2	28,6	47,3
HİÇBİRİ	25,8	32,5	41,7
BÖLGE	Katılmıyorum	Fikrim yok	Katılıyorum
İç Anadolu	23,3	24,0	52,7
Akdeniz	12,2	13,6	74,1
Doğu Anadolu	13,6	28,9	57,5
Ege	34,7	30,1	35,2
Güneydoğu	18,7	34,1	47,2
Karadeniz	12,6	21,7	65,7
Marmara	15,2	21,8	63,0

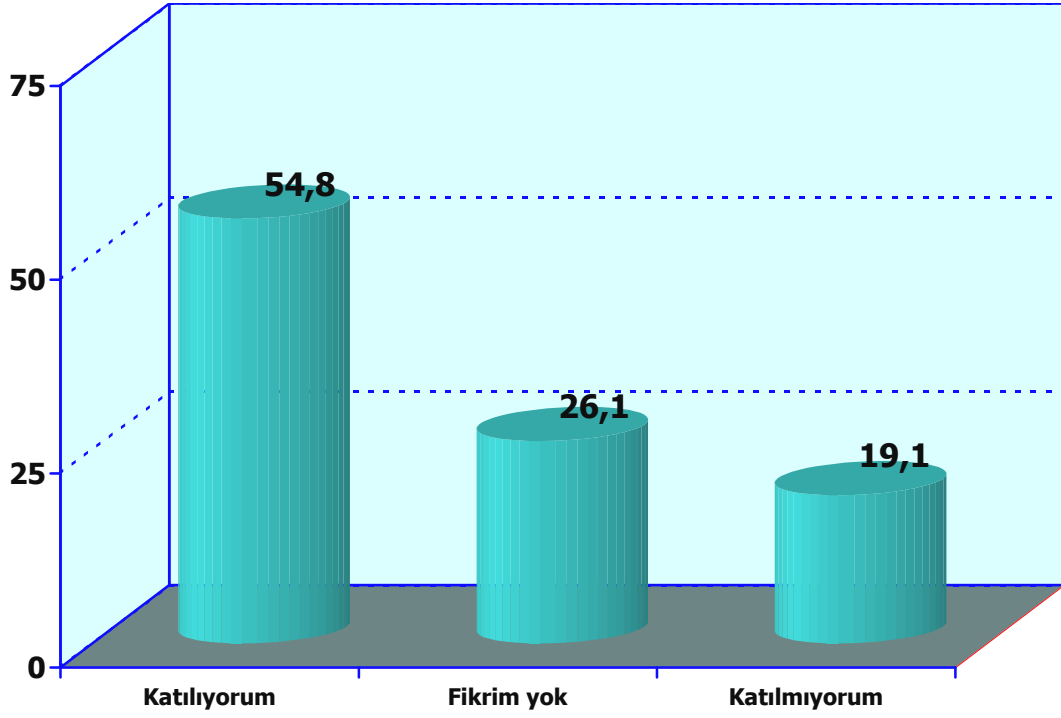
2.11. İHL öğrencileri/mezunları teröre bulaşmazlar.

İHL öğrencileri/mezunları teröre bulaşmazlar				
Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Fikrim Yok	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
5,8	17,5	27,5	33,2	16,0
Ortalama: 3,36			Standart Sapma: 1,117	

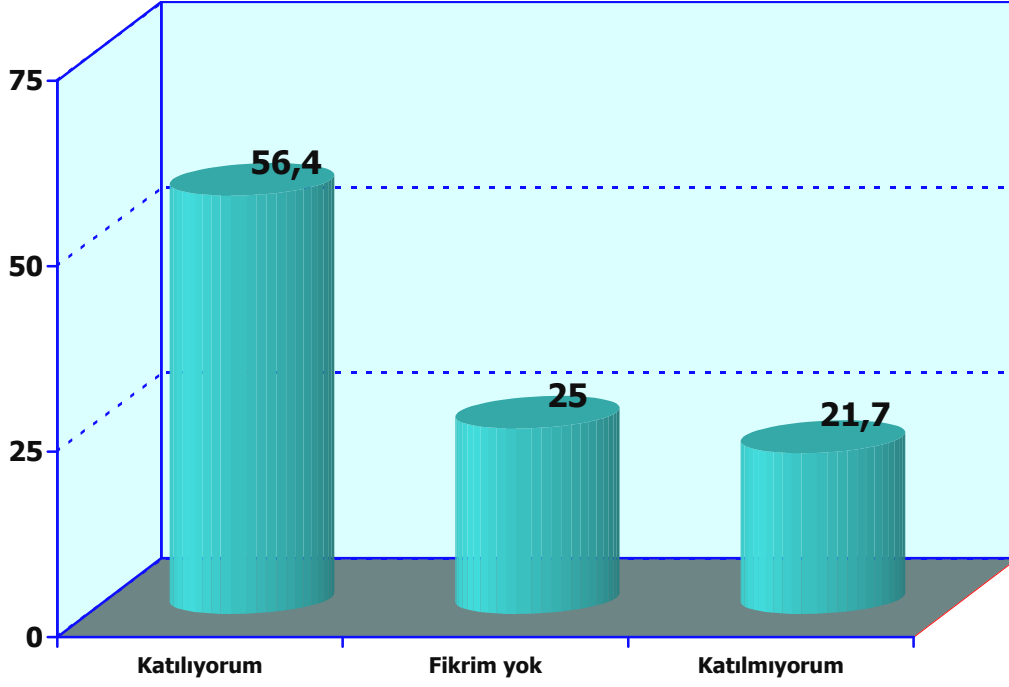
İHL öğrencileri/mezunları teröre bulaşmazlar			
SİYASİ KİMLİK	Katılmıyorum	Fikrim yok	Katılıyorum
Milliyetçi	22,3	24,1	53,6
İslamcı	12,4	22,3	65,2
Muhafazakâr	17,5	21,9	60,6
Laik	25,2	40,6	34,3
Atatürkçü	32,4	34,7	33,0
Demokrat	32,9	23,2	43,9
Sosyal Demokrat	38,7	22,6	38,7
Diğer	31,0	27,9	41,2
SİYASİ PARTİ	Katılmıyorum	Fikrim yok	Katılıyorum
AKP	14,6	23,2	62,2
CHP	34,6	36,8	28,6
MHP	29,9	26,6	43,5
SP	12,8	21,3	66,0
BDP	38,9	30,0	31,1
Diğer	35,2	23,1	41,8
HİÇBİRİ	32,5	25,0	42,5
BÖLGE	Katılmıyorum	Fikrim yok	Katılıyorum
İç Anadolu	26,7	22,0	51,3
Akdeniz	15,0	11,6	73,5
Doğu Anadolu	15,8	30,2	54,0
Ege	35,2	32,1	32,7
Güneydoğu	22,3	26,0	51,8
Karadeniz	21,7	40,6	37,7
Marmara	25,5	28,5	46,1

2.12. İHL öğrencileri/mezunları yardımseverdirler.

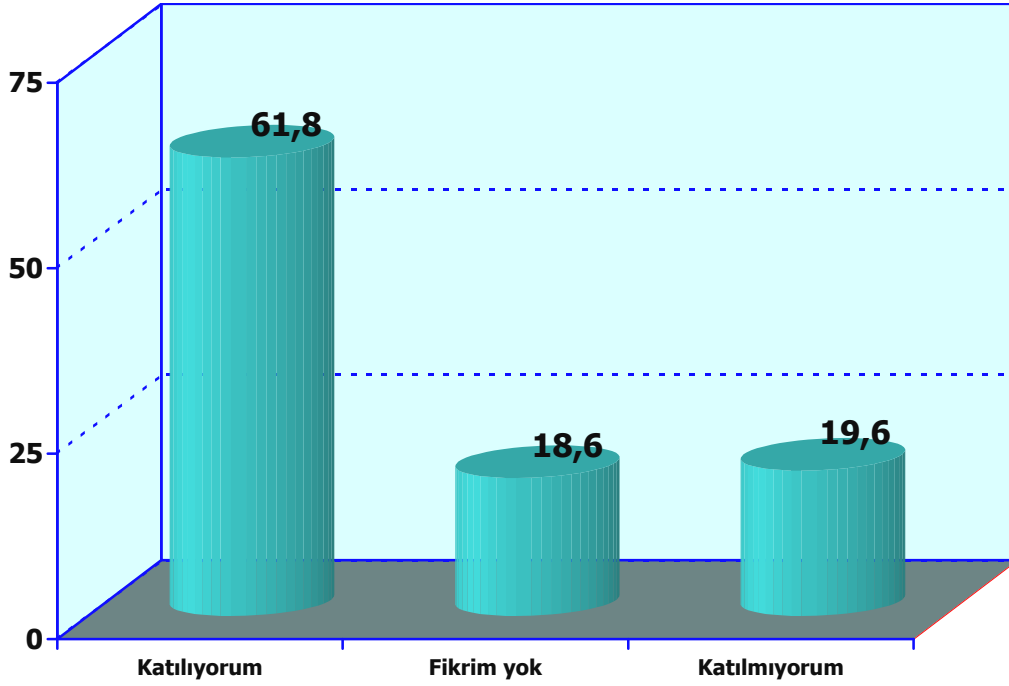
İHL öğrencileri/mezunları yardımseverdirler				
Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Fikrim Yok	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
4,0	15,1	26,1	39,0	15,8
Ortalama: 3,47			Standart Sapma: 1,052	

2.13. İHL öğrencileri/mezunları güvenilirlerdir.

İHL öğrencileri/mezunları güvenilirlerdir				
Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Fikrim Yok	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
5,2	16,5	25,0	36,9	16,5
Ortalama: 3,43			Standart Sapma: 1,102	

2.14. İHL öğrencileri/mezunları devlet malına zarar vermezler.

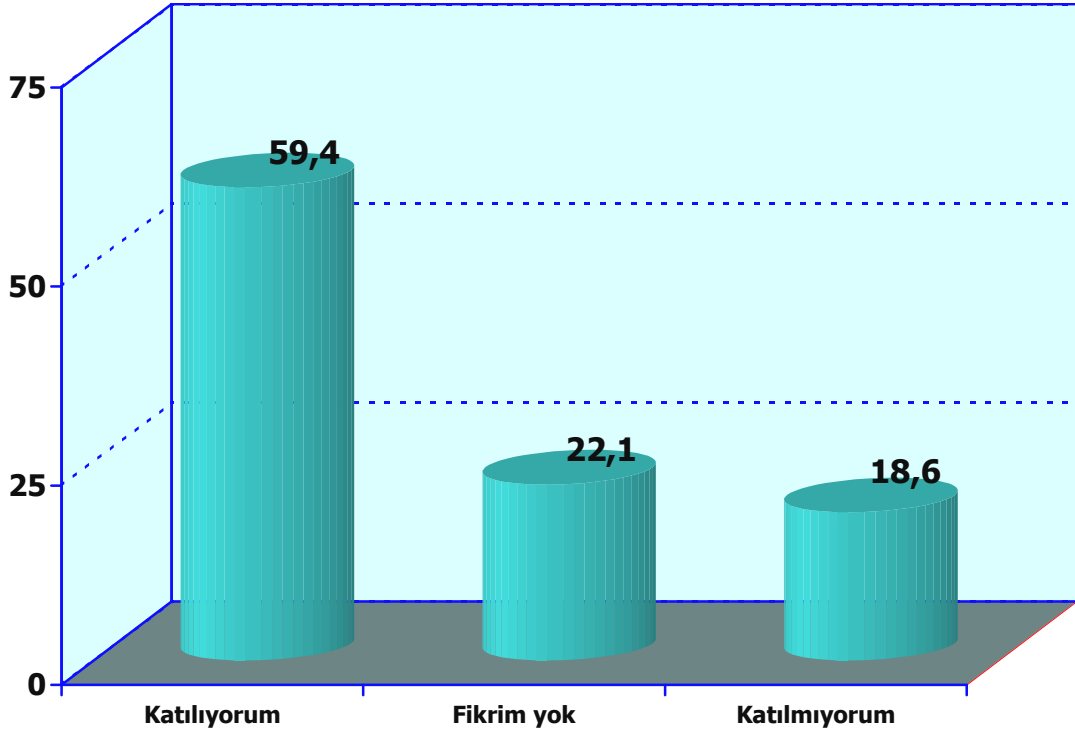

İHL öğrencileri/mezunları devlet malına zarar vermezler				
Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Fikrim Yok	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
3,5	16,1	18,6	37,6	24,2
Ortalama: 3,63			Standart Sapma: 1,119	

İHL öğrencileri/mezunları devlet malına zarar vermezler			
SİYASİ KİMLİK	Katılmıyorum	Fikrim yok	Katılıyorum
Milliyetçi	14,0	17,8	68,2
İslamcı	7,8	12,3	79,9
Muhafazakâr	7,2	12,5	80,3
Laik	26,8	31,1	42,1
Atatürkçü	33,9	23,2	42,9
Demokrat	24,4	25,6	50,0
Sosyal Demokrat	40,6	18,9	40,6
Diğer	27,4	19,9	52,7
SİYASİ PARTİ	Katılmıyorum	Fikrim yok	Katılıyorum
AKP	7,8	13,3	78,9
CHP	41,6	27,9	30,6
MHP	20,3	20,6	59,1
SP	6,4	8,5	85,1
BDP	33,3	22,2	44,4
Diğer	25,3	22,0	52,7
HİÇBİRİ	20,0	23,3	56,7
BÖLGE	Katılmıyorum	Fikrim yok	Katılıyorum
İç Anadolu	18,0	17,7	64,3
Akdeniz	16,3	8,2	75,5
Doğu Anadolu	20,5	13,6	65,9
Ege	34,2	30,1	35,7
Güneydoğu	15,3	15,9	68,9
Karadeniz	18,3	25,1	56,6
Marmara	17,6	26,7	55,8

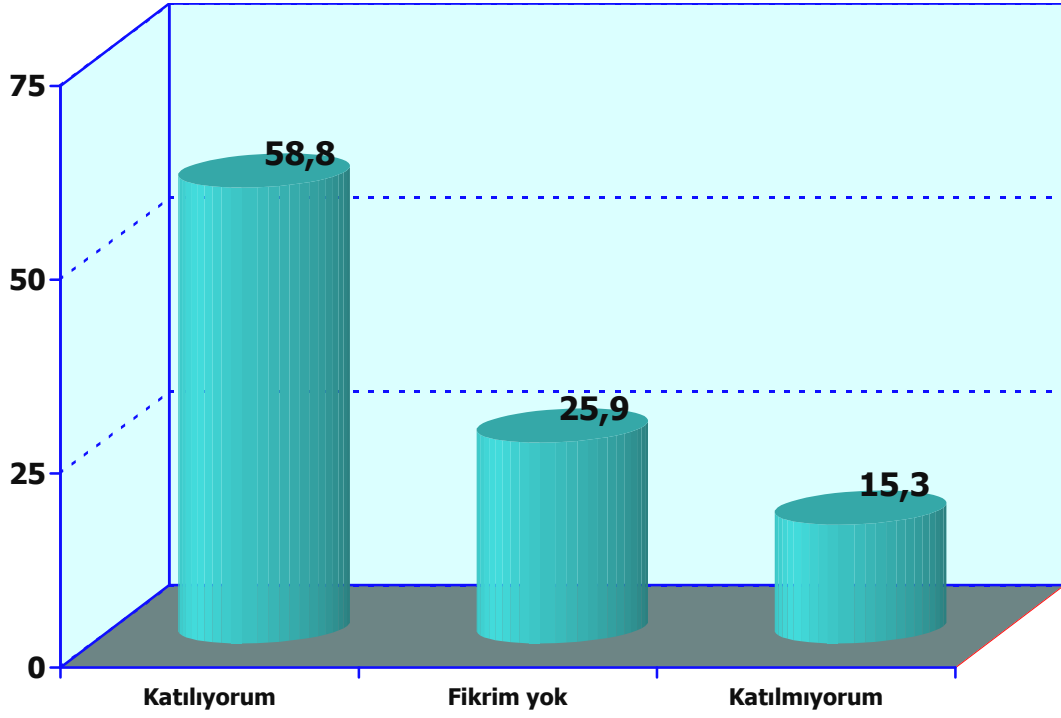
2.15. İHL öğrencileri/mezunları kendilerinden farklı hayat tarzına sahip olanlara saygılıdır.

İHL öğrencileri/mezunları kendilerinden farklı hayat tarzına sahip olanlara saygılıdır				
Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Fikrim Yok	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
4,5	14,1	22,1	41,1	18,3
Ortalama: 3,55			Standart Sapma: 1,079	

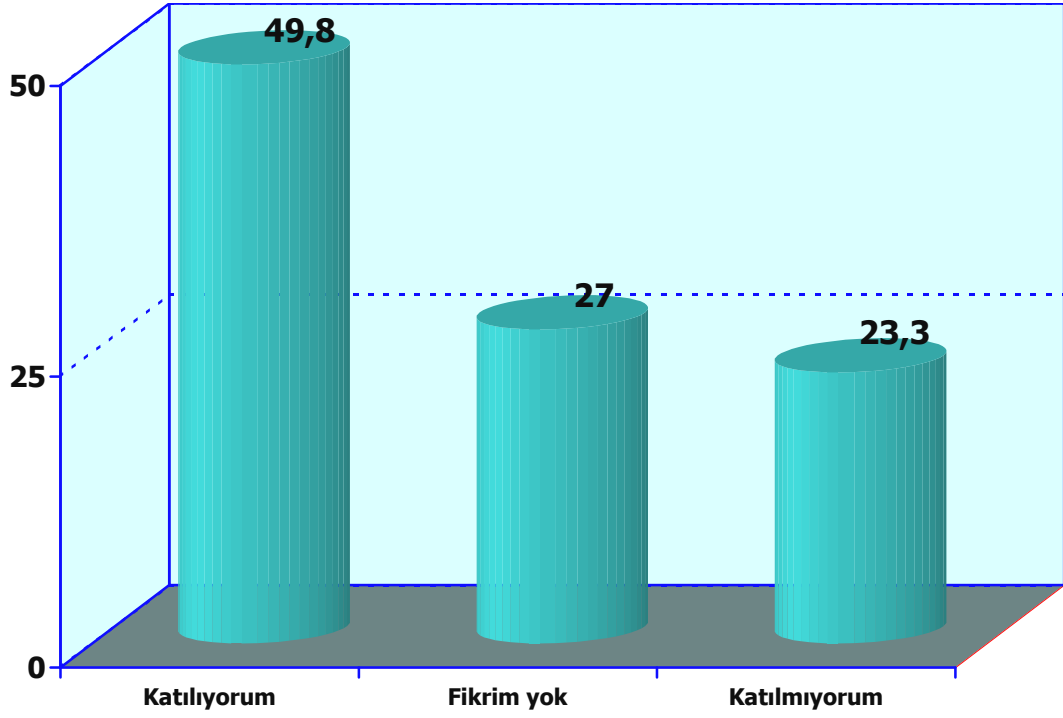
İHL öğrencileri/mezunları kendilerinden farklı hayat tarzına sahip olanlara saygılıdır			
SİYASİ KİMLİK	Katılmıyorum	Fikrim yok	Katılıyorum
Milliyetçi	13,1	21,6	65,3
İslamcı	7,3	17,2	75,5
Muhafazakâr	5,3	14,7	80,0
Laik	26,4	32,3	41,3
Atatürkçü	37,0	25,9	37,2
Demokrat	11,0	31,7	57,3
Sosyal Demokrat	43,4	20,8	35,8
Diğer	24,3	23,0	52,7
SİYASİ PARTİ	Katılmıyorum	Fikrim yok	Katılıyorum
AKP	7,5	17,6	74,9
CHP	44,8	29,0	26,3
MHP	17,3	23,6	59,1
SP	8,5	6,4	85,1
BDP	27,8	21,1	51,1
Diğer	23,1	25,3	51,6
HİÇBİRİ	15,8	26,7	57,5
BÖLGE	Katılmıyorum	Fikrim yok	Katılıyorum
İç Anadolu	23,3	24,0	52,7
Akdeniz	10,9	8,8	80,3
Doğu Anadolu	9,5	26,8	63,7
Ege	32,7	27,6	39,8
Güneydoğu	19,4	18,0	62,7
Karadeniz	10,9	23,4	65,7
Marmara	11,5	29,1	59,4

2.16. İHL öğrencileri/mezunları anne ve babasına saygılıdır.

İHL öğrencileri/mezunları anne ve babasına saygılıdır				
Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Fikrim Yok	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
3,4	11,9	25,9	40,3	18,5
Ortalama: 3,59			Standart Sapma: 1,027	

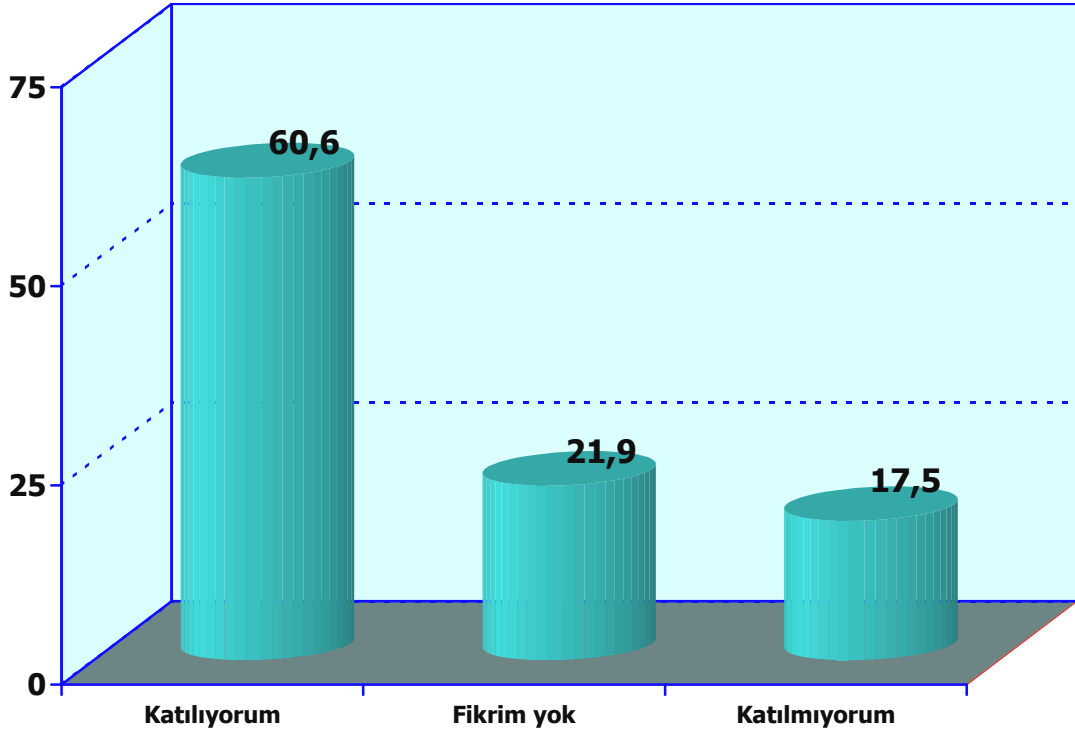
2.17. İHL öğrencileri/mezunları toplumda saygı görürler/itibar sahibidirler.

İHL öğrencileri/mezunları toplumda saygı görürler/itibar sahibidirler				
Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Fikrim Yok	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
3,9	19,4	27,0	35,6	14,2
Ortalama: 3,37			Standart Sapma: 1,067	

İHL öğrencileri/mezunları toplumda saygı görürler/itibar sahibidirler			
SİYASİ KİMLİK	Katılmıyorum	Fikrim yok	Katılıyorum
Milliyetçi	20,3	26,6	53,2
İslamcı	14,8	22,5	62,7
Muhafazakâr	11,3	19,2	69,5
Laik	33,1	34,6	32,3
Atatürkçü	36,0	29,9	34,1
Demokrat	22,0	37,8	40,2
Sosyal Demokrat	33,0	40,6	26,4
Diğer	30,1	26,5	43,4
SİYASİ PARTİ	Katılmıyorum	Fikrim yok	Katılıyorum
AKP	13,3	22,6	64,1
CHP	42,5	35,9	21,7
MHP	26,2	26,9	46,8
SP	21,3	12,8	66,0
BDP	32,2	24,4	43,3
Diğer	22,0	30,8	47,3
HİÇBİRİ	30,0	28,3	41,7
BÖLGE	Katılmıyorum	Fikrim yok	Katılıyorum
İç Anadolu	26,7	24,7	48,7
Akdeniz	12,9	10,9	76,2
Doğu Anadolu	26,3	30,7	43,0
Ege	38,8	30,4	30,9
Güneydoğu	18,8	27,2	54,0
Karadeniz	18,3	30,3	51,4
Marmara	15,2	21,8	63,0

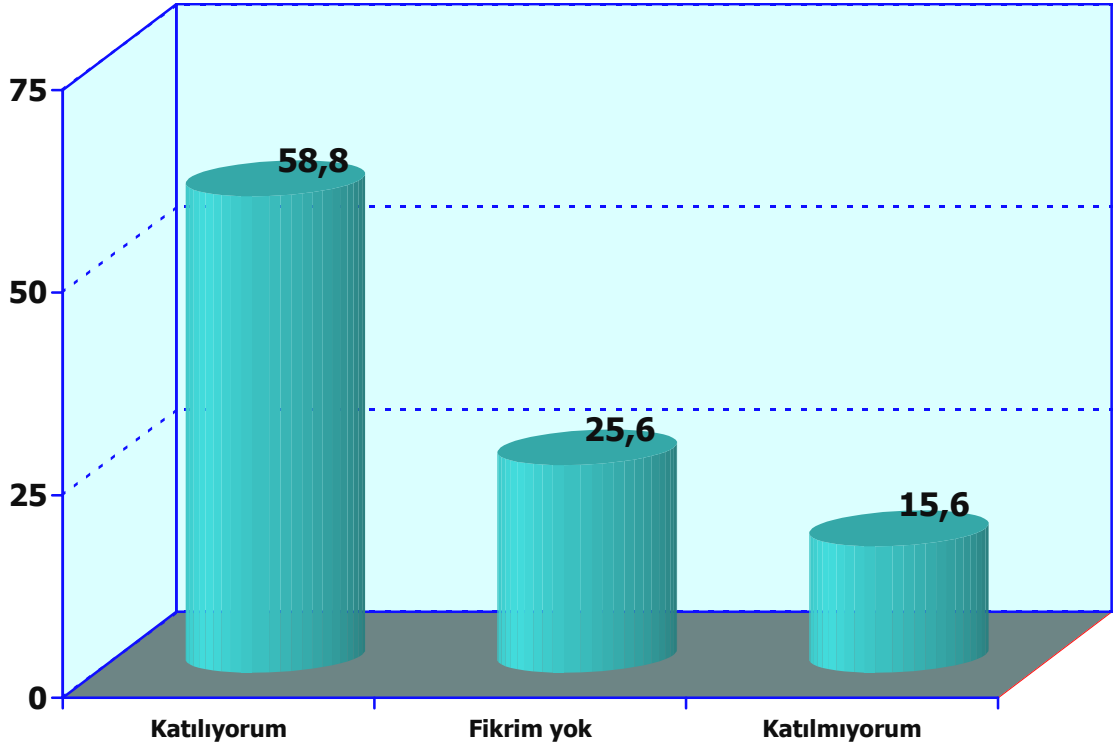
2.18. İHL öğrencileri/mezunları insan haklarına saygılıdır

İHL öğrencileri/mezunları insan haklarına saygılıdır				
Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Fikrim Yok	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
3,1	14,4	21,9	42,4	18,2
Ortalama: 3,58			Standart Sapma: 1,041	

İHL öğrencileri/mezunları insan haklarına saygılıdır			
SİYASİ KİMLİK	Katılmıyorum	Fikrim yok	Katılıyorum
Milliyetçi	10,6	21,6	67,8
İslamcı	5,8	14,7	79,6
Muhafazakâr	4,6	17,8	77,6
Laik	28,0	34,6	37,4
Atatürkçü	35,1	24,3	40,6
Demokrat	13,4	26,8	59,8
Sosyal Demokrat	40,6	18,9	40,6
Diğer	21,2	26,5	52,2
SİYASİ PARTİ	Katılmıyorum	Fikrim yok	Katılıyorum
AKP	5,1	16,7	78,3
CHP	45,1	27,4	27,5
MHP	16,9	28,9	54,2
SP	4,3	17,0	78,7
BDP	28,9	23,3	47,8
Diğer	24,2	25,3	50,5
HİÇBİRİ	20,0	22,5	57,5
BÖLGE	Katılmıyorum	Fikrim yok	Katılıyorum
İç Anadolu	20,0	23,3	56,7
Akdeniz	8,8	12,2	78,9
Doğu Anadolu	11,0	25,1	63,9
Ege	39,5	24,7	35,7
Güneydoğu	15,3	19,9	64,9
Karadeniz	8,6	24,6	66,9
Marmara	10,3	22,4	67,3

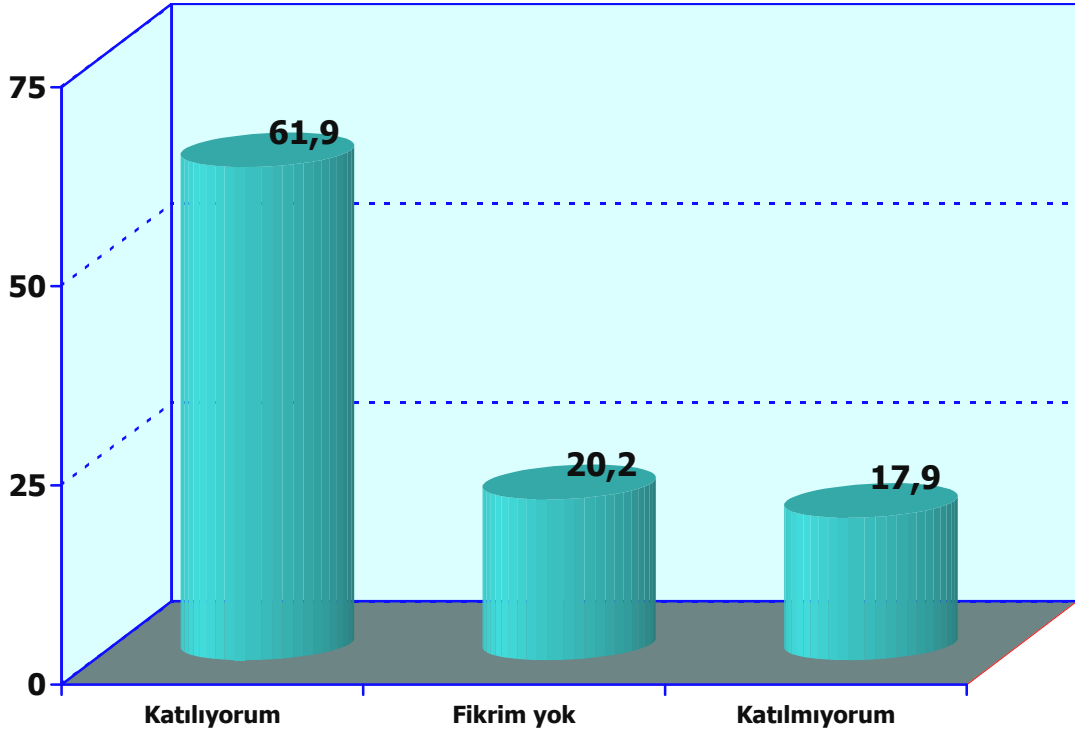
2.19. İHL öğrencileri/mezunları kibardılar.

İHL öğrencileri/mezunları kibardılar				
Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Fikrim Yok	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
3,3	12,3	25,6	39,4	19,4
Ortalama: 3,59			Standart Sapma: 1,037	

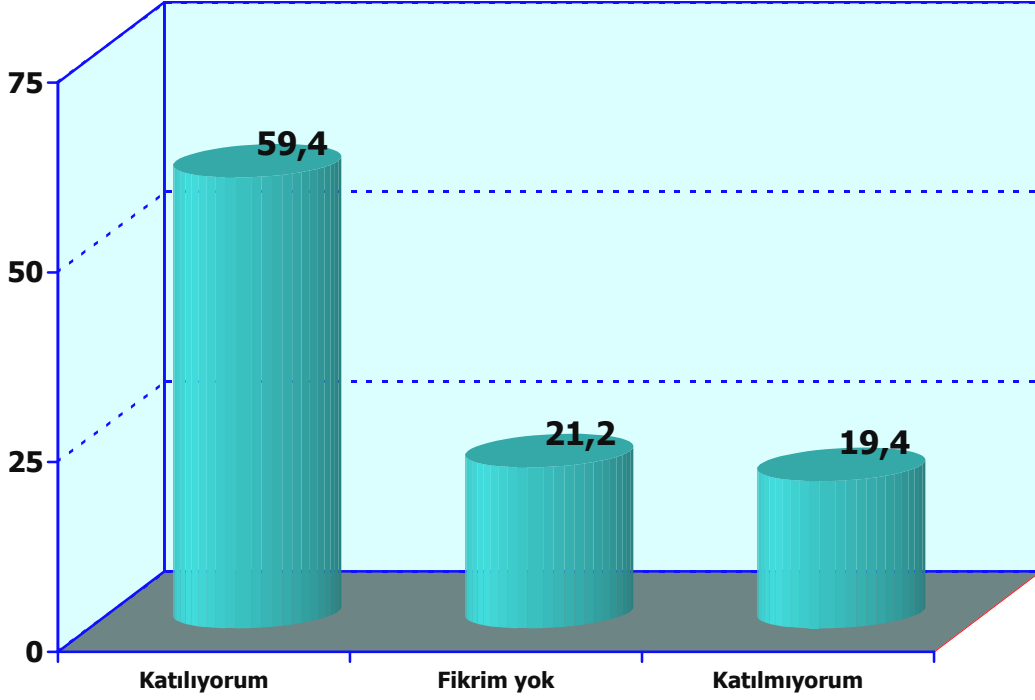
2.20. İHL öğrencileri/mezunları vatanseverlerdirler.

İHL öğrencileri/mezunları vatanseverlerdirler.				
Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Fikrim Yok	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
4,2	13,7	20,2	39,9	22,0
Ortalama: 3,62			Standart Sapma: 1,097	

İHL öğrencileri/mezunları vatanseverlerdirler.			
SİYASİ KİMLİK	Katılmıyorum	Fikrim yok	Katılıyorum
Milliyetçi	11,0	20,0	68,9
İslamcı	7,3	11,9	80,7
Muhafazakâr	4,8	11,1	84,1
Laik	30,7	32,3	37,0
Atatürkçü	32,8	26,1	41,2
Demokrat	12,2	26,8	61,0
Sosyal Demokrat	35,8	25,5	38,7
Diğer	26,1	23,9	50
SİYASİ PARTİ	Katılmıyorum	Fikrim yok	Katılıyorum
AKP	6,2	13,2	80,6
CHP	42,1	29,8	28,1
MHP	19,6	29,9	50,5
SP	2,1	12,8	85,1
BDP	32,2	20,0	47,8
Diğer	23,1	27,5	49,5
HİÇBİRİ	20,0	14,2	65,8
BÖLGE	Katılmıyorum	Fikrim yok	Katılıyorum
İç Anadolu	25,0	23,3	51,7
Akdeniz	8,8	12,9	78,2
Doğu Anadolu	13,2	21,8	65,0
Ege	38,3	25,8	36,0
Güneydoğu	13,5	16,9	69,6
Karadeniz	13,1	21,7	65,1
Marmara	11,5	21,8	66,7

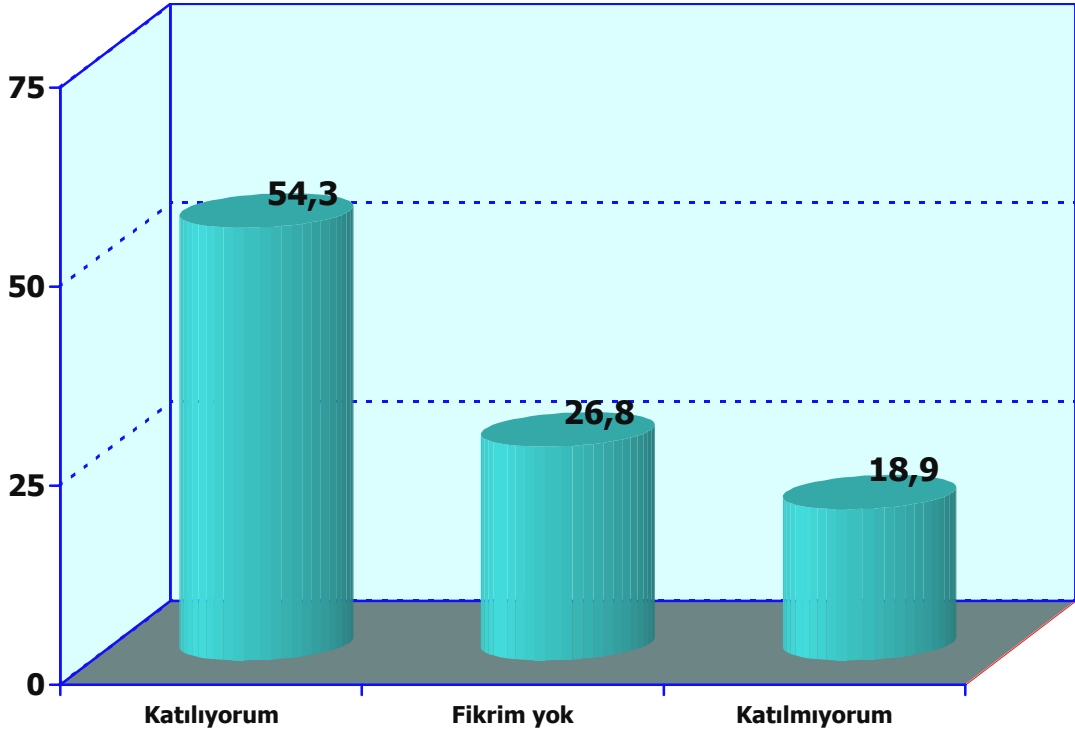
2.21. İHL öğrencilerinde/mezunlarında, suç işleme eğilimi düşüktür.

İHL öğrencilerinde/mezunlarında, suç işleme eğilimi düşüktür				
Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Fikrim Yok	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
3,3	16,1	21,2	39,2	20,2
Ortalama: 3,57			Standart Sapma: 1,082	

İHL öğrencilerinde/mezunlarında, suç işleme eğilimi düşüktür			
SİYASİ KİMLİK	Katılmıyorum	Fikrim yok	Katılıyorum
Milliyetçi	17,1	17,8	65,1
İslamcı	6,1	17,5	76,3
Muhafazakâr	7,5	11,1	81,5
Laik	30,7	31,9	37,4
Atatürkçü	33,7	28,9	37,4
Demokrat	18,3	22,0	59,8
Sosyal Demokrat	36,8	23,6	39,6
Diğer	25,2	23,5	51,3
SİYASİ PARTİ	Katılmıyorum	Fikrim yok	Katılıyorum
AKP	7,2	15,5	77,2
CHP	42,8	30,7	26,5
MHP	25,9	23,9	50,2
SP	4,3	8,5	87,2
BDP	34,4	22,2	43,3
Diğer	23,1	28,6	48,4
HİÇBİRİ	15,0	26,7	58,3
BÖLGE	Katılmıyorum	Fikrim yok	Katılıyorum
İç Anadolu	21,7	25,0	53,3
Akdeniz	12,9	12,2	74,8
Doğu Anadolu	13,4	22,2	64,4
Ege	42,1	24,0	33,9
Güneydoğu	15,8	18,0	66,3
Karadeniz	17,1	30,9	52,0
Marmara	9,7	23,0	67,3

2.22. İmam Hatip Liseliler uzlaşmacı bir kültüre sahiptirler.

İmam Hatip Liseliler uzlaşmacı bir kültüre sahiptirler				
Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Fikrim Yok	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
4,0	14,9	26,8	34,1	20,2
Ortalama: 3,52			Standart Sapma: 1,092	

İmam Hatip Liseliler uzlaşmacı bir kültüre sahiptirler.			
SİYASİ KİMLİK	Katılmıyorum	Fikrim yok	Katılıyorum
Milliyetçi	12,2	27,5	60,4
İslamcı	6,0	20,8	73,3
Muhafazakâr	5,5	20,7	73,8
Laik	31,5	32,7	35,8
Atatürkçü	37,5	31,2	31,2
Demokrat	17,1	28,0	54,9
Sosyal Demokrat	38,7	30,2	31,1
Diğer	25,2	30,1	44,7
SİYASİ PARTİ	Katılmıyorum	Fikrim yok	Katılıyorum
AKP	6,1	20,4	73,5
CHP	48,0	31,6	20,4
MHP	22,3	34,2	43,5
SP	8,5	12,8	78,7
BDP	26,7	36,7	36,7
Diğer	19,8	29,7	50,5
HİÇBİRİ	20,0	35,8	44,2
BÖLGE	Katılmıyorum	Fikrim yok	Katılıyorum
İç Anadolu	20,0	36,3	43,7
Akdeniz	10,9	17,0	72,1
Doğu Anadolu	10,8	25,7	63,5
Ege	41,8	24,0	34,2
Güneydoğu	17,4	26,9	55,7
Karadeniz	10,9	32,6	56,6
Marmara	10,3	20,6	69,1

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

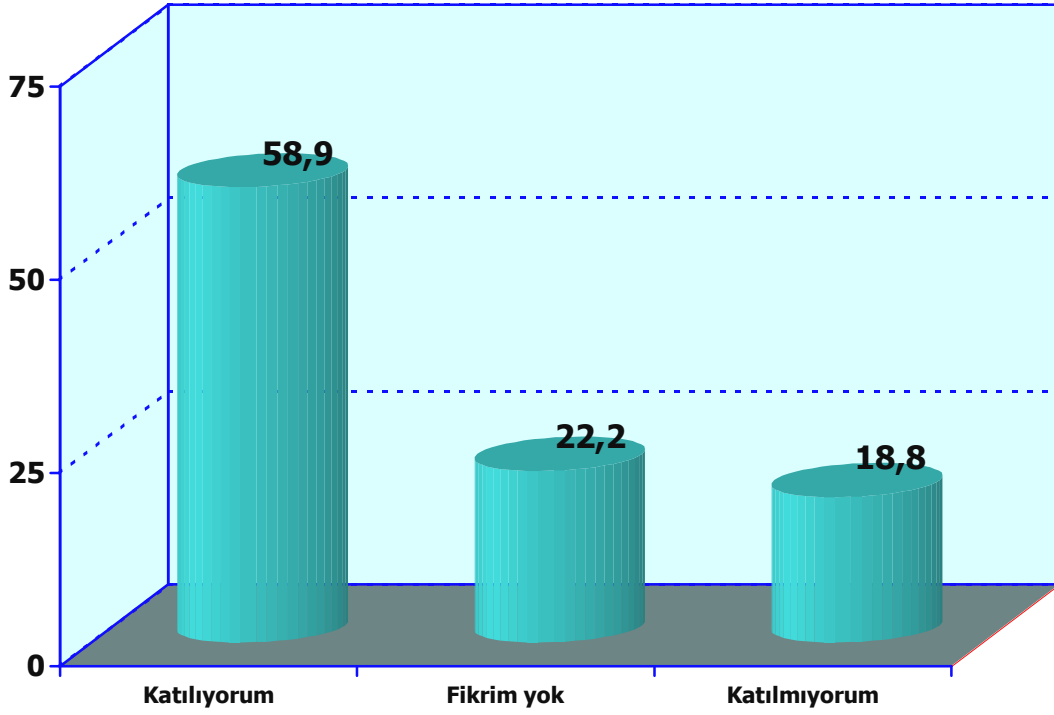
DİNDAR NESİL, DİN EĞİTİMİ ve REJİM TARTIŞMALARI İmam Hatip Lisesi Misyonu

- ✓ Türkiye'nin modernleşme tecrübesinin en önemli sorunlarından birisi yeni nesillerin nasıl bir eğitim anlayışıyla yetiştirileceği konusu olmuştur. Osmanlı Devletinin son yüzyılında geleneksel ve modern eğitim kurumları arasındaki ayrışmanın kültürel ve ideolojik sonuçlarını Cumhuriyet döneminde izlemek mümkündür. Cumhuriyet döneminde yeni nesiller arasında bu tür bir ayrımın oluşması önlenmeye çalışılmış, ancak bu bağlamda dindar nesil yetiştirilmesi hedeflenmemiştir. Çok partili hayata geçişle birlikte yeniden Türkiye'nin gündemine gelen İHL'lerin dindar nesil yetiştirmesine dair algı bugün de toplumun geneli tarafından paylaşılmaktadır. Toplumun neredeyse yarısı İHL'lerin dindar nesil yetiştiren okullar olduğu yargısına katılmıştır. Bu yargıya katılım düzeylerinde farklılıklar görülse bile farklı siyasal kimlik ve parti tercihlerine sahip olanların bu yargıyı kabul ettiği dikkat çekmektedir. Bu görüşe paralel olarak İHL'lilerin toplumun geneli açısından Cumhuriyet ve laiklik karşıtı olarak algılanmadığı da ortaya çıkmıştır.
- ✓ Toplumun çok büyük bir kesimi (%70,1) İHL'lerde çocuklara ahlakî bir eğitim verildiğini düşünmektedir. İHL'lerde okuyan ve bu okullardan mezun olanların ahlaklı insanlar olarak algılandıkları dikkat çekmektedir. Bu anlayışa göre Türkiye'de din, sosyal ahlakın en temel kurumu olarak kabul edilmektedir. Toplumun %54'lük bir kesiminin İHL'lerde din eğitiminin artırılması yönünde fikir beyan etmesi de bu görüşü doğrulamaktadır.
- ✓ Toplumun önemli bir kesimi İHL'leri sadece din eğitimi veren kurumlar olarak görmemektedir. Bu kesimin genel beklentisi, din eğitiminin yanında diğer okullarda gösterilen fen ve sosyal bilim derslerinin İHL'lerde de verilmesi yönündedir. Bu yüzden İHL'lerde sadece din eğitimi verilmesine %47,1'lik bir kesim karşı çıkmıştır. %35,6'lık bir kesim ise İHL'lerin sadece din eğitimi vermesi gerektiğini savunmuştur. İHL mezunlarının sadece din hizmetlerine yönlendirilmesini savunanların oranı %34,7 iken savunmayanların oranı %39'dur. Toplumun genelinin din adamlarının sadece dinî ilimler alanında kendilerini yetiştirmelerini yeterli görmediği ortaya çıkmaktadır.
- ✓ İHL mezunlarının girdikleri fakültelerin sınırlandırılmasına toplumun %51,9'u karşı çıkmaktadır. %54,7'lik bir kesim ise İHL'lilerin bürokraside yer almasını savunmaktadır. Bu konular İHL'lerin kuruldukları günden bu yana; ancak özellikle yakın dönemde Türkiye'nin siyasi gündemini oldukça meşgul etmiş konulardır. Üstelik bu tartışmalarda İHL'lilerin bürokrasiden uzak tutulması gerektiği tezi çokça vurgulanmıştır. Toplumun önemli bir kesimi İHL'lilerin diğer okullarda okuyan öğrencilere göre ayrımcılığa uğramasına karşı çıkmakta ve farklı mesleklere ve bürokrasiye dahil olmalarına destek çıkmaktadır.
- ✓ İHL'ler toplumun önemli bir kesimi için hâlâ bir ihtiyaç olarak görülmekte ve din eğitimi konusunda en önemli alternatif kurum olarak kabul edilmektedir. Bu görüşle tutarlı olarak İHL'lerin din eğitimi konusunda yeterli olduğu da genel olarak kabul edilmektedir.

- ✓ İHL'ler sadece din-iman öğretilen yerler ya da velilerin çocuklarını koruma anlayışlarıyla gönderdikleri okullar olmanın ötesinde toplumun çok büyük bir çoğunluğu tarafından çocukların din eğitiminin yanında dünyevi ilimleri de tahsil edecekleri kurumlar olarak kabul edilmektedir (%66,7). Toplumun İHL'ler konusundaki genel hassasiyeti sadece din eğitimi meselesine odaklanmamaktadır. Aynı zamanda sosyal, fen ve matematik dersleri açısından da iyi bir eğitim verilmesi beklenmektedir.
- ✓ İHL'lerin kurulmaya ve yaygınlaşmaya başladığı 1950'li yıllarda toplumun genelinin kır kökenli olması ve geleneksel hayat tarzının daha çok kırsal kesimlerde sürdürülmesi dolayısıyla, toplum hafızasında İHL'lilerin genelde köylü olduğuna dair bir kabul var ola gelmiştir. Toplumsal değişmeye de bağlı olarak bu algı ciddi bir dönüşüme uğramıştır. Sosyo-kültürel ve ekonomik açıdan daha düşük seviyelerde bulunan kesimlerin çocuklarını İHL'lere gönderdiği yargısına katılmayanlar (%42,3) katılanlardan (%38,9) daha fazladır. Yine de bu yargıya katılanların oranı yüksek sayılabilir.
- ✓ 28 Şubat sürecinin en önemli uygulamalarından birisi olan katsayı uygulamasını dindar ve muhafazakâr ailelerin çocuklarının eğitim haklarını engelleme girişimi olarak kabul edenlerin oranı oldukça yüksektir (%47,7). Toplumun da genelini oluşturan muhafazakar kesim, İHL konusunu kendi hassasiyetleri açısından önemsemekte ve bu okullara haksızlık yapıldığını düşünmektedir. Katsayı uygulamasına gösterilen tepki 8 yıllık zorunlu eğitime gösterilmemektedir. Nitekim toplumun önemli bir kesimi (%37,1) 8 yıllık eğitime doğrudan karşı değildir.
- ✓ İHL'ler, toplumun dinî hassasiyetlerini karşılama yönünde önemli eğitim kurumlarıdır. Ancak toplumun genel beklentisi sadece din eğitimi almış bir nesil değil, dünyevi ilimlerde de eğitimini almış, farklı alanlarda kendisini yetiştirmiş dindar nesillerin yetişmesi üzerinedir. Toplum İHL'lere karşı uygulanan ayrımcılığa karşı durmakta ve İHL'lilerin bürokrasi de dahil olmak üzere diğer okullarda yetişenlerin yer aldığı her meslek alanında yer almalarını istemektedir. İHL'ler, istenen ve sahip çıkılan okullardır.

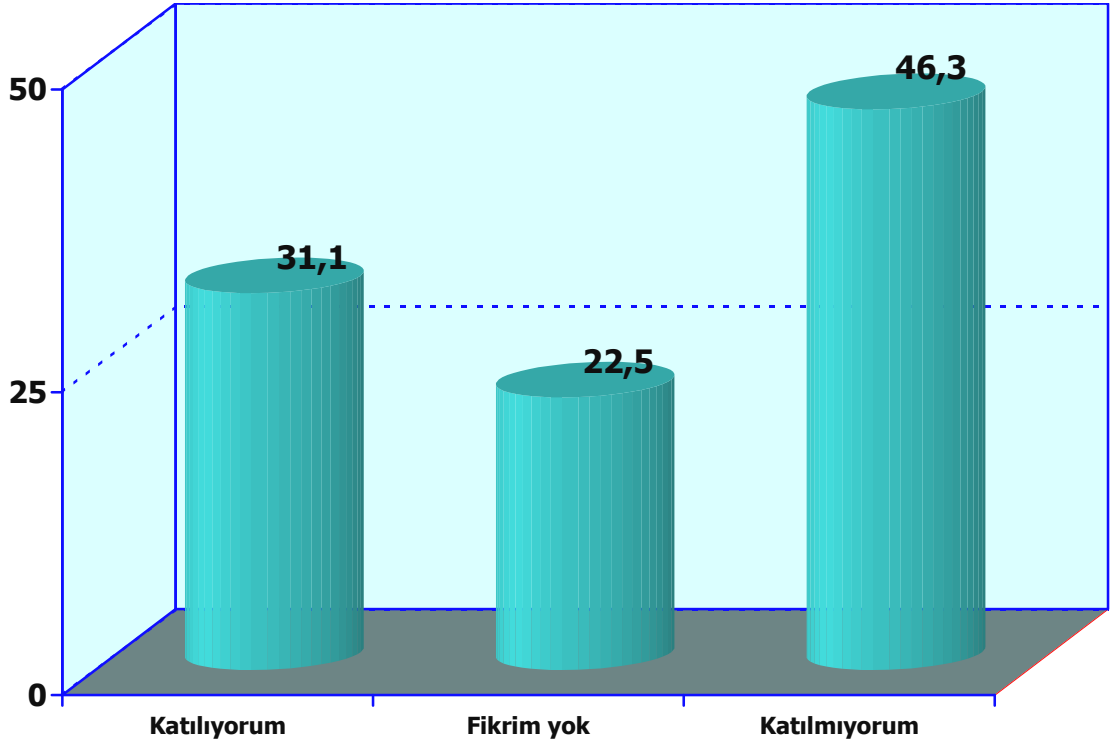
3.1. İmam Hatip Liseleri dindar nesil yetiştirecek olan okullardır.

İmam Hatip Liseleri dindar nesil yetiştirecek olan okullardır				
Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Fikrim Yok	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
3,7	15,1	22,2	41,4	17,5
Ortalama: 3,54			Standart Sapma: 1,060	

İmam Hatip Liseleri dindar nesil yetiştirecek olan okullardır.			
SİYASİ KİMLİK	Katılmıyorum	Fikrim yok	Katılıyorum
Milliyetçi	16,4	19,4	64,2
İslamcı	12,1	18,7	69,2
Muhafazakâr	11,8	15,9	72,4
Laik	20,9	33,9	45,3
Atatürkçü	26,1	24,9	49,0
Demokrat	17,1	29,3	53,7
Sosyal Demokrat	34,9	19,8	45,3
Diğer	25,7	26,5	47,8
SİYASİ PARTİ	Katılmıyorum	Fikrim yok	Katılıyorum
AKP	14,0	18,6	67,4
CHP	28,4	27,0	44,6
MHP	15,3	27,9	56,8
SP	12,8	12,8	74,5
BDP	26,7	23,3	50,0
Diğer	19,8	24,2	56,0
HİÇBİRİ	27,5	23,3	49,2
BÖLGE	Katılmıyorum	Fikrim yok	Katılıyorum
İç Anadolu	24,3	16,3	59,3
Akdeniz	9,5	13,6	76,9
Doğu Anadolu	14,5	25,9	59,6
Ege	23,2	28,3	48,5
Güneydoğu	20,1	19,7	60,3
Karadeniz	15,4	30,3	54,3
Marmara	14,5	23,6	61,8

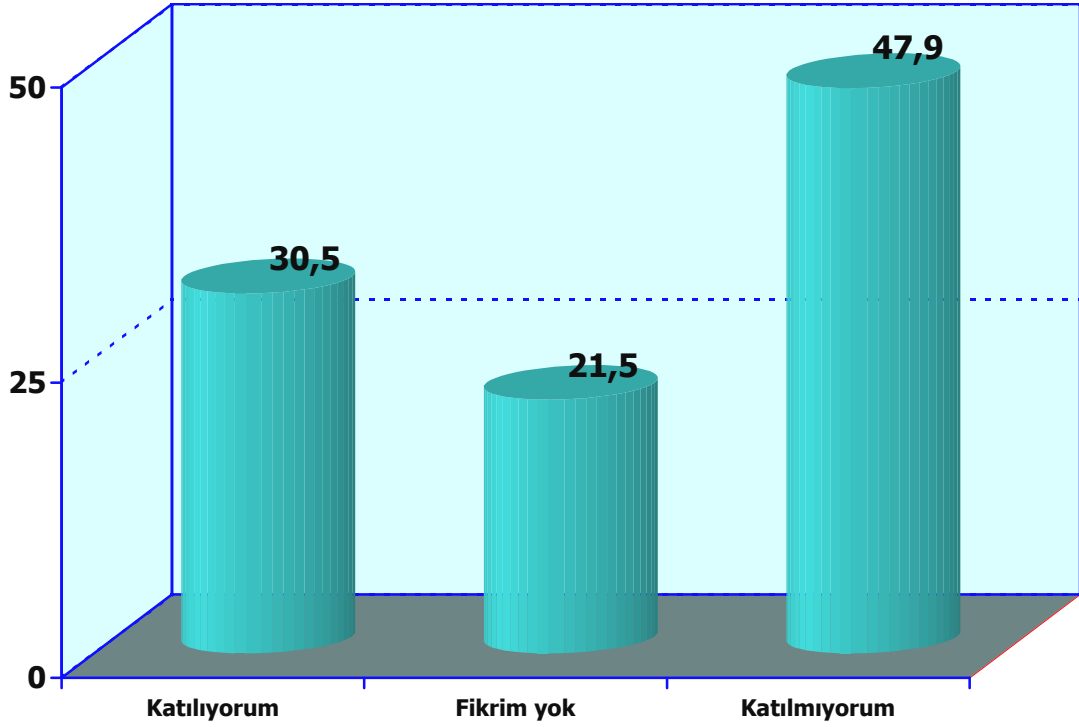
3.2. İmam Hatip Liseliler laiklik karşıtı insanlardır.

İmam Hatip Liseliler laiklik karşıtı insanlardır				
Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Fikrim Yok	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
15,6	30,7	22,5	20,9	10,2
Ortalama: 2,79			Standart Sapma: 1,228	

İmam Hatip Liseliler laiklik karştı insanlardır			
SİYASİ KİMLİK	Katılmıyorum	Fikrim yok	Katılıyorum
Milliyetçi	46,6	20,3	33,1
İslamcı	52,1	24,4	23,5
Muhafazakâr	61,3	16,3	22,4
Laik	27,6	27,2	45,3
Atatürkçü	32,6	27,0	40,4
Demokrat	48,8	20,7	30,5
Sosyal Demokrat	58,5	17,0	24,5
Diğer	50,0	20,8	29,2
SİYASİ PARTİ	Katılmıyorum	Fikrim yok	Katılıyorum
AKP	53,6	21,5	24,9
CHP	32,9	21,1	46,0
MHP	36,9	25,9	37,2
SP	66,0	17,0	17,0
BDP	50,0	20,0	30,0
Diğer	48,4	26,4	25,3
HİÇBİRİ	49,2	16,7	34,2
BÖLGE	Katılmıyorum	Fikrim yok	Katılıyorum
İç Anadolu	42,3	26,0	31,7
Akdeniz	40,8	11,6	47,6
Doğu Anadolu	50,3	27,9	21,8
Ege	43,4	18,9	37,8
Güneydoğu	46,8	18,1	35,1
Karadeniz	60,0	26,3	13,7
Marmara	36,4	43,6	20,0

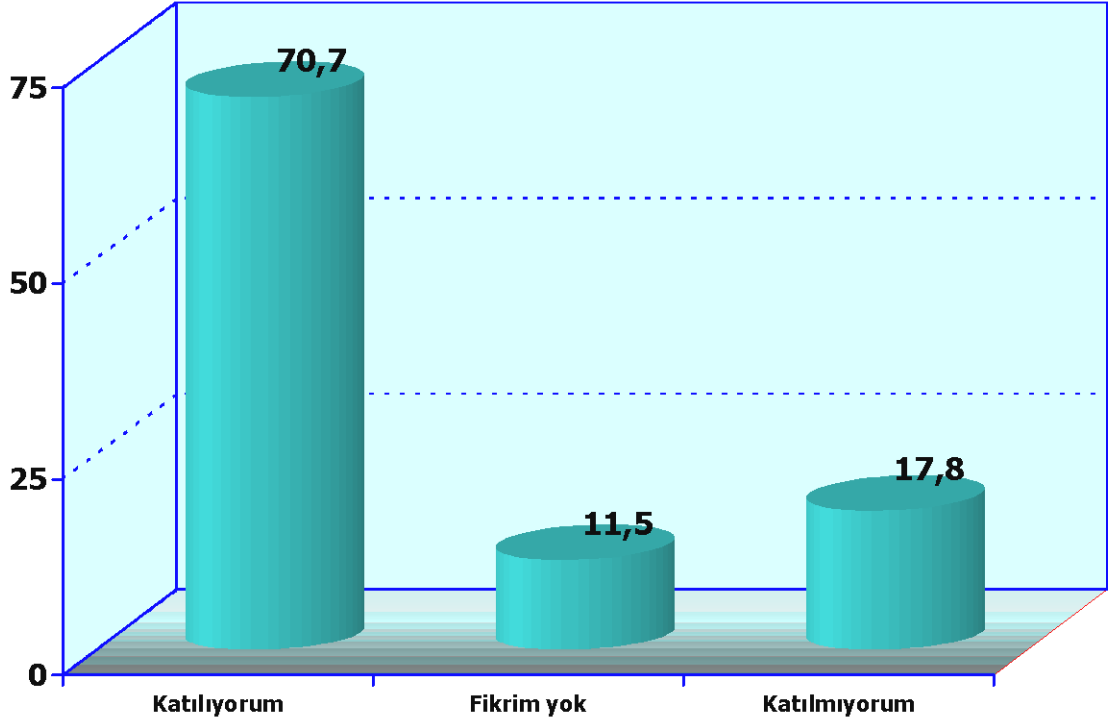
3. 3. İmam Hatip Liseleri Cumhuriyet karşıtı nesiller yetiştirir.

İmam Hatip Liseleri Cumhuriyet karşıtı nesiller yetiştirir				
Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Fikrim Yok	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
19,8	28,1	21,5	20,4	10,1
Ortalama: 2,73		Standart Sapma: 1,269		

İmam Hatip Liseleri Cumhuriyet karşıtı nesiller yetiştirir			
SİYASİ KİMLİK	Katılmıyorum	Fikrim yok	Katılıyorum
Milliyetçi	47,7	20,3	32,0
İslamcı	56,9	18,9	24,2
Muhafazakâr	60,3	19,5	20,2
Laik	31,1	25,6	43,3
Atatürkçü	36,0	24,9	39,1
Demokrat	48,8	19,5	31,7
Sosyal Demokrat	45,3	24,5	30,2
Diğer	51,3	21,2	27,4
SİYASİ PARTİ	Katılmıyorum	Fikrim yok	Katılıyorum
AKP	56,7	19,8	23,5
CHP	28,4	21,7	49,9
MHP	40,2	26,6	33,2
SP	68,1	12,8	19,1
BDP	47,8	18,9	33,3
Diğer	49,5	23,1	27,5
HİÇBİRİ	55,8	15,8	28,3
BÖLGE	Katılmıyorum	Fikrim yok	Katılıyorum
İç Anadolu	44,7	25,7	29,7
Akdeniz	40,8	8,8	50,3
Doğu Anadolu	50,5	28,1	21,4
Ege	38,5	15,8	45,7
Güneydoğu	49,2	20,7	30,1
Karadeniz	62,9	20,0	17,1
Marmara	51,5	27,3	21,2

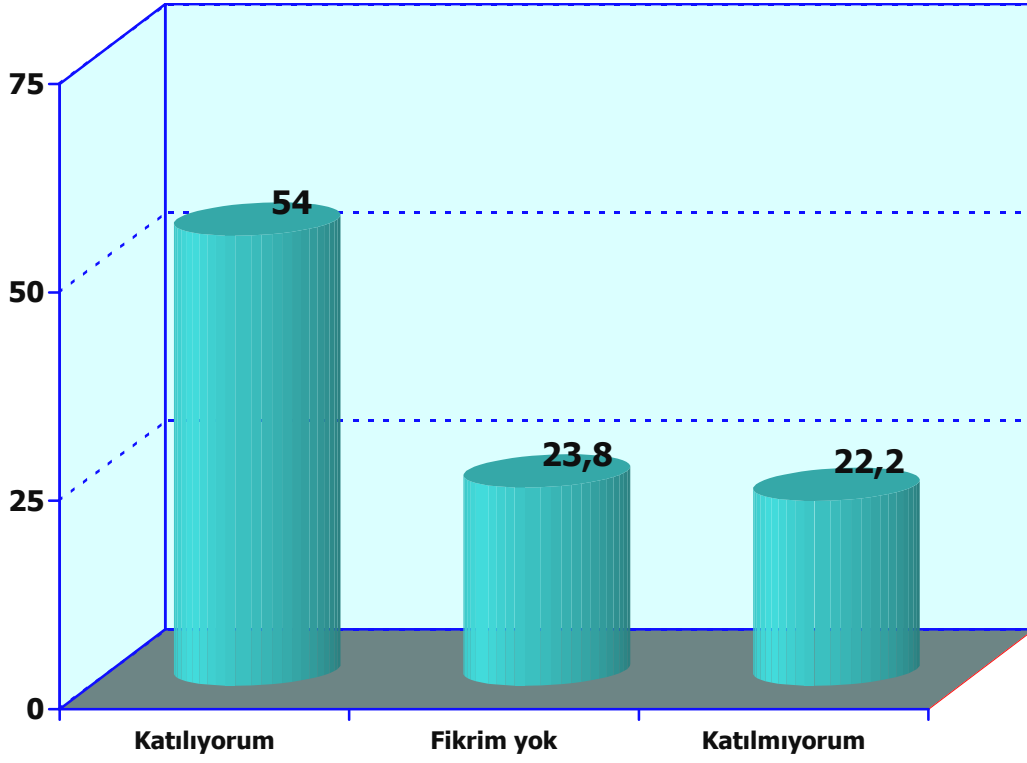
3.4. İHL çocuklara iyi bir ahlaki eğitim verir.

İHL çocuklara iyi bir ahlaki eğitim verir.				
Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Fikrim Yok	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
3,9	13,9	11,5	42,1	28,6
Ortalama: 3,77			Standart Sapma: 1,122	

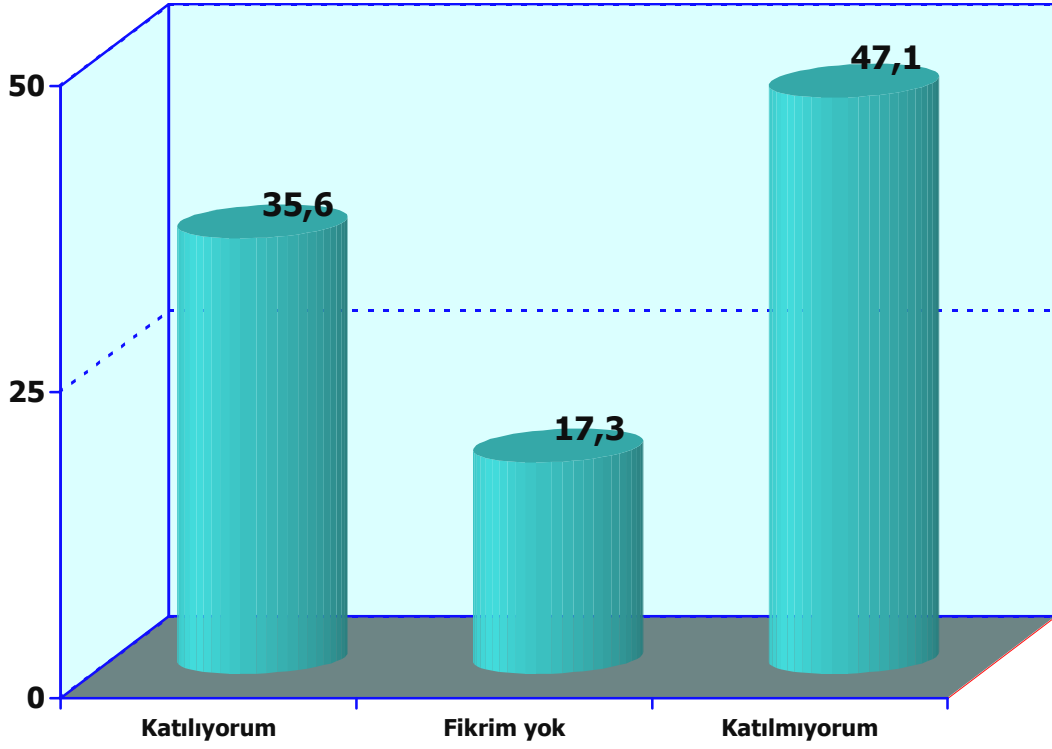

3.5. İmam Hatip Liselerinde din dersleri arttırılmalıdır.

İmam Hatip Liselerinde din dersleri arttırılmalıdır				
Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Fikrim Yok	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
4,0	18,2	23,8	36,4	17,6
Ortalama: 3,46		Standart Sapma: 1,097		

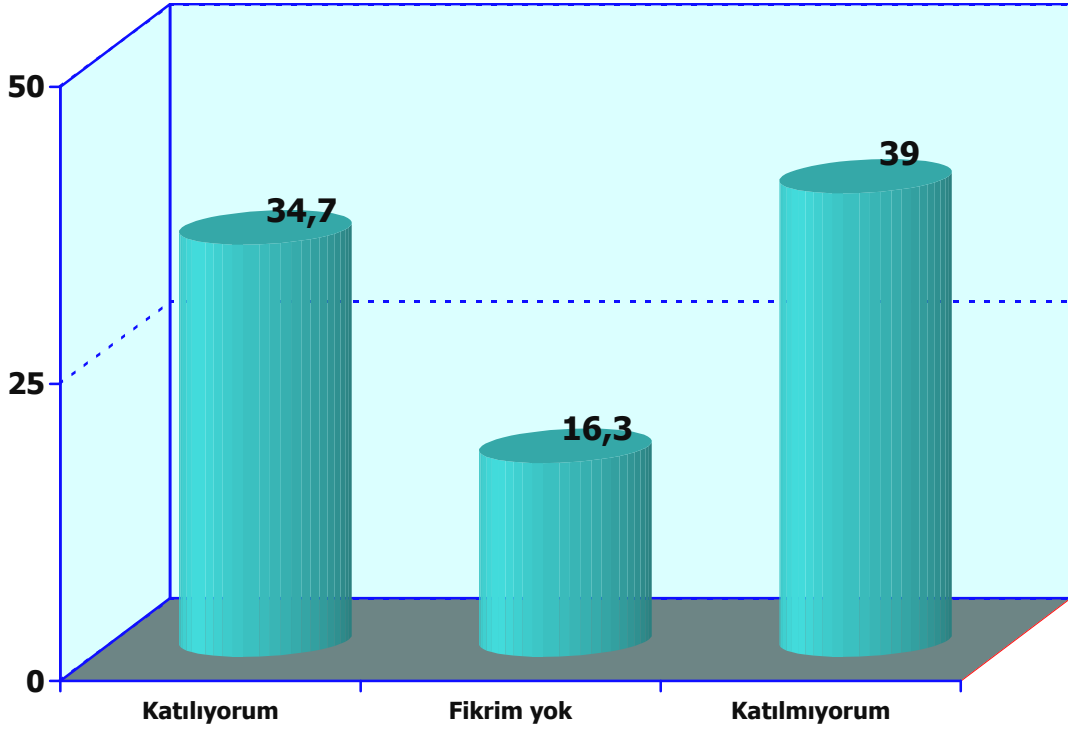
3.6. İmam Hatip Liselerinde sadece din eğitimi vermelidir.

İmam Hatip Liselerinde sadece din eğitimi vermelidir				
Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Fikrim Yok	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
12,0	35,1	17,3	26,7	8,9
Ortalama: 2,86			Standart Sapma: 1,197	

İmam Hatip Liselerinde sadece din eğitimi vermelidir			
SİYASİ KİMLİK	Katılmıyorum	Fikrim yok	Katılıyorum
Milliyetçi	44,6	14,6	40,8
İslamcı	50,1	18,2	31,7
Muhafazakâr	52,9	13,0	34,1
Laik	36,6	22,8	40,6
Atatürkçü	48,5	18,2	33,3
Demokrat	46,3	20,7	32,9
Sosyal Demokrat	41,5	16,0	42,5
Diğer	46,0	19,0	35,0
SİYASİ PARTİ	Katılmıyorum	Fikrim yok	Katılıyorum
AKP	49,7	16,0	34,3
CHP	42,5	19,2	38,4
MHP	40,5	20,6	38,9
SP	63,8	8,5	27,7
BDP	51,1	15,6	33,3
Diğer	47,3	15,4	37,4
HİÇBİRİ	50,0	13,3	36,7
BÖLGE	Katılmıyorum	Fikrim yok	Katılıyorum
İç Anadolu	43,0	21,0	36,0
Akdeniz	25,9	11,6	62,6
Doğu Anadolu	48,4	22,2	29,4
Ege	43,1	17,6	39,3
Güneydoğu	50,0	14,1	35,8
Karadeniz	55,4	17,7	26,9
Marmara	50,9	21,2	27,9

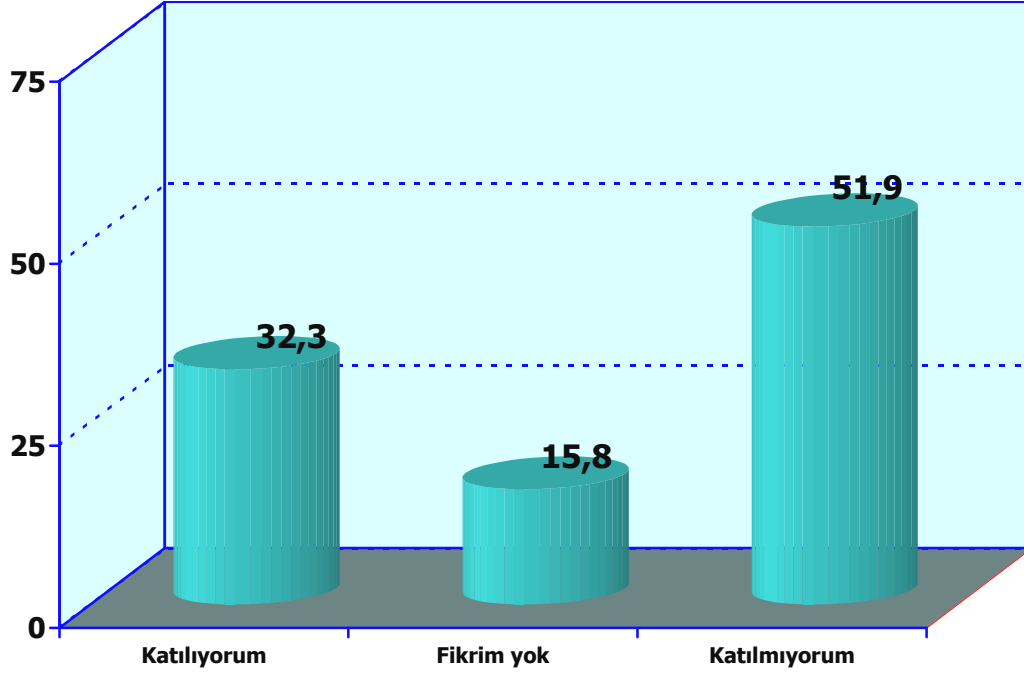
3.7. İHL mezunları sadece din hizmetlerine yönlendirilmelidir.

İHL mezunları sadece din hizmetlerine yönlendirilmelidir				
Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Fikrim Yok	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
11,6	27,4	16,3	32,2	12,5
Ortalama: 3,07			Standart Sapma: 1,248	

İHL mezunları sadece din hizmetlerine yönlendirilmelidir			
SİYASİ KİMLİK	Katılmıyorum	Fikrim yok	Katılıyorum
Milliyetçi	36,3	14,9	48,9
İslamcı	45,7	15,2	39,2
Muhafazakâr	32,2	13,5	54,3
Laik	32,7	20,9	46,5
Atatürkçü	40,0	17,2	42,7
Demokrat	45,1	15,9	39,0
Sosyal Demokrat	40,6	17,9	41,5
Diğer	40,3	16,8	42,9
SİYASİ PARTİ	Katılmıyorum	Fikrim yok	Katılıyorum
AKP	40,7	14,8	44,5
CHP	33,7	15,8	50,4
MHP	31,9	18,6	49,5
SP	44,7	12,8	42,6
BDP	45,6	15,6	38,9
Diğer	38,5	27,5	34,1
HİÇBİRİ	48,3	13,3	38,3
BÖLGE	Katılmıyorum	Fikrim yok	Katılıyorum
İç Anadolu	43,0	19,0	38,0
Akdeniz	28,6	8,2	63,3
Doğu Anadolu	46,2	24,0	29,8
Ege	32,4	14,8	52,8
Güneydoğu	33,9	13,4	52,7
Karadeniz	57,7	15,4	26,9
Marmara	49,7	19,4	30,9

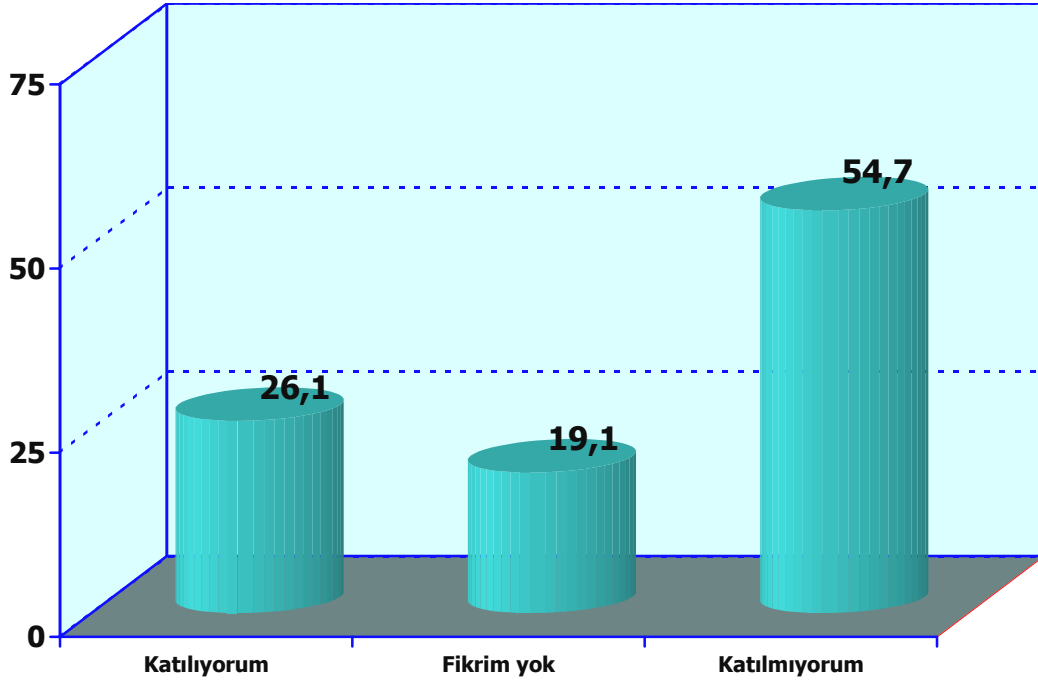
3.8. İHL mezunlarının girecekleri fakülteler sınırlandırılmalıdır.

İHL mezunlarının girecekleri fakülteler sınırlandırılmalıdır				
Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Fikrim Yok	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
18,0	33,9	15,8	22,3	10,0
Ortalama: 2,73			Standart Sapma: 1,268	

İHL mezunlarının girecekleri fakülteler sınırlandırılmalıdır			
SİYASİ KİMLİK	Katılmıyorum	Fikrim yok	Katılıyorum
Milliyetçi	50,9	16,7	32,4
İslamcı	58,1	15,5	26,4
Muhafazakâr	65,6	6,2	28,1
Laik	38,2	18,1	43,7
Atatürkçü	46,7	17,0	36,2
Demokrat	46,3	25,6	28,0
Sosyal Demokrat	50,0	17,9	32,1
Diğer	45,6	20,4	34,1
SİYASİ PARTİ	Katılmıyorum	Fikrim yok	Katılıyorum
AKP	59,5	13,1	27,4
CHP	35,9	17,6	46,5
MHP	45,2	18,9	35,9
SP	72,3	6,4	21,3
BDP	55,6	14,4	30,0
Diğer	53,8	18,7	27,5
HİÇBİRİ	54,2	16,7	29,2
BÖLGE	Katılmıyorum	Fikrim yok	Katılıyorum
İç Anadolu	52,7	19,3	28,0
Akdeniz	36,7	10,2	53,1
Doğu Anadolu	49,7	25,5	24,8
Ege	37,8	14,5	47,7
Güneydoğu	55,1	12,0	32,9
Karadeniz	66,9	16,0	17,1
Marmara	66,7	14,5	18,8

3.9. İHL mezunları bürokraside yer almamalıdır.

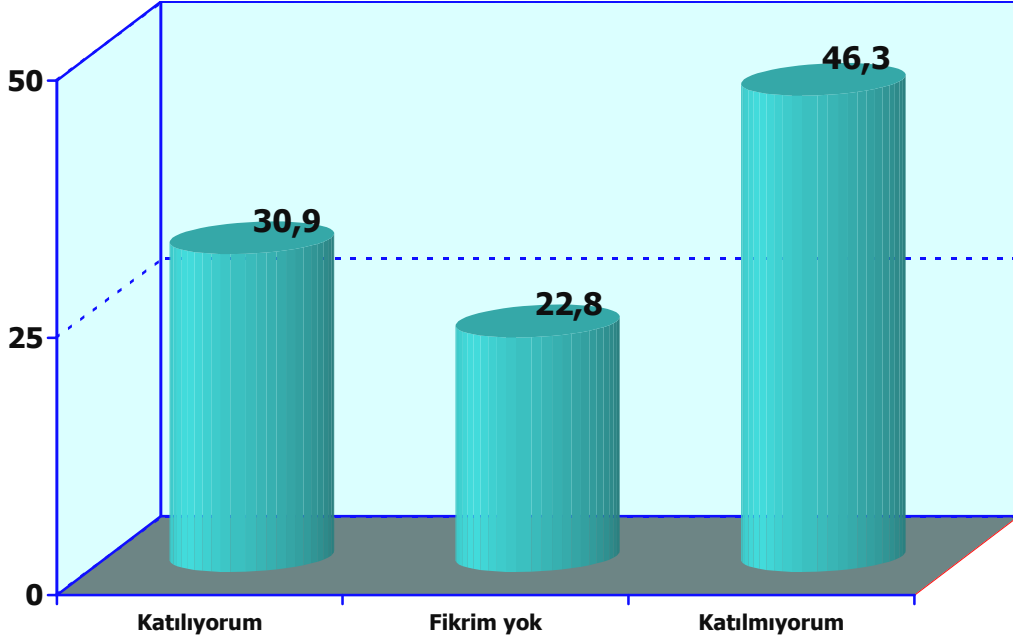

İHL mezunları bürokraside yer <u>almamalıdır</u>				
Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Fikrim Yok	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
21,9	32,8	19,1	18,1	8,0
Ortalama: 2,58			Standart Sapma: 1,236	

İHL mezunları bürokraside yer almamalıdır			
SİYASİ KİMLİK	Katılmıyorum	Fikrim yok	Katılıyorum
Milliyetçi	53,6	18,0	28,4
İslamcı	62,4	19,3	18,4
Muhafazakâr	75,0	14,7	10,3
Laik	37,4	16,9	45,7
Atatürkçü	42,1	23,0	34,9
Demokrat	59,8	13,4	26,8
Sosyal Demokrat	50,9	18,9	30,2
Diğer	53,1	21,2	25,7
SİYASİ PARTİ	Katılmıyorum	Fikrim yok	Katılıyorum
AKP	66,3	16,8	16,9
CHP	32,5	18,7	48,8
MHP	42,2	23,6	34,2
SP	78,7	12,8	8,5
BDP	56,7	20,0	23,3
Diğer	51,6	26,4	22,0
HİÇBİRİ	53,3	19,2	27,5
BÖLGE	Katılmıyorum	Fikrim yok	Katılıyorum
İç Anadolu	51,3	24,3	24,3
Akdeniz	36,7	15,0	48,3
Doğu Anadolu	54,0	26,6	19,4
Ege	37,8	15,3	46,9
Güneydoğu	61,5	16,7	21,8
Karadeniz	66,9	21,1	12,0
Marmara	63,0	14,5	22,4

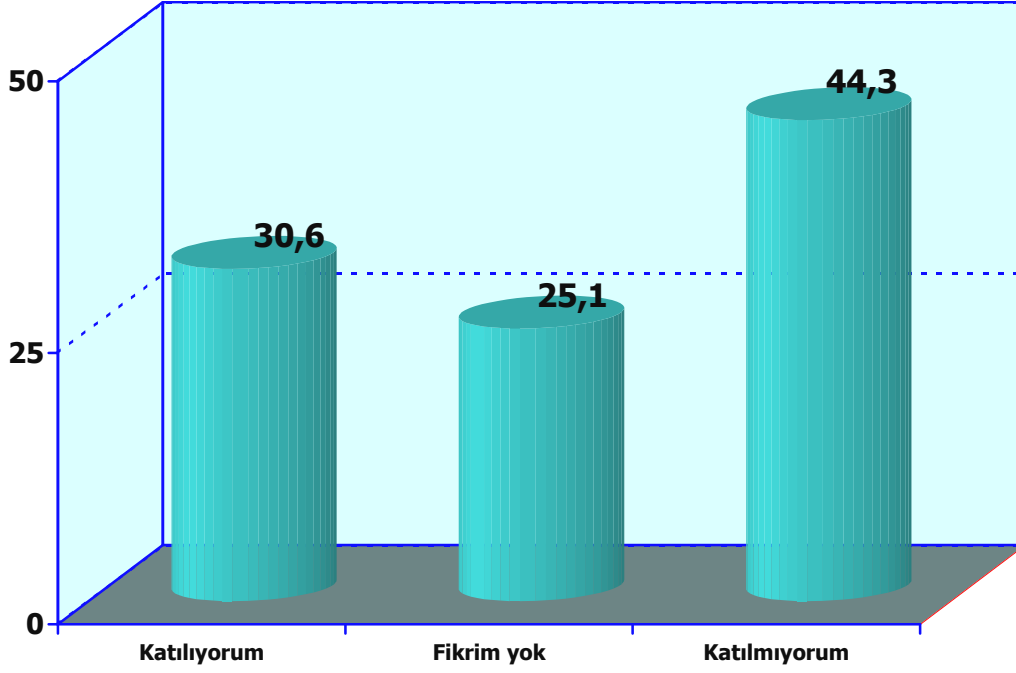
3.10. Günümüzde din eğitimi almak için İmam Hatip Liselerine ihtiyaç yoktur.

Günümüzde din eğitimi almak için İmam Hatip Liselerine ihtiyaç yoktur				
Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Fikrim Yok	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
16,4	29,9	22,8	22,2	8,7
Ortalama: 2,77			Standart Sapma: 1,214	

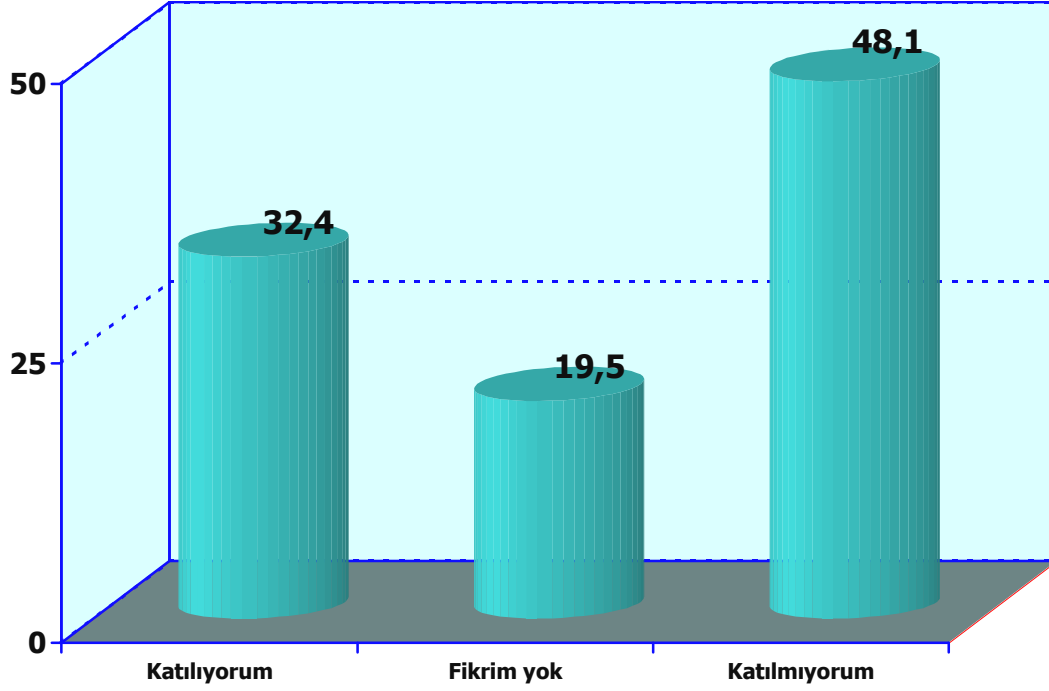
Günümüzde din eğitimi almak için İmam Hatip Liselerine ihtiyaç yoktur			
SİYASİ KİMLİK	Katılmıyorum	Fikrim yok	Katılıyorum
Milliyetçi	41,4	22,5	36,0
İslamcı	59,1	18,4	22,5
Muhafazakâr	54,3	24,3	21,4
Laik	33,1	33,5	33,5
Atatürkçü	38,1	22,8	39,1
Demokrat	46,3	29,3	24,4
Sosyal Demokrat	38,7	12,3	49,1
Diğer	47,3	21,2	31,4
SİYASİ PARTİ	Katılmıyorum	Fikrim yok	Katılıyorum
AKP	55,1	21,3	23,6
CHP	29,3	26,6	44,0
MHP	35,5	24,6	39,9
SP	68,1	10,6	21,3
BDP	50,0	18,9	31,1
Diğer	37,4	23,1	39,6
HİÇBİRİ	57,5	20,8	21,7
BÖLGE	Katılmıyorum	Fikrim yok	Katılıyorum
İç Anadolu	48,3	25,0	26,7
Akdeniz	30,6	12,2	57,1
Doğu Anadolu	50,5	24,4	25,1
Ege	32,9	25,3	41,8
Güneydoğu	51,9	20,3	27,8
Karadeniz	54,3	24,0	21,7
Marmara	32,7	31,5	35,8

3.11. İmam Hatip Liselerindeki eğitim din görevlisi yetiştirmek için yeterli değildir.

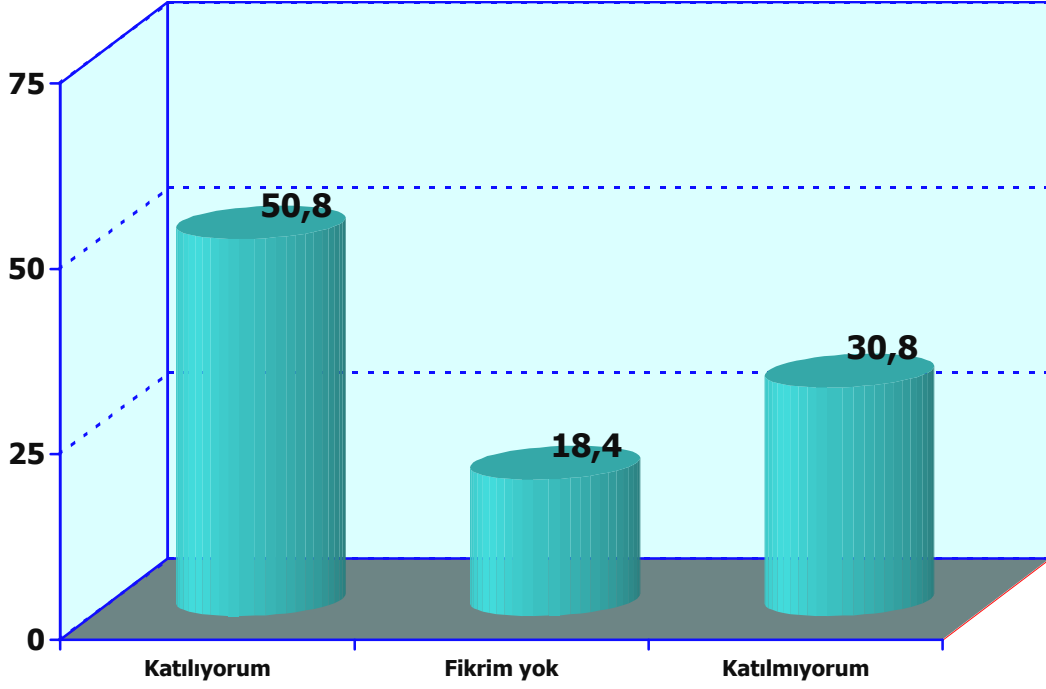
İmam Hatip Liselerindeki eğitim din görevlisi yetiştirmek için yeterli değildir				
Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Fikrim Yok	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
10,8	33,5	25,1	22,1	8,5
Ortalama: 2,84			Standart Sapma: 1,141	

3.12. Veliler çocuklarını İHL ye kötü alışkanlıklardan korunsun diye göndeririler.

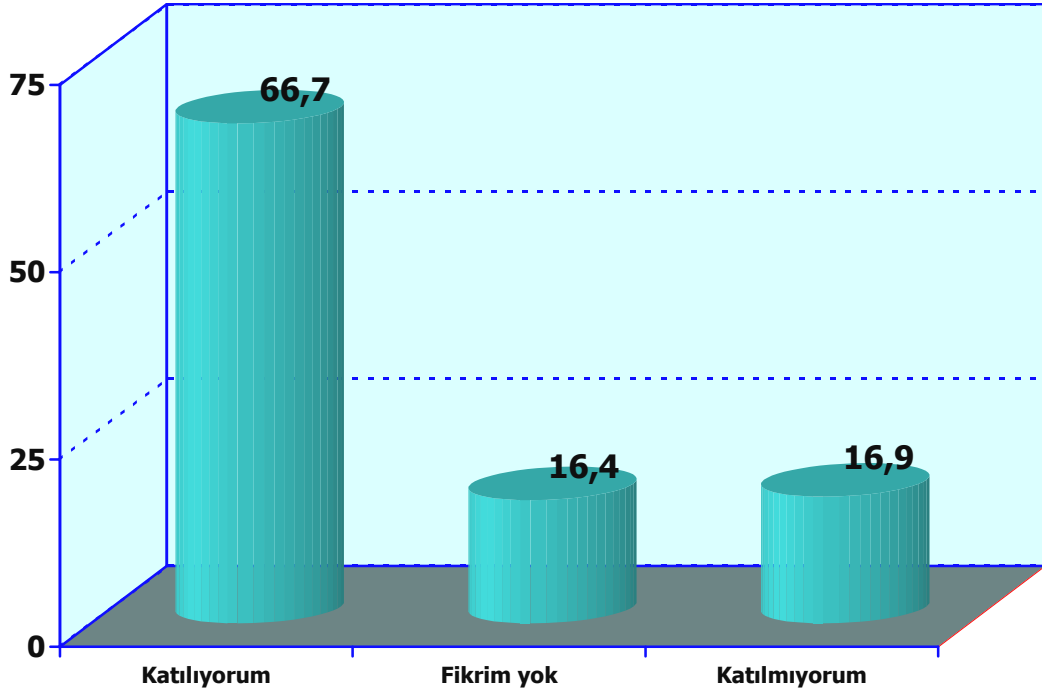
Veliler çocuklarını İHL ye kötü alışkanlıklardan korunsun diye göndeririler				
Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Fikrim Yok	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
7,7	24,7	19,5	34,4	13,7
Ortalama: 3,22			Standart Sapma: 1,184	

3.13. Veliler çocuklarını İHL ne sadece din-iman öğreysin diye gönderirler.

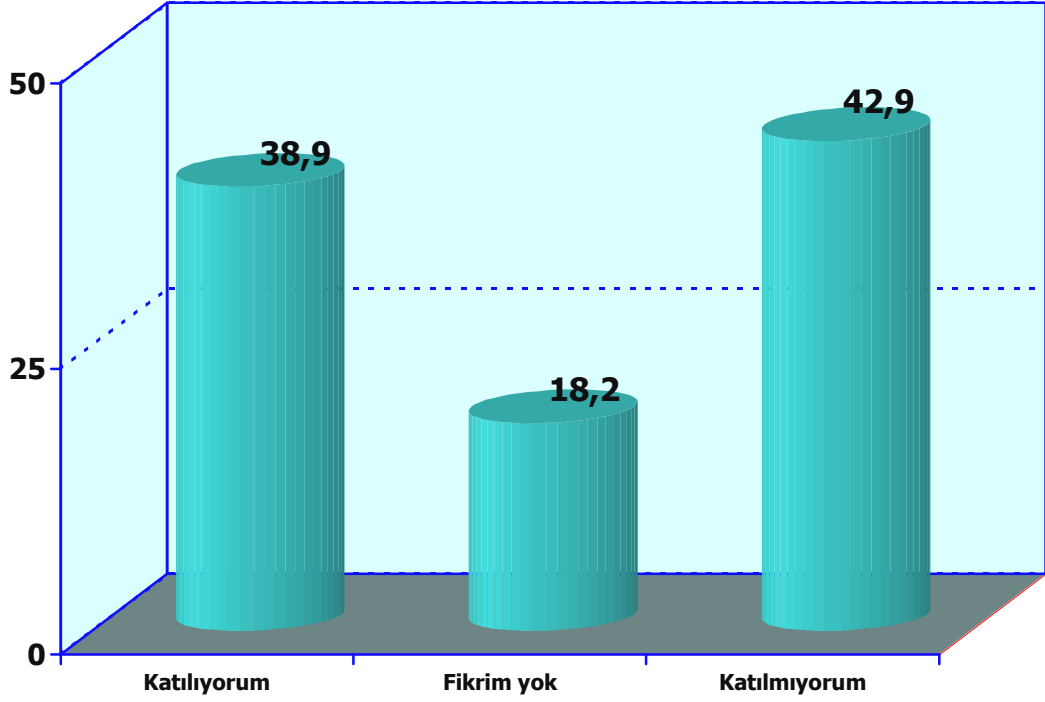
Veliler çocuklarını İHL ne sadece din-iman öğreysin diye gönderirler.				
Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Fikrim Yok	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
7,7	23,1	18,4	34,5	16,3
Ortalama: 3,29			Standart Sapma: 1,207	

3.14. Veliler çocuklarını İHL ne lise eğitimi yanında dinini de öğrensinler diye gönderirler.

Veliler çocuklarını İHL ne lise eğitimi yanında dinini de öğrensinler diye gönderirler				
Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Fikrim Yok	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
4,6	12,3	16,4	41,9	24,8
Ortalama: 3,70			Standart Sapma: 1,108	

3.15. İHL öğrencileri sosyo-kültürel ve ekonomik seviyesi daha düşük ailelerin çocuklarıdır.

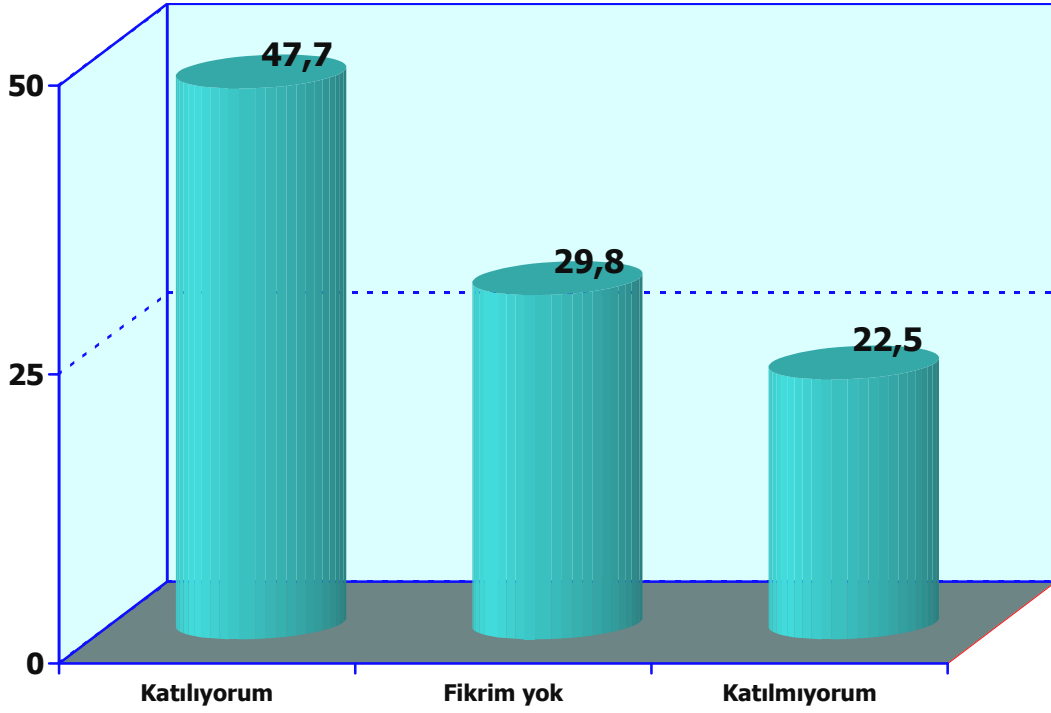

İHL öğrencileri sosyo-kültürel ve ekonomik seviyesi daha düşük ailelerin çocuklarıdır.				
Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Fikrim Yok	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
13,0	29,9	18,2	28,7	10,2
Ortalama: 2,93			Standart Sapma: 1,229	

İHL öğrencileri sosyo-kültürel ve ekonomik seviyesi daha düşük ailelerin çocuklarıdır.			
SİYASİ KİMLİK	Katılmıyorum	Fikrim yok	Katılıyorum
Milliyetçi	39,4	15,3	45,3
İslamcı	44,8	17,2	38,0
Muhafazakâr	47,6	11,5	40,9
Laik	38,2	27,6	34,3
Atatürkçü	42,3	19,7	37,9
Demokrat	37,8	19,5	42,7
Sosyal Demokrat	44,3	20,8	34,9
Diğer	43,4	19,9	36,7
SİYASİ PARTİ	Katılmıyorum	Fikrim yok	Katılıyorum
AKP	46,1	15,6	38,3
CHP	37,8	21,8	40,3
MHP	34,9	18,9	46,2
SP	48,9	4,3	46,8
BDP	45,6	20,0	34,4
Diğer	34,1	24,2	41,8
HİÇBİRİ	50,8	16,7	32,5
BÖLGE	Katılmıyorum	Fikrim yok	Katılıyorum
İç Anadolu	34,3	16,3	49,3
Akdeniz	29,9	12,2	57,8
Doğu Anadolu	39,3	25,1	35,6
Ege	38,5	23,5	38,0
Güneydoğu	46,7	15,6	37,7
Karadeniz	50,9	15,4	33,7
Marmara	58,8	14,5	26,7

3.16. Katsayı, dindar-muhafazakâr çocukların önünü kesmeye yönelik bir uygulamadır.

Katsayı, dindar-muhafazakâr çocukların önünü kesmeye yönelik bir uygulamadır				
Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Fikrim Yok	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
6,4	16,1	29,9	27,1	20,6
Ortalama: 3,39			Standart Sapma: 1,164	

Katsayı, dindar-muhafazakâr çocukların önünü kesmeye yönelik bir uygulamadır			
SİYASİ KİMLİK	Katılmıyorum	Fikrim yok	Katılıyorum
Milliyetçi	17,1	29,3	53,6
İslamcı	17,9	27,9	54,2
Muhafazakâr	7,0	23,3	69,7
Laik	32,7	32,7	34,6
Atatürkçü	35,8	33,9	30,3
Demokrat	23,2	36,6	40,2
Sosyal Demokrat	26,4	35,8	37,7
Diğer	27,9	30,5	41,6
SİYASİ PARTİ	Katılmıyorum	Fikrim yok	Katılıyorum
AKP	13,9	26,4	59,7
CHP	44,9	30,6	24,5
MHP	22,3	34,9	42,9
SP	14,9	21,3	63,8
BDP	24,4	34,4	41,1
Diğer	19,8	36,3	44,0
HİÇBİRİ	18,3	34,2	47,5
BÖLGE	Katılmıyorum	Fikrim yok	Katılıyorum
İç Anadolu	24,0	38,0	38,0
Akdeniz	25,9	21,1	53,1
Doğu Anadolu	17,1	31,7	51,2
Ege	45,4	29,1	25,5
Güneydoğu	16,5	25,3	58,2
Karadeniz	24,6	38,3	37,1
Marmara	12,7	39,4	47,9

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BİR EĞİTİM KURUMU OLARAK İHL

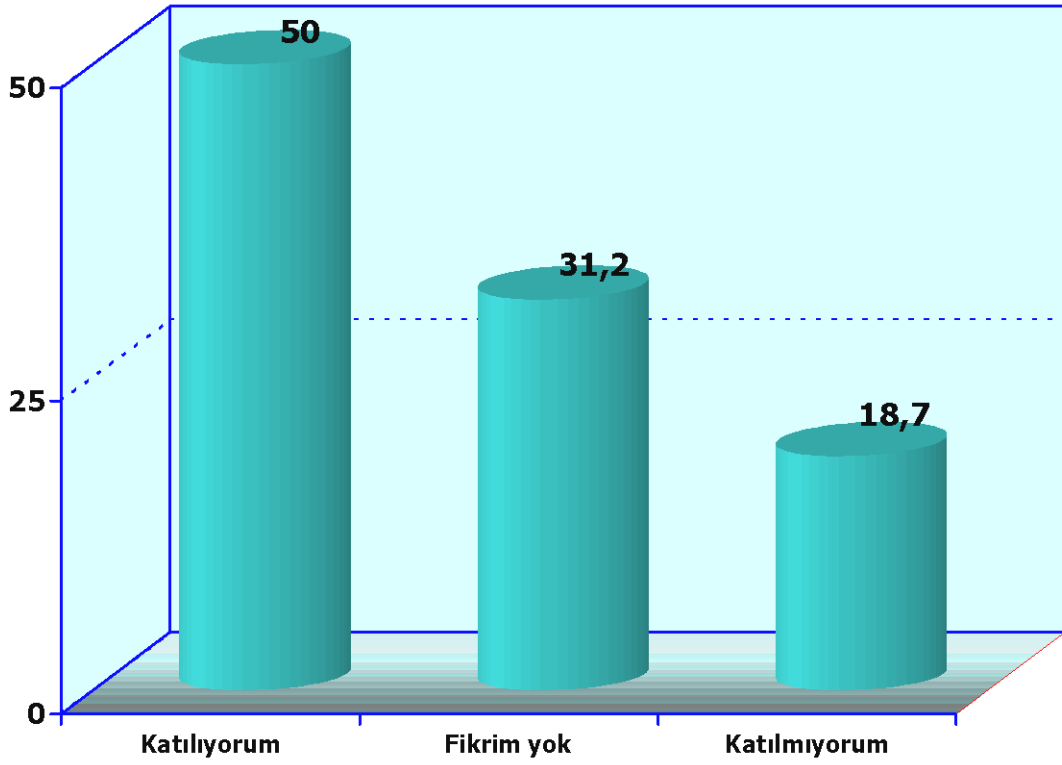
Diğer Eğitim Kurumları ile Kıyaslama

- ✓ İHL’ler öncelikle milli eğitim sistemine bağlı eğitim kurumlarıdır. Dini ve ahlaki unsurları eğitimin bir parçası olarak kurumsal anlamda sürdüren bu eğitim kurumları aynı zamanda çağın gereklerini fen bilimleri ve kültürel bilimler çerçevesinde de öğrencilerine aktarma hedefindedir. Bir eğitim kurumu olarak İHL’lerin diğer eğitim kurumları ile kıyaslandığında nasıl bir algıya sahip olduğu, geliştirilmesi gereken yönlerinin neler olduğu, din eğitiminde diğer eğitim kurumlarının etkinliğinin hangi düzeyde olmasının istendiği gibi konular bu bölümde incelenecektir. Aynı zamanda özellikle Alevi inancını paylaşan vatandaşlarımız için benzeri bir eğitim modeli ihtiyacı sorgulanmıştır.
- ✓ Bu bölümde ilk üzerinde durulması gereken yargı İHL’lerin sayısı üzerinedir. Araştırmaya katılanların %51,5’i İHL’lerin sayısının artırılması gerektiğini ifade etmişlerdir. İHL’lerin sayısının artırılmasını isteyen katılımcıların Muhafazakar (%76,9), İslamcı (%68,1), Milliyetçi (%56,8), Demokrat (%43,9) olarak sıralandığı görülmüştür. Siyasi parti tercihleri ile yapılan karşılaştırmaya göre CHP’li olduğunu ifade edenlerin %67,9’u “İHL’lerinin sayısı artırılmalıdır” yargısına katılmadıklarını belirtmişlerdir. Aynı ifadeyi Türkiye’nin yedi bölgesi ile birlikte değerlendirdiğimizde Ege bölgesi bu yargıya en çok karşı çıkan bölge olmuştur. Ege bölgesindeki katılımcıların %56,1’i bu ifadeye katılmadıklarını belirtmişlerdir. Diğer bölgelerde ise yüksek düzeyde bir katılım olduğu görülmektedir.
- ✓ İHL’lerin halk nezdinde dini kültür takviyeli kurumlar olduğuna (%62,8), aynı zamanda da diğer liseler gibi Milli Eğitim Bakanlığınca belirlenen müfredatı uyguladığına (%50,1) güçlü bir vurgu yapılmıştır. Bununla birlikte günümüz eğitim sistemine uygunluk sağlayamadığı şeklindeki yargıya %45’lik bir kesim karşı çıkmıştır. Ayrıca İHL’lerde fen ve matematik derslerine (%64,8 katılıyorum) ve yanı sıra kültür derslerine ağırlık verilmesi (%70,6 katılıyorum) gerektiği düşünülmektedir. Toplumun geneli tarafından İHL’ler, dini kültür takviyeli eğitim kurumları (% 62,8) olarak algılanmaktadır.
- ✓ Diğer eğitim kurumları ile kıyaslandığında İHL’lerin başarısını ve eğitim kalitesini etkileyen bazı uygulamaların olduğu düşünülmektedir. “Eşit fırsatlar verildiğinde diğer öğrencilerine göre İHL öğrencileri daha başarılı olurlar” (%49,9 katılıyorum) ve “sekiz yıllık eğitimin zorunlu hale gelmesi İHL kalitesini düşürmüştür” (%35,1 katılıyorum) şeklinde oluşturulan yargılara verilen cevaplar belli oranda bu düşünceyi desteklemektedir.
- ✓ Din ve ahlak eğitiminin diğer liselerin müfredatında daha fazla verilmesi durumunda İHL’lere olan ilginin azalacağı yönündeki algı, katılımcıların % 39 ’u tarafından kabul edilmektedir. % 32’lik bir kısım bu görüşe karşı çıkmakta, %29’luk bir kısım ise bu konuda fikir beyan etmemiştir. Bu konunun din eğitiminde ortak bir görüşü yansıtmadığı ve kamuoyunda daha fazla tartışılabilir olduğunu göstermektedir. Bu yargıya katılım oranları siyasi kimlik tercihlerine göre bakıldığında ilginç bir dağılım göstermektedir. Milliyetçi

(%41,7), İslamcı (%41,4), laik (%34,3), Demokrat (%43,9) ve sosyal demokrat (% 40,6) olarak kendilerini ifade edenler bu konuda yakın düşünebilmektedir. Yine siyasi partilere göre elde edilen dağılımda CHP (%35,5 Katılmıyor) ve SP (%42,6 Katılmıyor) sempatanları aynı görüşte birleşirken; Ak Parti (%62,1 Katılıyor), MHP (%44,2 Katılıyor), ve BDP (%48,9 Katılıyor), sempatanları diğer düşünceyi benimsemişlerdir.

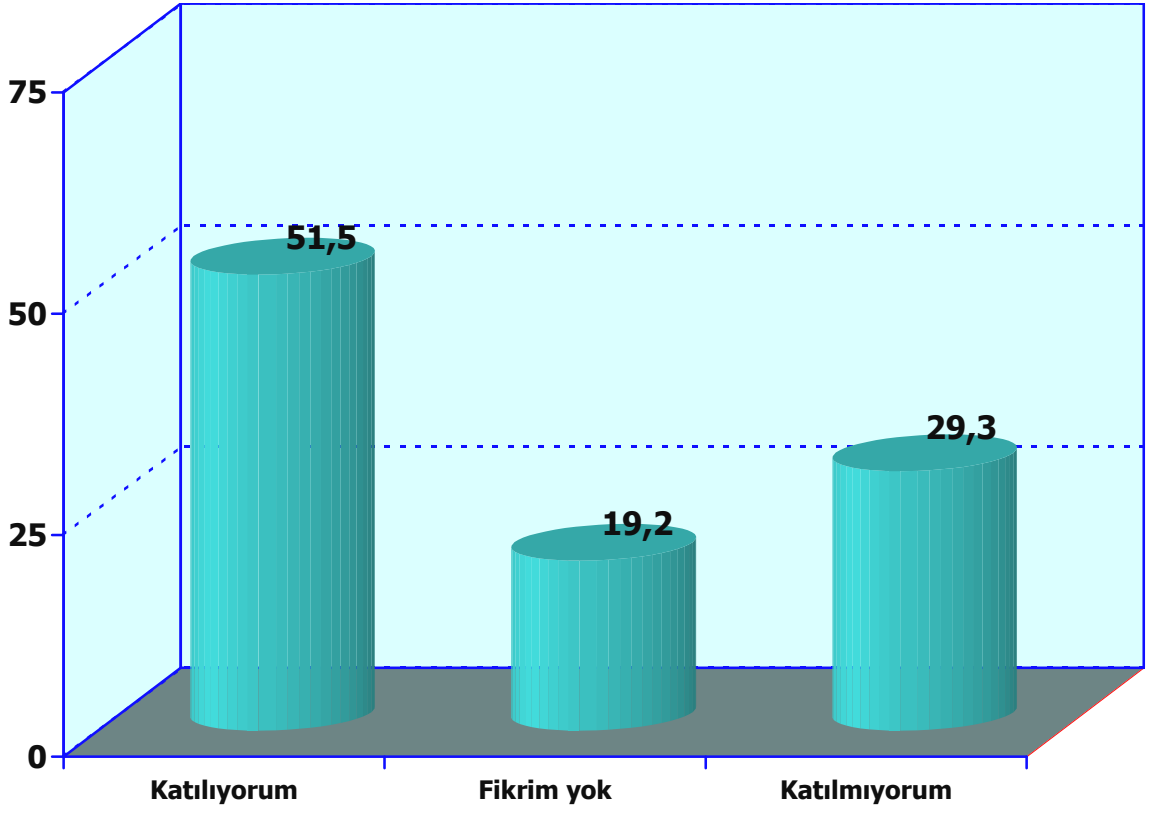
- ✓ Bu başlıkta değerlendirilmesi gereken bir diğer husus ise Aleviler için İHL benzeri okulların gerekliliği üzerine yapılan sorgulamada karşımıza çıkmıştır. Buna göre; “Aleviler için İHL benzeri okullar açılmalıdır” yargısına araştırmaya katılanların %41,3’ü destek vermiş, %31,1’i fikir beyan etmemiş, %27,6’sı ise karşı çıkmıştır. Bu konuda en ilginç veriler ise siyasi kimlik ve parti tercihleri ile kıyaslandığında karşımıza çıkmaktadır. Kendisini sosyal demokrat olarak tanımlayan katılımcıların %44,3’ü Aleviler için benzeri okulların açılmasına karşı çıktıklarını ifade ederken, diğer tüm farklı görüşten katılımcılar bu yargıya destek vermişlerdir. Siyasi parti tercihleri açısından değerlendirildiğinde bu fikri Ak Partiye yakınlık duyduğunu ifade edenlerin %46,8’i, MHP’ye yakınlık duyduğunu ifade edenlerin %37,9’u, Saadet Partisine yakınlık duyduğunu ifade edenlerin %48,9’u ve BDP’ye yakınlık duyanların da %37,8’i desteklemişlerdir. Aleviler için İHL benzeri okulların açılması fikrine CHP’ye yakın olduğunu ifade edenlerin %34,3’ü karşı çıkarken, %31,8’i ise bu görüşü desteklemiştir.
- ✓ Bu bölümde son olarak ele alınan veriler ise din eğitiminin diğer eğitim kurumları içerisindeki yer alış biçimi ile ilgilidir. Toplumun geneli din eğitiminin bütün eğitim kademelerinde zorunlu olması gerektiğini savunmaktadır. Araştırmaya katılanların %52,8’i ilköğretim birinci kademe için, %54,4’ü ilköğretim ikinci kademe için ve %47,8’i de lise düzeyinde din eğitiminin zorunlu olması gerektiğini düşünmektedir.

4.1. İmam Hatip Liselerinde diğer liselerde olduğu gibi MEB müfredatı uygulanmaktadır.

İmam Hatip Liselerinde diğer liselerde olduğu gibi MEB müfredatı uygulanmaktadır				
Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Fikrim Yok	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
4,6	14,1	31,2	32,7	17,3
Ortalama: 3,44			Standart Sapma: 1,075	

4.2.İmam Hatip Liselerinin sayısı artırılmalıdır.

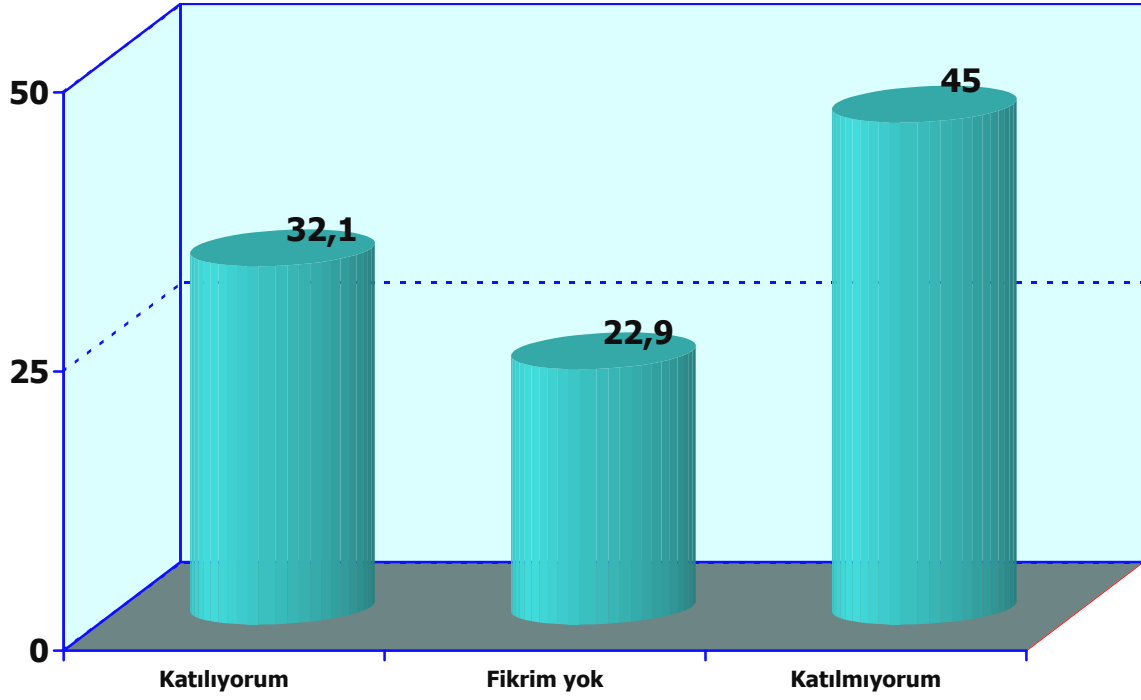

İmam Hatip Liselerinin sayısı artırılmalıdır				
Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Fikrim Yok	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
7,3	22,0	19,2	31,7	19,8
Ortalama: 3,35			Standart Sapma: 1,226	

İmam Hatip Liselerinin sayısı artırılmalıdır			
SİYASİ KİMLİK	Katılmıyorum	Fikrim yok	Katılıyorum
Milliyetçi	23,0	20,3	56,8
İslamcı	13,8	18,1	68,1
Muhafazakâr	7,5	15,6	76,9
Laik	49,6	18,9	31,5
Atatürkçü	55,4	18,8	25,9
Demokrat	29,3	26,8	43,9
Sosyal Demokrat	45,3	20,8	34,0
Diğer	32,7	23,0	44,2
SİYASİ PARTİ	Katılmıyorum	Fikrim yok	Katılıyorum
AKP	13,0	17,6	69,5
CHP	67,9	14,2	17,9
MHP	31,9	24,6	43,5
SP	6,4	12,8	80,9
BDP	36,7	16,7	46,7
Diğer	23,1	33,0	44,0
HİÇBİRİ	32,5	23,3	44,2
BÖLGE	Katılmıyorum	Fikrim yok	Katılıyorum
İç Anadolu	29,7	18,3	52,0
Akdeniz	27,9	8,2	63,9
Doğu Anadolu	16,4	29,2	54,4
Ege	56,1	17,6	26,3
Güneydoğu	27,0	17,2	55,8
Karadeniz	20,6	18,9	60,6
Marmara	26,7	19,4	53,9

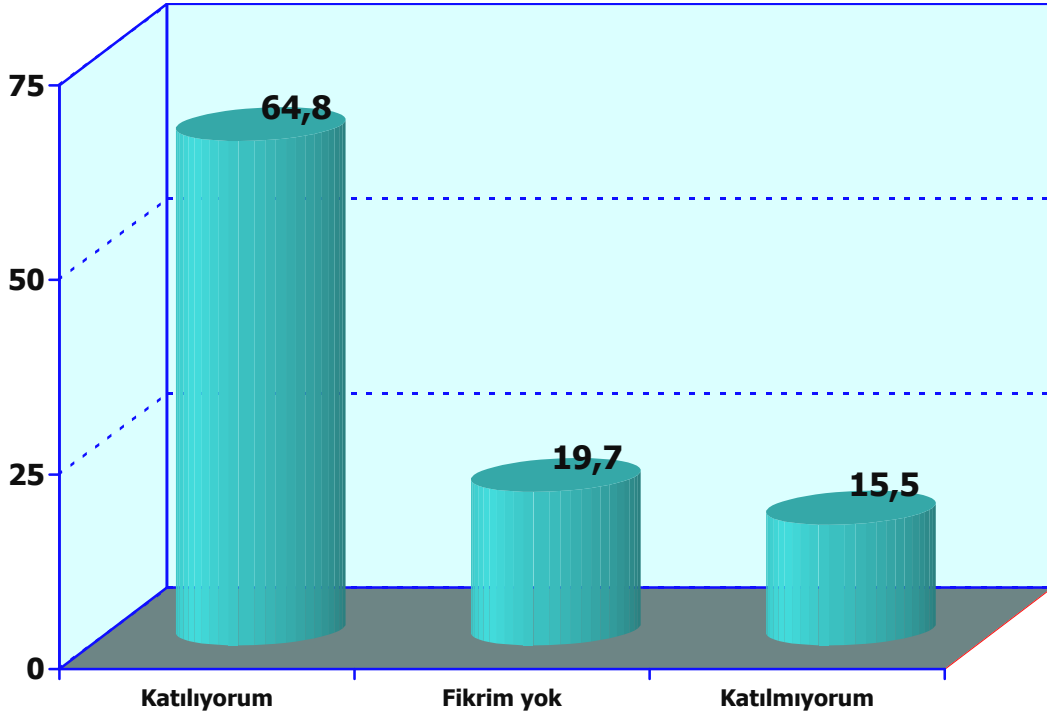
4.3.İmam Hatip Liseleri günümüz eğitim sistemine uyum sağlayamamaktadırlar.

İmam Hatip Liseleri günümüz eğitim sistemine uyum sağlayamamaktadırlar.				
Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Fikrim Yok	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
15,0	30,0	22,9	23,1	9,0
Ortalama: 2,81			Standart Sapma: 1,206	

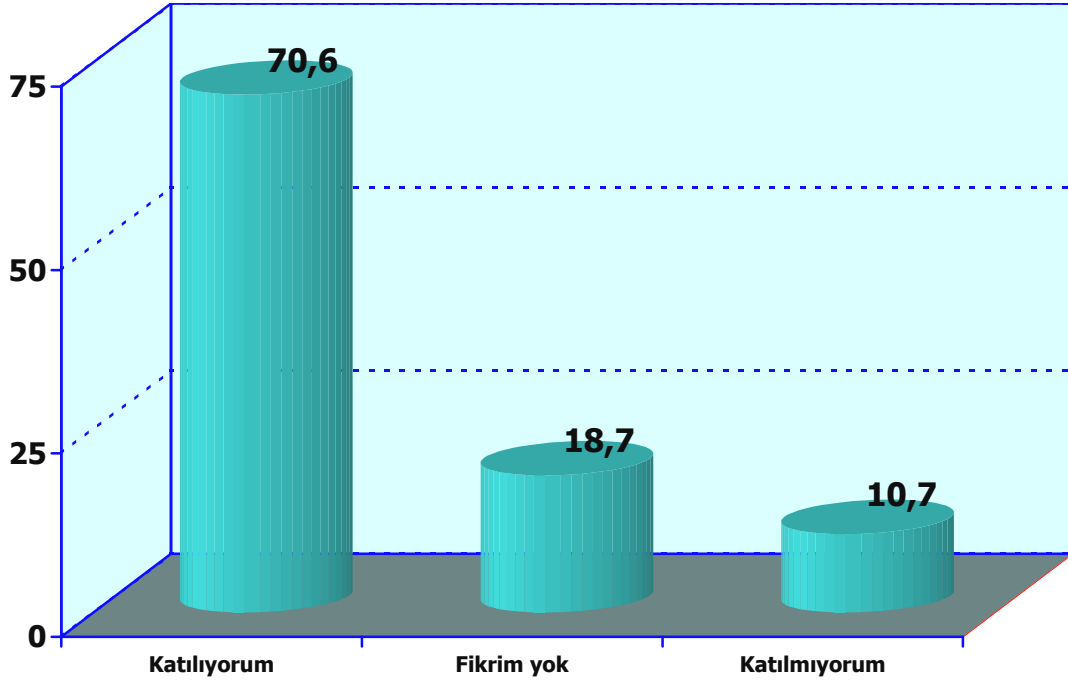
İmam Hatip Liseleri günümüz eğitim sistemine uyum sağlayamamaktadırlar			
SİYASİ KİMLİK	Katılmıyorum	Fikrim yok	Katılıyorum
Milliyetçi	44,6	22,7	32,7
İslamcı	53,7	21,1	25,2
Muhafazakâr	59,6	20,2	20,2
Laik	31,5	23,2	45,3
Atatürkçü	33,3	27,2	39,5
Demokrat	46,3	15,9	37,8
Sosyal Demokrat	35,8	25,5	38,7
Diğer	43,4	19,5	37,2
SİYASİ PARTİ	Katılmıyorum	Fikrim yok	Katılıyorum
AKP	53,5	20,8	25,6
CHP	28,1	24,2	47,8
MHP	38,5	25,6	35,9
SP	70,2	10,6	19,1
BDP	37,8	26,7	35,6
Diğer	36,3	26,4	37,4
HİÇBİRİ	45,0	25,8	29,2
BÖLGE	Katılmıyorum	Fikrim yok	Katılıyorum
İç Anadolu	36,0	29,7	34,3
Akdeniz	34,0	10,9	55,1
Doğu Anadolu	53,3	24,8	21,8
Ege	30,6	16,6	52,8
Güneydoğu	50,9	21,5	27,6
Karadeniz	43,4	33,7	22,9
Marmara	45,5	29,1	25,5

4.4. İmam Hatip Liselerinde fen-matematik derslerine daha fazla ağırlık verilmelidir.

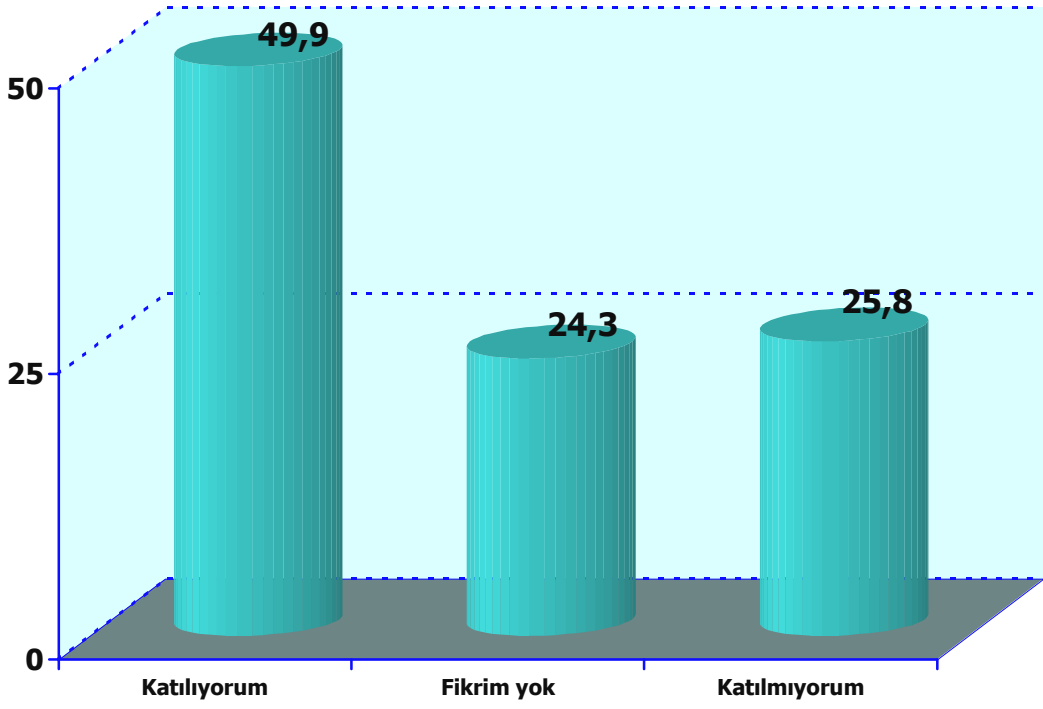
İmam Hatip Liselerinde fen-matematik derslerine daha fazla ağırlık verilmelidir				
Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Fikrim Yok	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
2,9	12,6	19,7	45,6	19,2
Ortalama: 3,65			Standart Sapma: 1,018	

4.5. İmam Hatip Liselerinde kültür dersleri arttırılmalıdır.

İmam Hatip Liselerinde kültür dersleri arttırılmalıdır				
Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Fikrim Yok	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
2,3	8,4	18,7	48,0	22,6
Ortalama: 3,80			Standart Sapma: 0,956	

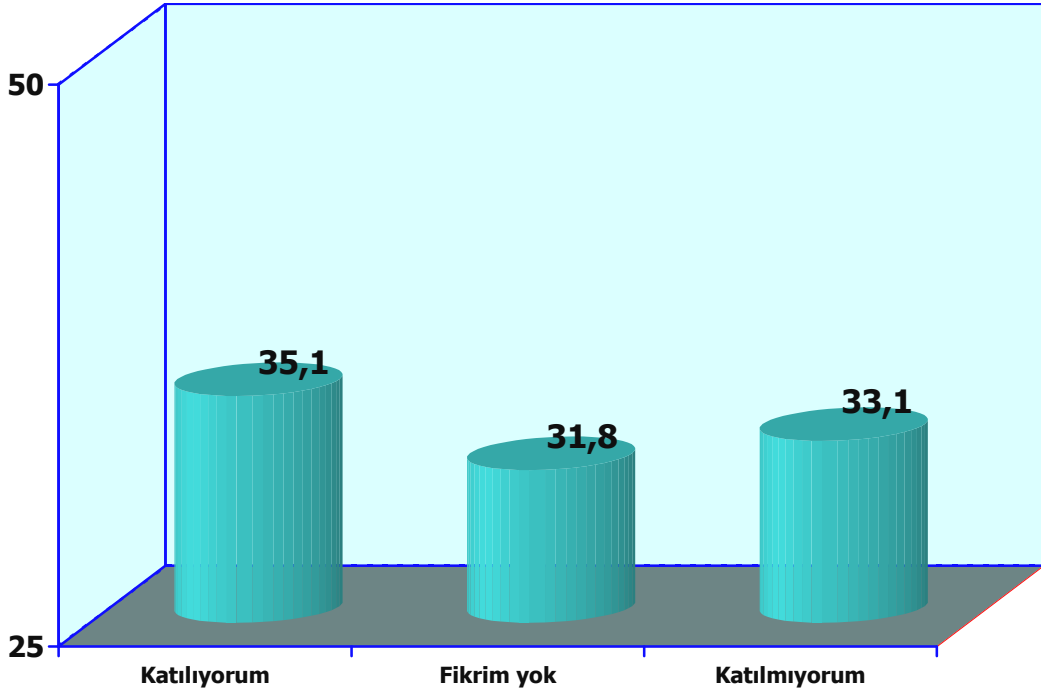
4.6. Eşit fırsatlar verildiğinde diğer öğrencilerine göre İHL öğrencileri daha başarılı olurlar.

Eşit fırsatlar verildiğinde diğer öğrencilerine göre İHL öğrencileri daha başarılı olurlar				
Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Fikrim Yok	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
5,0	20,8	24,3	34,5	15,4
Ortalama: 3,35			Standart Sapma: 1,119	

Eşit fırsatlar verildiğinde diğer öğrencilerine göre İHL öğrencileri daha başarılı olurlar			
SİYASİ KİMLİK	Katılmıyorum	Fikrim yok	Katılıyorum
Milliyetçi	20,5	23,9	55,6
İslamcı	12,4	23,2	64,4
Muhafazakâr	10,8	26,0	63,2
Laik	45,3	24,4	30,3
Atatürkçü	40,4	24,1	35,4
Demokrat	23,2	36,6	40,2
Sosyal Demokrat	39,6	21,7	38,7
Diğer	35,0	22,1	42,9
SİYASİ PARTİ	Katılmıyorum	Fikrim yok	Katılıyorum
AKP	13,6	24,4	62,1
CHP	51,5	20,6	27,9
MHP	28,9	26,9	44,2
SP	6,4	21,3	72,3
BDP	28,9	22,2	48,9
Diğer	28,6	20,9	50,5
HİÇBİRİ	28,3	29,2	42,5
BÖLGE	Katılmıyorum	Fikrim yok	Katılıyorum
İç Anadolu	30,0	19,7	50,3
Akdeniz	10,9	12,9	76,2
Doğu Anadolu	17,1	30,7	52,3
Ege	44,9	14,0	41,1
Güneydoğu	23,8	27,3	48,9
Karadeniz	29,7	26,9	43,4
Marmara	18,8	27,9	53,3

4.7. Sekiz (8) yıllık eğitimin zorunlu hale gelmesi İHL kalitesini düşürmüştür.

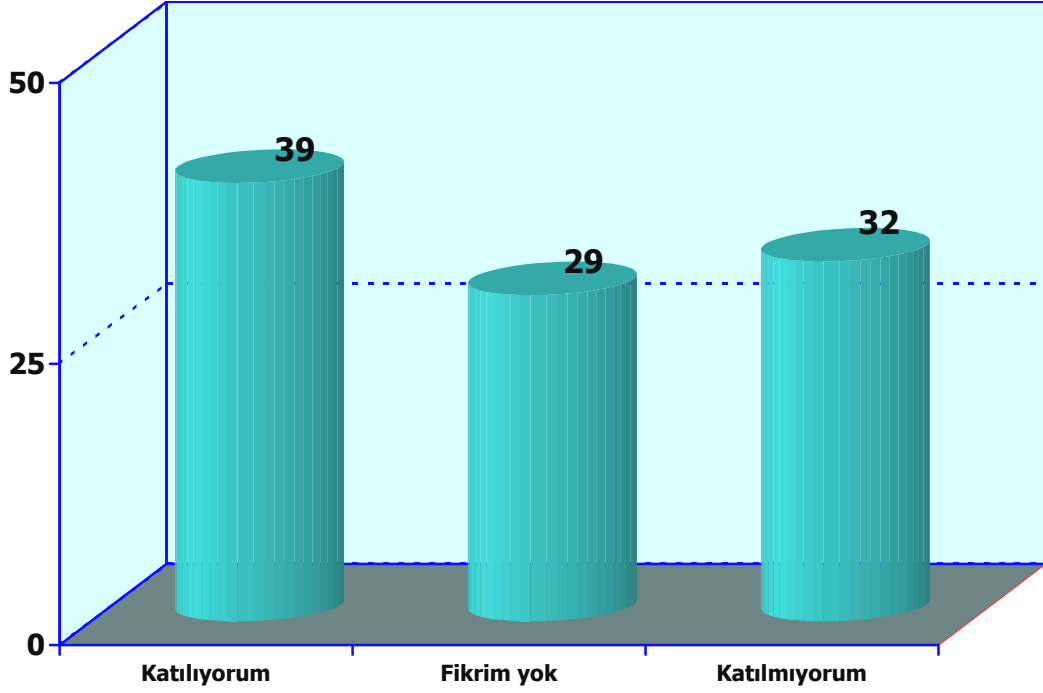

Sekiz (8) yıllık eğitimin zorunlu hale gelmesi İHL kalitesini düşürmüştür				
Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Fikrim Yok	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
9,7	23,4	31,8	25,3	9,8
Ortalama: 3,02			Standart Sapma: 1,126	

Sekiz (8) yıllık eğitimin zorunlu hale gelmesi İHL kalitesini düşürmüştür			
SİYASİ KİMLİK	Katılmıyorum	Fikrim yok	Katılıyorum
Milliyetçi	27,9	32,7	39,4
İslamcı	30,5	31,7	37,8
Muhafazakâr	31,5	23,6	45,0
Laik	28,7	43,7	27,6
Atatürkçü	42,0	33,9	24,1
Demokrat	30,5	31,7	37,8
Sosyal Demokrat	38,7	29,2	32,1
Diğer	36,3	27,4	36,3
SİYASİ PARTİ	Katılmıyorum	Fikrim yok	Katılıyorum
AKP	30,3	30,1	39,6
CHP	40,9	33,7	25,4
MHP	29,6	30,9	39,5
SP	34,0	27,7	38,3
BDP	38,9	34,4	26,7
Diğer	33,0	29,7	37,4
HİÇBİRİ	35,8	33,3	30,8
BÖLGE	Katılmıyorum	Fikrim yok	Katılıyorum
İç Anadolu	31,7	31,0	37,3
Akdeniz	20,4	23,8	55,8
Doğu Anadolu	27,2	38,4	34,3
Ege	34,9	31,9	33,2
Güneydoğu	39,4	25,0	35,5
Karadeniz	32,6	48,0	19,4
Marmara	20,0	47,9	32,1

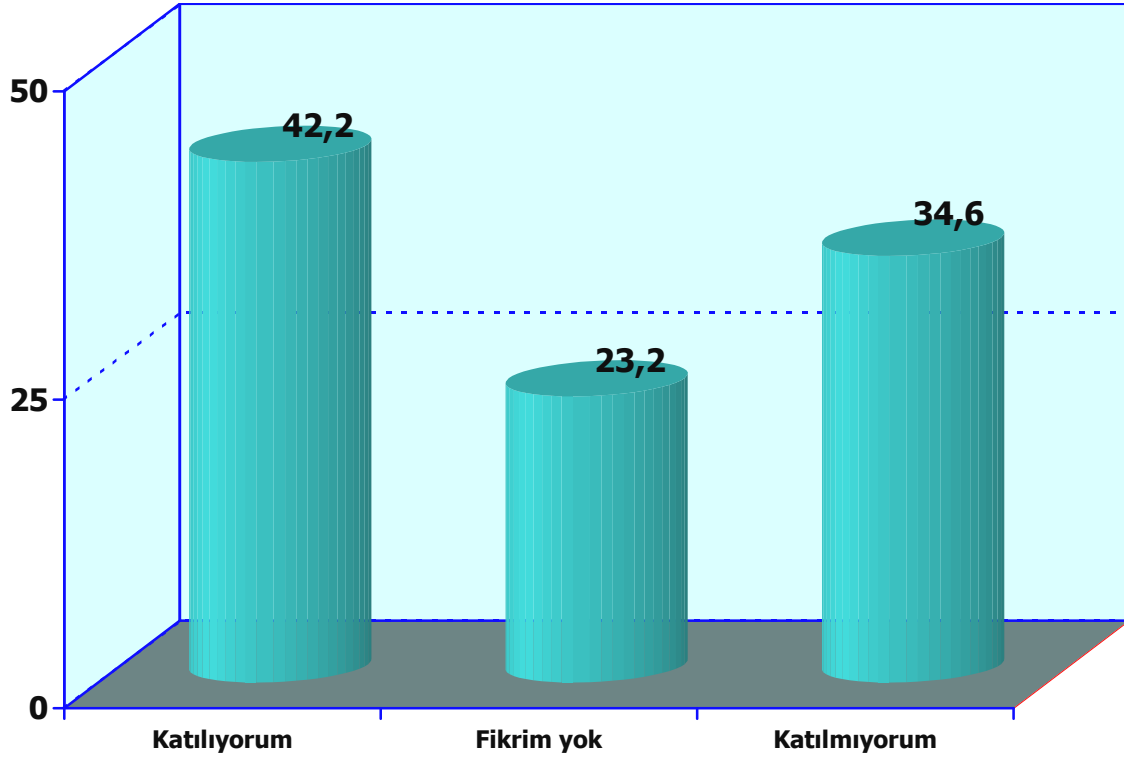
4.8. Liselerde daha fazla/yeterli dini eğitim verilseydi İmam Hatip Liselerine ilgi azalırđı.

Liselerde daha fazla/yeterli dini eğitim verilseydi İmam Hatip Liselerine ilgi azalırđı				
Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Fikrim Yok	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
7,4	24,6	29,0	27,8	11,2
Ortalama: 3,11			Standart Sapma: 1,121	

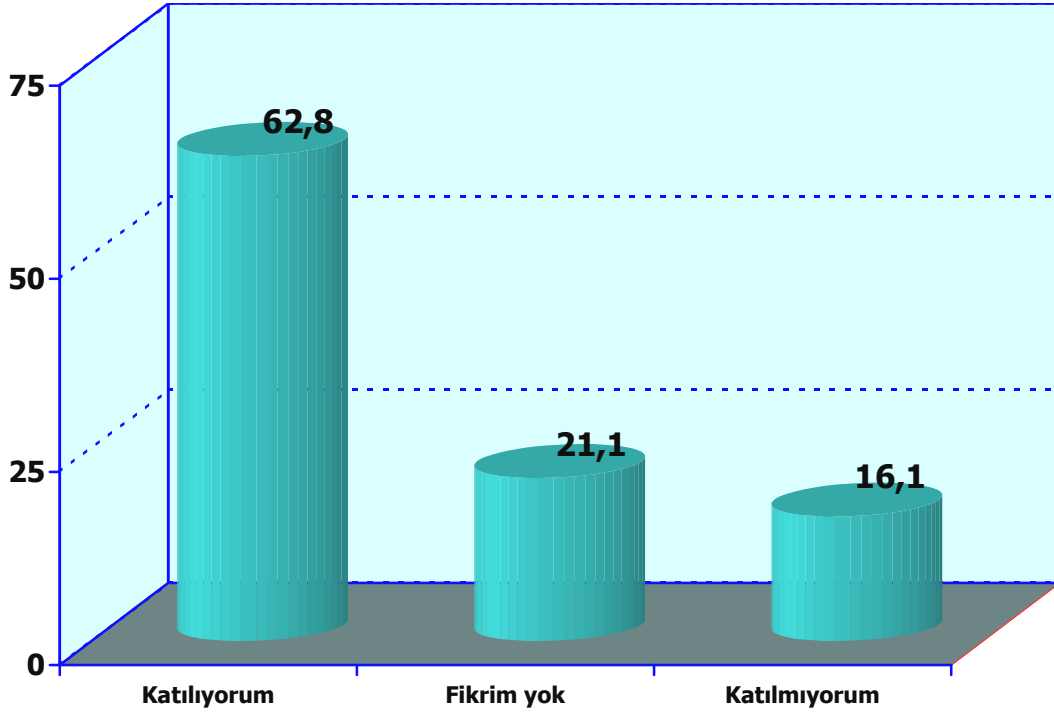
Liselerde daha fazla/yeterli dini eğitim verilseydi İmam Hatip Liselerine ilgi azalırđı			
SİYASİ KİMLİK	Katılmıyorum	Fikrim yok	Katılıyorum
Milliyetçi	29,3	29,1	41,7
İslamcı	30,7	27,9	41,4
Muhafazakâr	37,0	27,9	35,1
Laik	23,6	42,1	34,3
Atatürkçü	37,5	27,4	35,1
Demokrat	23,2	32,9	43,9
Sosyal Demokrat	29,2	30,2	40,6
Diğer	33,2	22,1	44,7
SİYASİ PARTİ	Katılmıyorum	Fikrim yok	Katılıyorum
AKP	29,7	29,6	40,7
CHP	35,5	30,4	34,1
MHP	30,6	27,6	41,9
SP	42,6	25,5	31,9
BDP	30,0	31,1	38,9
Diğer	34,1	25,3	40,7
HİÇBİRİ	36,7	20,8	42,5
BÖLGE	Katılmıyorum	Fikrim yok	Katılıyorum
İç Anadolu	21,7	27,3	51,0
Akdeniz	23,1	15,0	61,9
Doğu Anadolu	21,6	32,8	45,6
Ege	37,8	29,6	32,7
Güneydoğu	40,7	27,9	31,4
Karadeniz	29,7	28,0	42,3
Marmara	21,8	41,2	37,0

4.9. İHL mezunları kısa yoldan meslek sahibi olurlar.

İHL mezunları kısa yoldan meslek sahibi olurlar				
Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Fikrim Yok	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
8,0	26,6	23,2	31,6	10,6
Ortalama: 3,10			Standart Sapma: 1,147	

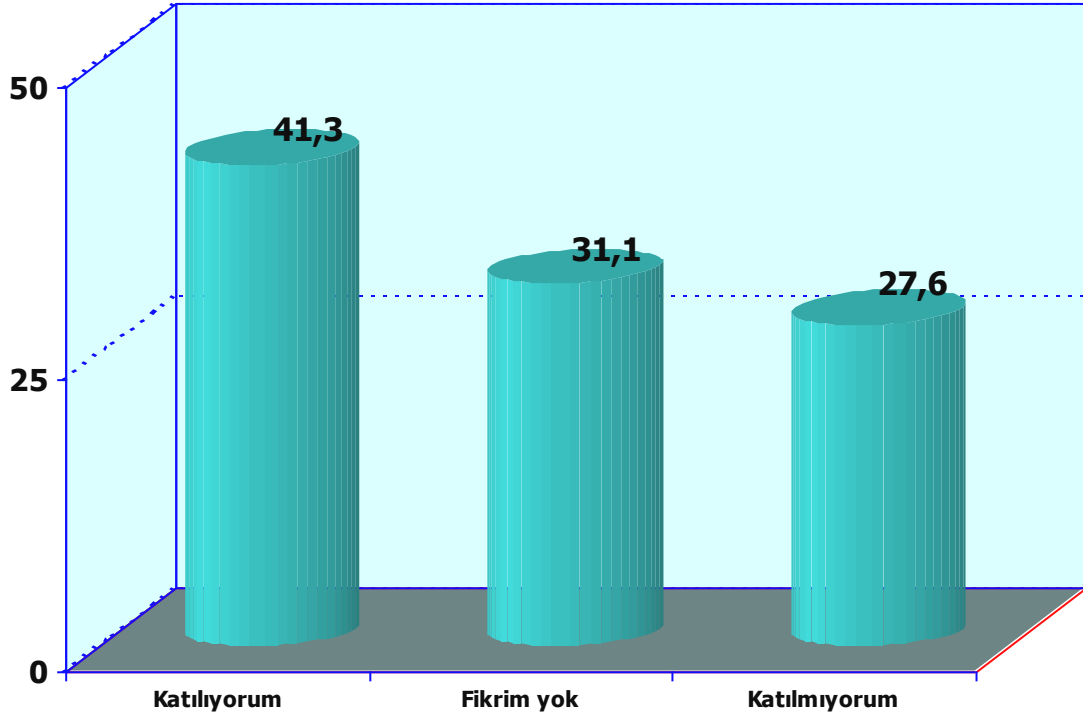
4.10. İmam Hatip Liseleri dini kültür takviyeli eğitim kurumlarıdır.

İmam Hatip Liseleri dini kültür takviyeli eğitim kurumlarıdır				
Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Fikrim Yok	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
3,2	12,9	21,1	41,8	21,0
Ortalama: 3,64			Standart Sapma: 1,049	

İmam Hatip Liseleri dini kültür takviyeli eğitim kurumlarıdır			
SİYASİ KİMLİK	Katılmıyorum	Fikrim yok	Katılıyorum
Milliyetçi	14,0	20,9	65,1
İslamcı	12,1	21,0	67,0
Muhafazakâr	13,7	15,9	70,4
Laik	11,4	21,7	66,9
Atatürkçü	24,1	22,0	53,8
Demokrat	14,6	20,7	64,6
Sosyal Demokrat	18,9	21,7	59,4
Diğer	18,6	23,9	57,5
SİYASİ PARTİ	Katılmıyorum	Fikrim yok	Katılıyorum
AKP	13,8	19,8	66,4
CHP	19,7	20,1	60,2
MHP	14,6	22,6	62,8
SP	14,9	10,6	74,5
BDP	23,3	15,6	61,1
Diğer	9,9	30,8	59,3
HİÇBİRİ	21,7	20,8	57,5
BÖLGE	Katılmıyorum	Fikrim yok	Katılıyorum
İç Anadolu	19,3	22,0	58,7
Akdeniz	8,2	11,6	80,3
Doğu Anadolu	13,2	30,7	56,2
Ege	12,0	19,9	68,1
Güneydoğu	20,0	15,8	64,3
Karadeniz	16,0	35,4	48,6
Marmara	10,9	23,0	66,1

4.11. Aleviler için İHL benzeri okullar açılmalıdır.

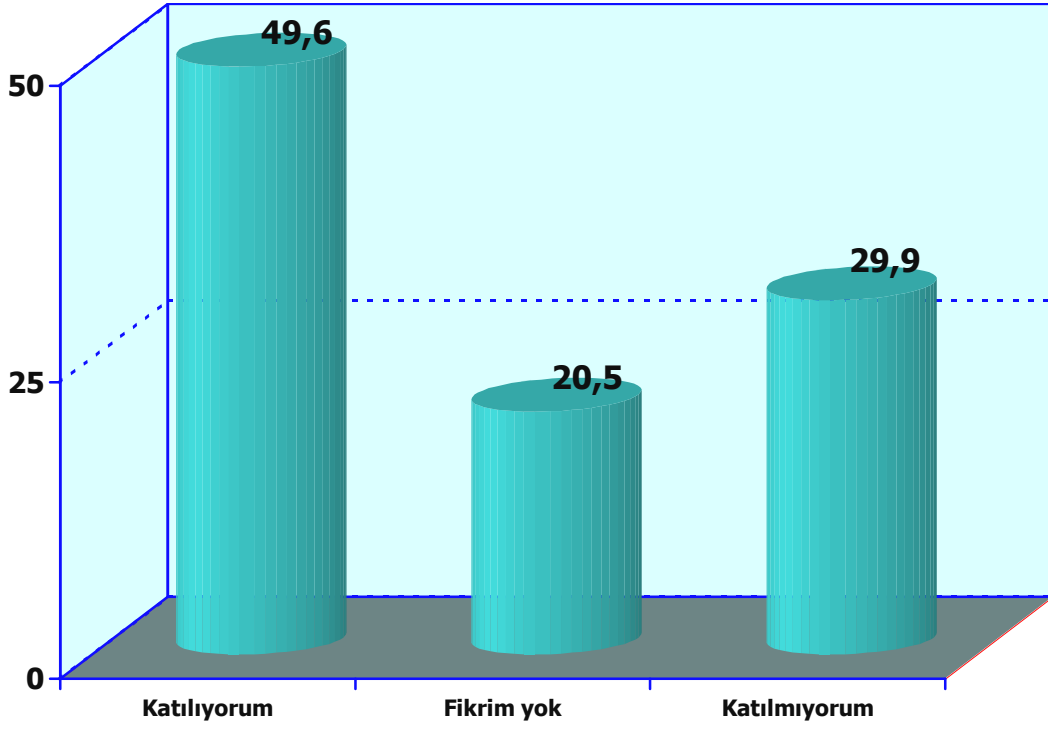

Aleviler için İHL benzeri okullar açılmalıdır				
Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Fikrim Yok	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
10,0	17,6	31,1	30,4	10,9
Ortalama: 3,15			Standart Sapma: 1,138	

Aleviler için İHL benzeri okullar açılmalıdır			
SİYASİ KİMLİK	Katılmıyorum	Fikrim yok	Katılıyorum
Milliyetçi	25,5	28,8	45,7
İslamcı	26,4	30,0	43,6
Muhafazakâr	23,3	26,2	50,5
Laik	26,0	38,2	35,8
Atatürkçü	31,8	33,9	34,3
Demokrat	15,9	32,9	51,2
Sosyal Demokrat	44,3	24,5	31,1
Diğer	31,9	31,9	36,3
SİYASİ PARTİ	Katılmıyorum	Fikrim yok	Katılıyorum
AKP	23,5	29,7	46,8
CHP	34,3	33,9	31,8
MHP	31,2	30,9	37,9
SP	29,8	21,3	48,9
BDP	33,3	28,9	37,8
Diğer	29,7	35,2	35,2
HİÇBİRİ	28,3	29,2	42,5
BÖLGE	Katılmıyorum	Fikrim yok	Katılıyorum
İç Anadolu	16,3	32,0	51,7
Akdeniz	16,3	19,0	64,6
Doğu Anadolu	38,4	30,5	31,1
Ege	31,6	32,9	35,5
Güneydoğu	26,3	29,3	44,4
Karadeniz	30,9	41,1	28,0
Marmara	21,8	38,8	39,4

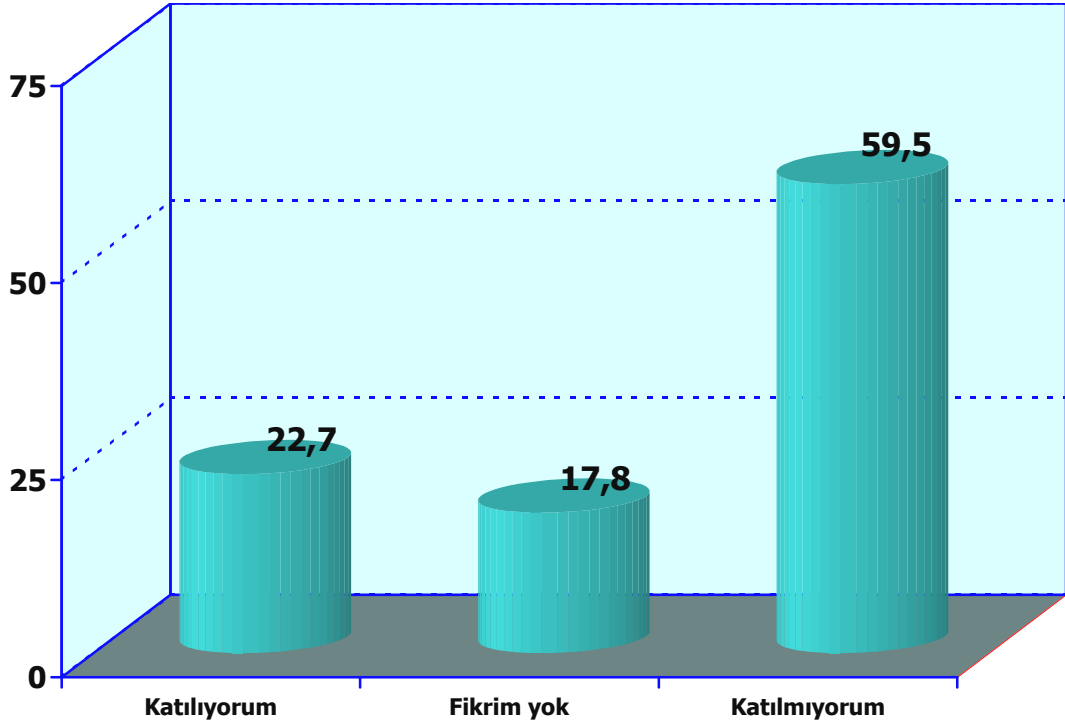

4.12. İmam Hatip Liselerinde karma eğitim verilmelidir (Kız erkek birlikte)

İmam Hatip Liselerinde karma eğitim verilmelidir.(Kız erkek birlikte)				
Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Fikrim Yok	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
10,9	19,0	20,5	32,5	17,1
Ortalama: 3,26			Standart Sapma: 1,252	

4.13. İmam Hatip Liseleri sadece erkek öğrencilerden oluşmalıdır.

İmam Hatip Liseleri sadece erkek öğrencilerden oluşmalıdır				
Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Fikrim Yok	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
19,5	40,0	17,8	15,0	7,7
Ortalama: 2,51			Standart Sapma: 1,184	

İmam Hatip Liseleri sadece erkek öğrencilerden oluşmalıdır			
SİYASİ KİMLİK	Katılmıyorum	Fikrim yok	Katılıyorum
Milliyetçi	58,6	13,1	28,4
İslamcı	60,0	16,0	24,0
Muhafazakâr	63,9	13,9	22,1
Laik	55,1	29,9	15,0
Atatürkçü	62,6	18,0	19,3
Demokrat	53,7	23,2	23,2
Sosyal Demokrat	59,4	21,7	18,9
Diğer	52,7	20,8	26,5
SİYASİ PARTİ	Katılmıyorum	Fikrim yok	Katılıyorum
AKP	59,7	15,2	25,0
CHP	61,5	22,7	15,8
MHP	51,8	17,6	30,6
SP	85,1	8,5	6,4
BDP	58,9	18,9	22,2
Diğer	53,8	25,3	20,9
HİÇBİRİ	64,2	17,5	18,3
BÖLGE	Katılmıyorum	Fikrim yok	Katılıyorum
İç Anadolu	57,3	17,7	25,0
Akdeniz	35,4	12,2	52,4
Doğu Anadolu	59,2	18,6	22,2
Ege	63,3	21,2	15,6
Güneydoğu	58,5	17,5	24,1
Karadeniz	69,7	17,7	12,6
Marmara	72,1	15,2	12,7

4.14. İmam Hatip Liselerinin dışındaki eğitim kurumlarında verilen din eğitimi (din kültürü ve ahlak bilgisi dersi vb.) hakkında ne düşünüyorsunuz.

	İlk Öğretim Birinci Kademe	İlköğretim İkinci Kademe	Lise
Seçmeli olmalıdır	35,0	35,7	43,3
Zorunlu olarak devam ettirilmelidir	52,8	54,4	47,8
Hiçbir şekilde Din eğitimi verilmemelidir	5,8	4,2	2,7
Fikrim Yok /Cevapsız	6,4	5,6	6,2

BEŞİNCİ BÖLÜM

SİYASET, İDEOLOJİ ve İMAM HATİP LİSESİ

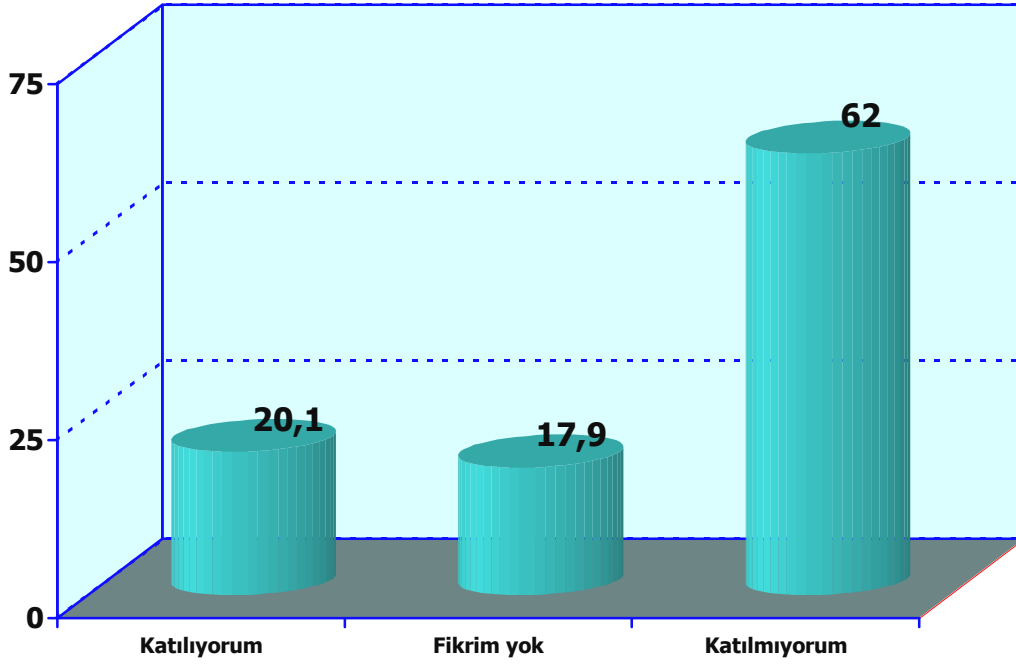
- ✓ İHL'ler açıldığı günlerden beri bu okulların nasıl eğitim vereceği, varlığı ve gerekliliği, mezunların durumu gibi konular sürekli tartışma konusu olmuştur. Bu tartışmaların toplumun siyasi bölünmüşlüğünde karşılığını bulmak mümkündür. Toplumun çok büyük bir kesimi İHL'lerin kapatılmasına karşıdır (%62,0). Bu fikre katılma oranları değişse bile toplumun farklı kesimlerinden, farklı görüşlerinden insanlar da İHL'lerin kapatılmasına karşıdır.
- ✓ İHL'ler konusundaki önemli bir tartışma da isim değişikliği meselesidir. Zaman zaman “İlahiyat Liseleri” gibi alternatif isimler üretilerek “İmam Hatip” isminin yıprandığına dair tartışmalar Türkiye gündemini meşgul etmiştir. Bu konuda toplumun geneli, isim değişikliğine karşıdır (%54,2). “İmam Hatip” ismi toplumun çok büyük bir kesimi tarafından kabul görmüştür ve vazgeçilmez bir isim olmuştur.
- ✓ Uzun yıllar siyasi tartışmaların ve ayrışmaların merkezinde yer alan İHL'lerin bu süreçte yıpranması ve ayrımcılığa uğramasında toplumun da bu okullara sahip çıkmadığı genel bir kabul olarak bu araştırmanın verilerine yansımıştır. Toplumun neredeyse yarısı (%48,2) toplumun da İHL'ye sahip çıkmadığını düşünmektedir. Dolayısıyla toplum, İHL'lere hem devlet hem de toplum tarafından sahip çıkılmadığını düşünmektedir.
- ✓ Kız çocuklarının İHL'lerde okuması da İHL tarihi boyunca en önemli siyasi meselelerden birisi olmuştur. Kız İmam Hatip Liselerine karşı çıkanların en önemli gerekçesi “kadın imam” olamayacağına dair kabule dayanmaktadır. Ayrıca Kız İHL meselesi bir başörtüsü meselesi olarak da Türkiye’de gündem oluşturmuştur. Kız çocuklarının iyi bir eğitim almaları ve yetişmeleri muhafazakar kesimin olduğu kadar Türk modernleşmesinin de önemli bir meselesi ola gelmiştir. Kız İHL'ler muhafazakar kesimin kendi kimliklerini koruyarak kız çocuklarını okutmalarına imkan sağlamıştır. %46'6'lık bir kesim İHL'leri muhafazakar ailelerin kız çocuklarını okutması için bir imkan olarak kabul etmektedir.
- ✓ İHL mezunlarının sadece imam olmasına toplumun geneli karşıdır (%52). Bu yargıya toplumun yarısından fazla bir kesiminin katılmaması, İHL'lerin sadece dinî eğitim kurumları olarak algılanmadıklarını göstermektedir.
- ✓ İHL'lerin sadece belirli görüşten insanlar yetiştirdiği ve bir siyasi görüşün “arka bahçesi” olduğu iddiaları İHL konusundaki en önemli siyasi tartışmalar arasındadır. Öyle ki, bu iddialar 28 Şubat sürecinde İHL'lerin katsayı engeli ile karşılaşmalarının en önemli dayanakları olarak kabul edilmişlerdir. İHL'lerde belirli görüşten insanların yetiştiği yargısına katılanların oranı %38,9; katılmayanların oranı ise %36,8'dir. Buna göre, İHL'ler öğrenci profili ve verdikleri eğitim dolayısıyla benzer görüşten insanların yetişmesine katkıda bulunmaktadır. Ancak oranlar göz önünde bulundurulduğunda tek tip insan yetiştiren bir kurum olarak algılandıkları da iddia edilemez. Nitekim İHL'lerin

belli bir siyasi görüşün arka bahçesi olduğuna katılmayanların (%38,5) oranı katılanların (%35,2) oranından fazladır.

- ✓ Bir grup CHP'li milletvekilinin katsayı uygulamasının kaldırılması konusunda Danıştay'a müracaat etmesini toplumun yarısına yakın bir kesimi onaylamamaktadır (%47,8). Onaylayanların oranı ise %20,7'dir. Bu oranlar, Türkiye'deki mevcut siyasi ayrışmayı da göstermektedir.
- ✓ İHL'li bir başbakan tarafından yönetilen Türkiye'de toplumun geneli 10 yıllık iktidar süresince Ak Parti hükümetinin İHL konusunda samimi olarak çözümden yana olduğunu düşünmektedir. Ak Partinin mevcut desteği göz önünde bulundurulduğunda hükümetin İHL konusunda izlediği politikaların kendi tabanında bir karşılığı olduğunu iddia etmek mümkündür.
- ✓ İHL meselesi, sadece bir eğitim meselesi olmanın ötesinde başından beri siyasi ve ideolojik bir mesele olarak görülmüştür. Toplumun dindar ve muhafazakar kesimi İHL'leri ideolojik olarak da benimsemekte ve bu okullara sahip çıkmaktadır. Hatta İHL'lerin sistem tarafından ayrımcılığa uğraması ve ötelenmesi muhafazakar kesimde önemli bir siyasal bilincin oluşmasını da sağlamaktadır.

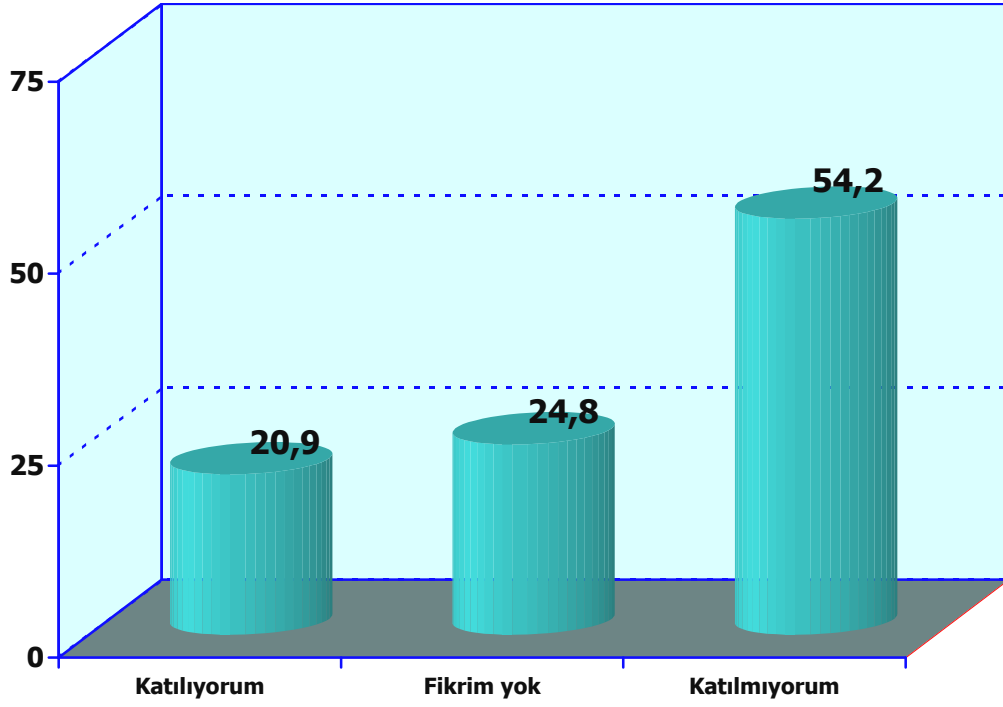
5.1. İmam Hatip Liseleri kapatılmalıdır.

İmam Hatip Liseleri kapatılmalıdır				
Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Fikrim Yok	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
29,7	32,3	17,9	14,3	5,8
Ortalama: 2,34			Standart Sapma: 1,205	

İmam Hatip Liseleri kapatılmalıdır			
SİYASİ KİMLİK	Katılmıyorum	Fikrim yok	Katılıyorum
Milliyetçi	63,3	14,4	22,3
İslamcı	69,3	13,8	16,9
Muhafazakâr	76,7	11,8	11,5
Laik	53,1	26,8	20,1
Atatürkçü	53,4	22,2	24,3
Demokrat	51,2	25,6	23,2
Sosyal Demokrat	49,1	19,8	31,1
Diğer	57,1	21,2	21,7
SİYASİ PARTİ	Katılmıyorum	Fikrim yok	Katılıyorum
AKP	70,1	13,0	16,9
CHP	49,6	23,8	26,6
MHP	54,5	19,3	26,2
SP	76,6	10,6	12,8
BDP	63,3	20,0	16,7
Diğer	54,9	26,4	18,7
HİÇBİRİ	56,7	19,2	24,2
BÖLGE	Katılmıyorum	Fikrim yok	Katılıyorum
İç Anadolu	52,7	23,0	24,3
Akdeniz	67,3	8,8	23,8
Doğu Anadolu	56,4	25,1	18,6
Ege	48,7	24,0	27,3
Güneydoğu	69,7	12,3	18,0
Karadeniz	68,6	20,6	10,9
Marmara	66,1	14,5	19,4

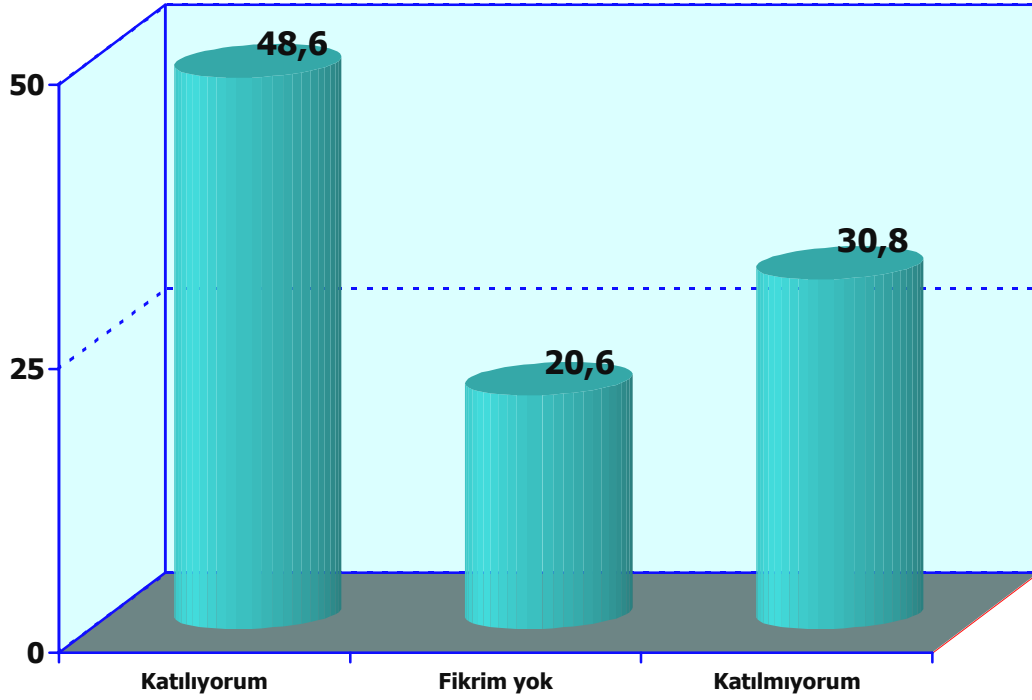
5.2. İmam Hatip Liselerinin ismi değiştirilmelidir.

İmam Hatip Liselerinin ismi değiştirilmelidir				
Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Fikrim Yok	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
19,9	34,3	24,8	15,5	5,4
Ortalama: 2,52			Standart Sapma: 1,133	

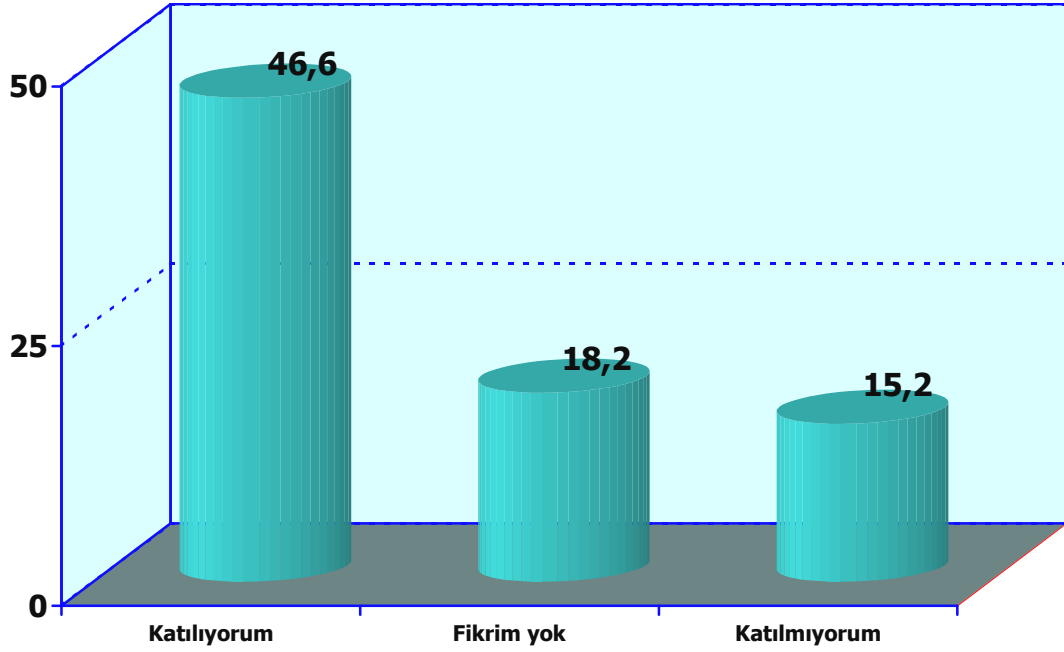
İmam Hatip Liselerinin ismi değiştirilmelidir			
SİYASİ KİMLİK	Katılmıyorum	Fikrim yok	Katılıyorum
Milliyetçi	49,3	23,2	27,5
İslamcı	60,0	22,1	17,9
Muhafazakâr	65,6	20,4	13,9
Laik	48,4	30,3	21,3
Atatürkçü	47,3	28,2	24,5
Demokrat	51,2	25,6	23,2
Sosyal Demokrat	57,5	20,8	21,7
Diğer	51,8	27,9	20,4
SİYASİ PARTİ	Katılmıyorum	Fikrim yok	Katılıyorum
AKP	60,4	20,3	19,3
CHP	46,5	30,9	22,6
MHP	43,2	26,9	29,9
SP	74,5	21,3	4,3
BDP	54,4	28,9	16,7
Diğer	42,9	30,8	26,4
HİÇBİRİ	50,8	22,5	26,7
BÖLGE	Katılmıyorum	Fikrim yok	Katılıyorum
İç Anadolu	48,0	28,7	23,3
Akdeniz	44,9	17,7	37,4
Doğu Anadolu	47,5	29,2	23,3
Ege	51,5	34,9	13,5
Güneydoğu	59,4	18,7	21,9
Karadeniz	68,6	21,1	10,3
Marmara	50,9	30,9	18,2

5.3. Türk toplumu İmam Hatip Liselerine yeterince sahip çıkmamıştır.

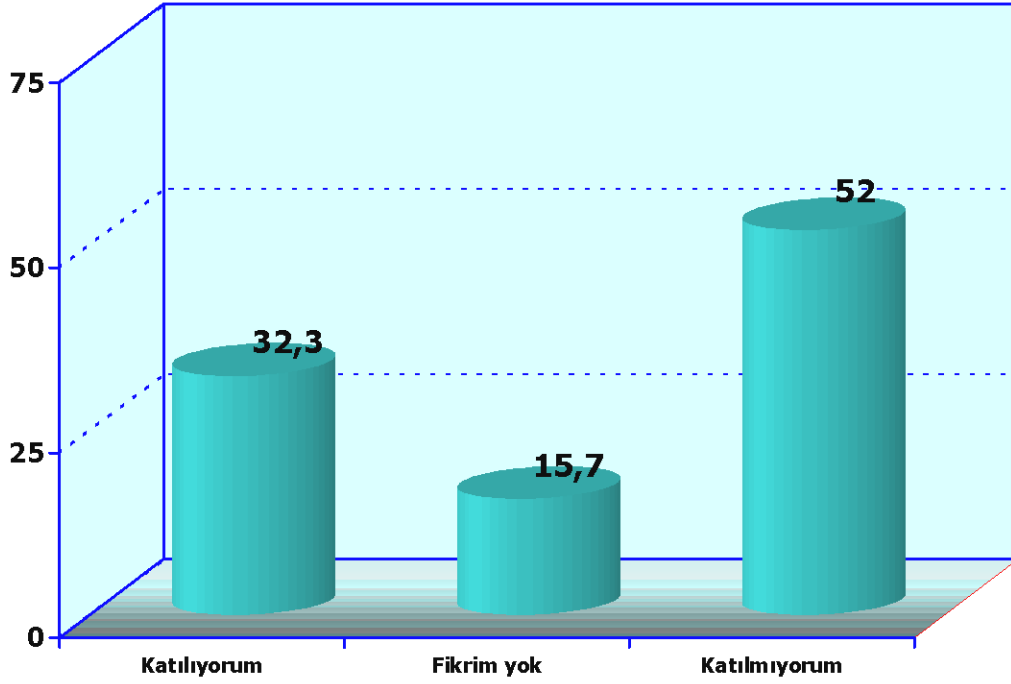
Türk toplumu İmam Hatip Liselerine yeterince sahip çıkmamıştır				
Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Fikrim Yok	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
6,7	24,1	20,6	32,0	16,6
Ortalama: 3,28			Standart Sapma: 1,190	

5.4. İmam Hatip Liseleri muhafazakâr ailelerin kız çocuklarını okutabilmeleri için fırsattır.

İmam Hatip Liseleri muhafazakâr ailelerin kız çocuklarını okutabilmeleri için fırsattır				
Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Fikrim Yok	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
2,9	12,3	18,2	43,1	23,5
Ortalama: 3,72			Standart Sapma: 1,044	

5.5. İHL mezunları sadece imam olmalıdır.

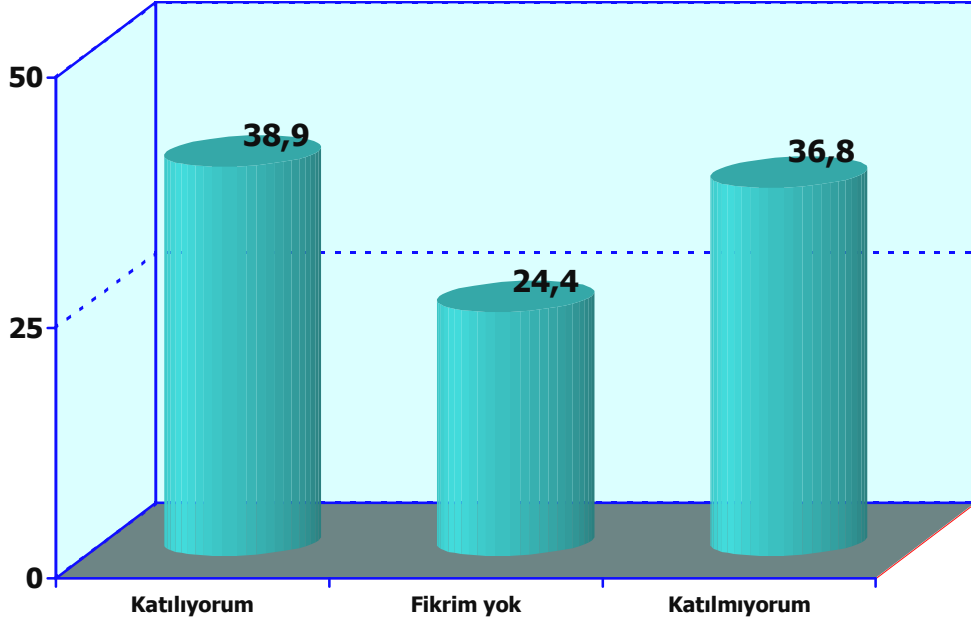

İHL mezunları sadece imam olmalıdır				
Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Fikrim Yok	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
18,9	33,1	15,7	24,6	7,7
Ortalama: 2,69			Standart Sapma: 1,243	

İHL mezunları sadece imam olmalıdır			
SİYASİ KİMLİK	Katılmıyorum	Fikrim yok	Katılıyorum
Milliyetçi	49,3	14,4	36,3
İslamcı	58,3	13,6	28,1
Muhafazakâr	60,1	13,7	26,2
Laik	39,4	16,1	44,5
Atatürkçü	48,1	17,0	34,9
Demokrat	46,3	19,5	34,1
Sosyal Demokrat	51,9	18,9	29,2
Diğer	53,5	19,0	27,4
SİYASİ PARTİ	Katılmıyorum	Fikrim yok	Katılıyorum
AKP	58,2	13,5	28,3
CHP	40,0	16,7	43,3
MHP	44,2	19,6	36,2
SP	66,0	8,5	25,5
BDP	57,8	16,7	25,6
Diğer	53,8	17,6	28,6
HİÇBİRİ	60,0	12,5	27,5
BÖLGE	Katılmıyorum	Fikrim yok	Katılıyorum
İç Anadolu	55,0	14,3	30,7
Akdeniz	38,8	6,1	55,1
Doğu Anadolu	53,3	22,0	24,6
Ege	34,2	15,8	50,0
Güneydoğu	56,0	14,8	29,2
Karadeniz	65,1	14,9	20,0
Marmara	57,6	15,8	26,7

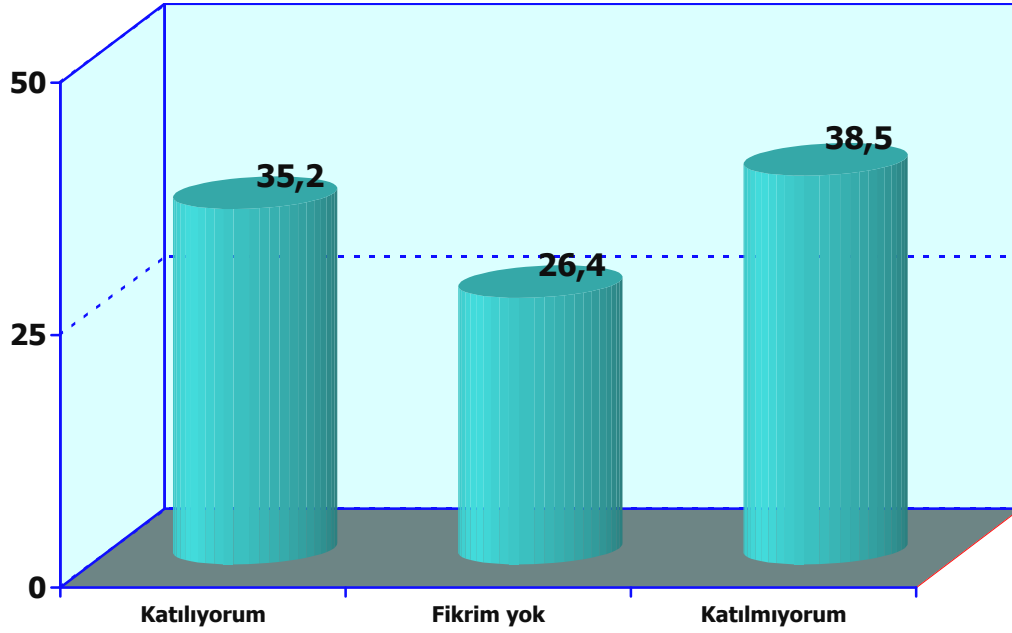

5.6. İmam Hatip Liselerinde sadece belirli görüşten insanlar yetiştirilir.

İmam Hatip Liselerinde sadece belirli görüşten insanlar yetiştirilir				
Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Fikrim Yok	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
11,4	25,4	24,4	28,1	10,8
Ortalama: 3,01			Standart Sapma: 1,193	

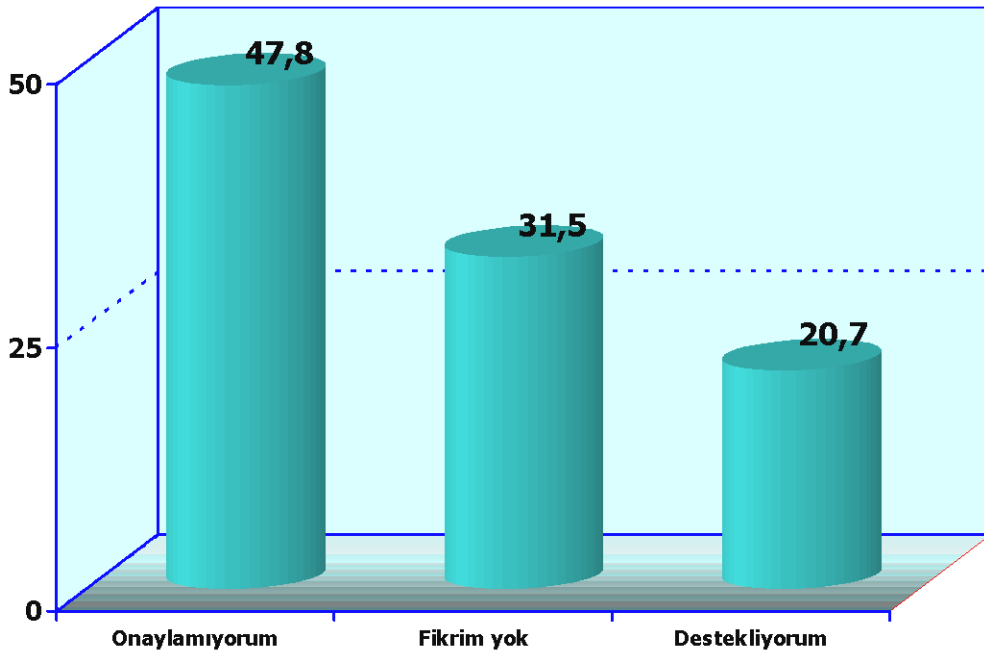
5.7. İmam Hatip Liseleri bir siyasal görüşün arka bahçesidir.

İmam Hatip Liseleri bir siyasal görüşün arka bahçesidir				
Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Fikrim Yok	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
12,7	25,8	26,4	24,4	10,8
Ortalama: 2,95		Standart Sapma: 1,199		

İmam Hatip Liseleri bir siyasal görüşün arka bahçesidir			
SİYASİ KİMLİK	Katılmıyorum	Fikrim yok	Katılıyorum
Milliyetçi	35,6	24,1	40,3
İslamcı	47,4	26,7	25,9
Muhafazakâr	47,8	21,4	30,8
Laik	33,9	28,3	37,8
Atatürkçü	28,7	31,4	39,8
Demokrat	35,4	24,4	40,2
Sosyal Demokrat	30,2	26,4	43,4
Diğer	35,4	24,8	39,8
SİYASİ PARTİ	Katılmıyorum	Fikrim yok	Katılıyorum
AKP	44,8	25,6	29,6
CHP	29,1	24,3	46,5
MHP	27,2	30,9	41,9
SP	57,4	17,0	25,5
BDP	38,9	24,4	36,7
Diğer	33,0	27,5	39,6
HİÇBİRİ	38,3	22,5	39,2
BÖLGE	Katılmıyorum	Fikrim yok	Katılıyorum
İç Anadolu	37,3	30,3	32,3
Akdeniz	37,4	12,2	50,3
Doğu Anadolu	43,6	32,0	24,4
Ege	40,1	21,9	38,0
Güneydoğu	37,2	22,1	40,7
Karadeniz	45,1	37,7	17,1
Marmara	23,6	41,8	34,5

5.8. CHP'den bir grup Milletvekilinin katsayı uygulamasının devam etmesi konusunda Danıştay'a müracaat etmelerini nasıl karşılıyorsunuz?

CHP'den bir grup Milletvekilinin katsayı uygulamasının devam etmesi konusunda Danıştay'a müracaat etmelerini nasıl karşılıyorsunuz?			
SİYASİ KİMLİK	Onaylamıyorum	Fikrim yok	Destekliyorum
Milliyetçi	49,1	33,1	17,8
İslamcı	63,9	32,7	3,4
Muhafazakâr	78,1	18,8	3,1
Laik	28,7	35,0	36,2
Atatürkçü	20,9	33,3	45,8
Demokrat	43,9	43,9	12,2
Sosyal Demokrat	24,5	35,8	39,6
Diğer	45,1	31,0	23,9
SİYASİ PARTİ	Onaylamıyorum	Fikrim yok	Destekliyorum
AKP	64,9	30,6	4,5
CHP	13,3	21,1	65,5
MHP	43,5	35,2	21,3
SP	66,0	23,4	10,6
BDP	36,7	44,4	18,9
Diğer	47,3	38,5	14,3
HİÇBİRİ	39,2	47,5	13,3
BÖLGE	Onaylamıyorum	Fikrim yok	Destekliyorum
İç Anadolu	21,0	38,7	40,3
Akdeniz	7,5	53,1	39,5
Doğu Anadolu	8,4	58,1	33,5
Ege	48,2	30,4	21,4
Güneydoğu	20,7	53,2	26,1
Karadeniz	9,1	40,0	50,9
Marmara	13,3	45,5	41,2

5.9. İktidardaki AK PARTİ Hükümetinin İHL ile ilgili politikaları konusunda düşünceniz nedir?

	Katılıyorum	Fikrim Yok/ Cevapsız	Katılmıyorum
İHL meselesi ile çok ilgilidir	69,1	18,7	12,2
İHL meselesi ile yeterince ilgilenmemiştir	12,3	28,8	58,9
İHL meselesini tamamen siyasi bir rant haline getirmiştir	28,0	29,9	42,1
İHL meselesini çözümsüzlüğe itmştir.	21,3	33,9	44,7
İHL’yi bir eğitim özgürlüğü meselesi olarak ele almıştır	45,7	31,9	22,4

ALTINCI BÖLÜM

DİN EĞİTİMİNDE DİĞER KURUMLARIN ROLÜ

- ✓ Türkiye’de Din Eğitimi veren çeşitli kurumların faaliyetleri konusunda katılımcıların düşünceleri tespit edilmeye çalışılmıştır. Din eğitimi verme konusunda Diyanet İşleri Başkanlığının etkinliğini artırmasını katılımcıların %35,3’ü, din eğitimi konusunda tek söz sahibi olmasına katılımcıların %30,6’sı destek vermişlerdir. “Diyanet mevcut durumunu korumalıdır” diyenlerin oranı da % 30,6’dır. Diğer yandan Diyanetin din eğitimi konusundaki etkinliğinin azaltılması gerektiğini düşünenlerin oranı %5,7 iken Diyanet hiçbir şekilde din eğitimi vermemelidir diye düşünenlerin oranı da %2,9’dur. Bu veriler, Diyanetin din eğitimi konusunda daha etkin bir görev alması gerektiği talebinin ön plana çıktığını göstermektedir. Nitekim etkinliği artmalı ve tek söz sahibi olmalı şeklinde görüş belirtenlerin toplam oranı %60,9’dur.
- ✓ “Dini cemaatlerin” din eğitimi konusundaki rolleri açısından da katılımcıların %40,8’i mevcut durumun korunması gerektiğini ifade etmişlerdir. Din eğitimi konusunda “dini cemaatlerin etkinliği artmalıdır” diyenlerin oranı %28,4 iken “tek söz sahibi olmalı” diyenlerin oranı ise %4,4 dür. Diğer yandan dini cemaatlerin din eğitimi konusunda “etkinlikleri azaltılmalıdır” diyenlerin oranı %13,8, “hiçbir şekilde din eğitimi vermemelidirler” diyenlerin oranı da %12,6’dır.
- ✓ “Sivil toplum kuruluşlarının” din eğitimi konusunda mevcut durumlarını sürdürmelerini katılımcıların %45,8’i istemektedir. Sivil toplum kuruluşlarının din eğitimi konusunda “etkinliğini arttırmalı” diyenlerin oranı %29,6 iken “tek söz sahibi olması” gerektiğini belirtenlerin oranı ise %2,8 dir. Diğer yandan sivil toplum kuruluşlarının din eğitimi konusunda “etkinlikleri azaltılmalıdır” diyenlerin oranı %11,8, “hiçbir şekilde din eğitimi vermemelidirler” diyenlerin oranı da %9,9’dur.
- ✓ Din eğitiminin verilmesinde Milli Eğitim Bakanlığının “etkinliğinin artırılmasını” katılımcıların %42’si desteklemektedir. Katılımcıların %17,9’u da “tek söz sahibi olması gerektiğini” düşünmektedir. Ayrıca %31,7’si ise “mevcut durumun korunması gerektiğini” ifade etmişlerdir. Diğer yandan Milli Eğitim Bakanlığının din eğitimi konusunda “etkinlikleri azaltılmalı” diyenlerin oranı %5,3 ve “hiçbir şekilde din eğitimi vermemelidir” diyenlerin oranı da %3,1’dir. Bu veriler birlikte düşünüldüğünde Kuran ve Hz. Peygamberin hayatı derslerinin MEB müfredatında yer almasının toplumda onay alacağını göstermektedir.
- ✓ “Ailelere” din eğitiminin bırakılması konusunda katılımcıların %39,5’i ailelerin etkinliğinin arttırılması, %26,1’i de tek söz sahibi olması gerektiğini düşünmektedir. Ayrıca %29,5’i de ailelerin din eğitimi konusunda mevcut durumunun korunması gerektiğini ifade etmişlerdir. Diğer yandan ailelerin din eğitimi konusunda etkinlikleri azaltılmalı diyenlerin oranı %3 ve hiçbir şekilde

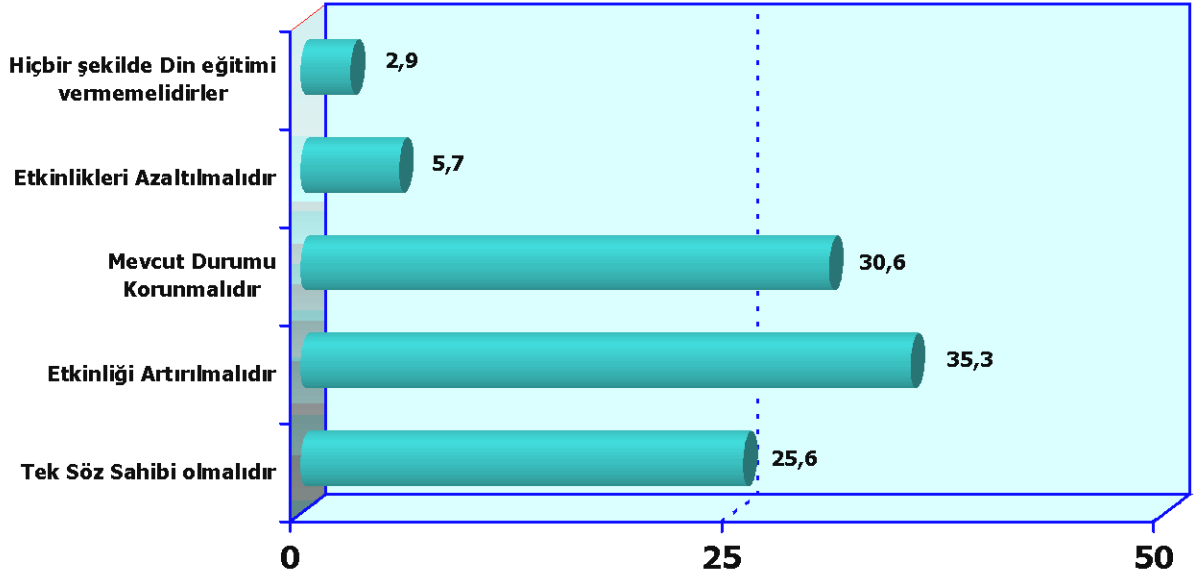

din eğitimi vermemelidir diyenlerin oranı da %1,9’dur. Bu verilerde, Türk toplumunda ailelerin din eğitimi konusunda daha etkin olması gerektiği yönünde yaygın bir kabulün var olduğunu göstermektedir.

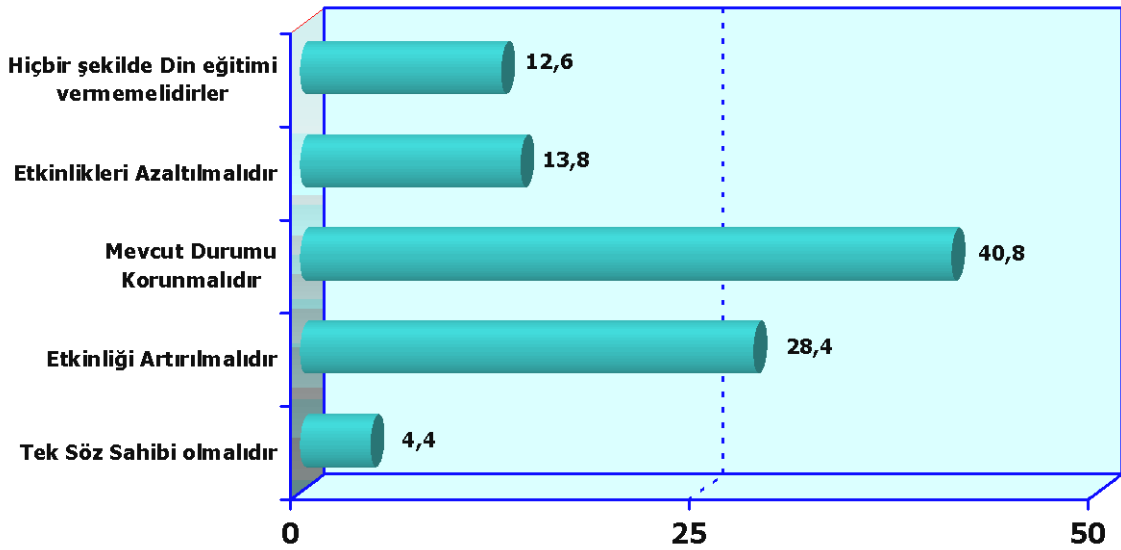
- ✓ Din eğitiminin verilmesinde dini-kültürel merkezlerin etkinlik düzeyine baktığımızda araştırmaya katılanların %36,4’ü dini kültürel merkezlerin etkinliğinin artırılmasını, %8,2’si de tek söz sahibi olması gerektiğini düşünmektedir. Ayrıca %38,8’i de dini-kültürel merkezlerin din eğitimi konusunda mevcut durumunu koruması gerektiğini ifade etmişlerdir. Diğer yandan dini-kültürel merkezlerin din eğitimi konusunda etkinlikleri azaltılmalı diyenlerin oranı %9,1 ve hiçbir şekilde din eğitimi vermemelidir diyenlerin oranı da %7,5’dir. Bu durumda dini-kültürel merkezlerin din eğitimi konusunda etkinlikleri azaltılmalı ve hiçbir şekilde din eğitimi vermemelidirler şeklinde düşünenlerin toplam oranı düşük denebilecek bir seviyede (%16,6) olduğunu göstermektedir. Buna karşın katılımcıların toplam %44,6’sı da bu dini-kültürel merkezlerin etkinliklerinin artırılması gerektiğini düşünmektedir.

Türkiye’de Din Eğitimi Vermek Üzere Bazı Kurumların Etkinlik Düzeyi

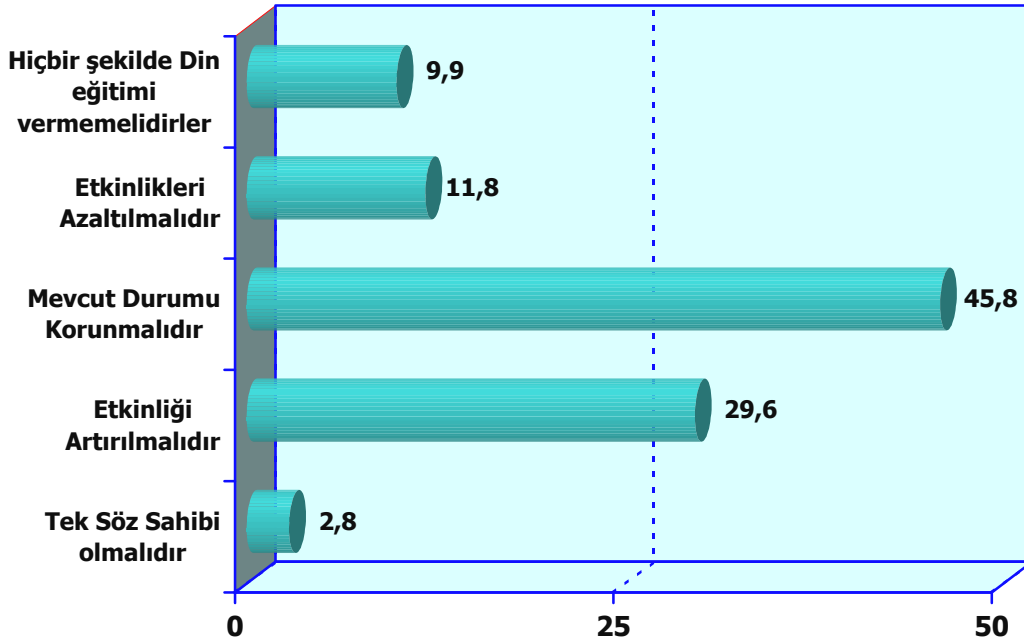
6.1. Diyanet

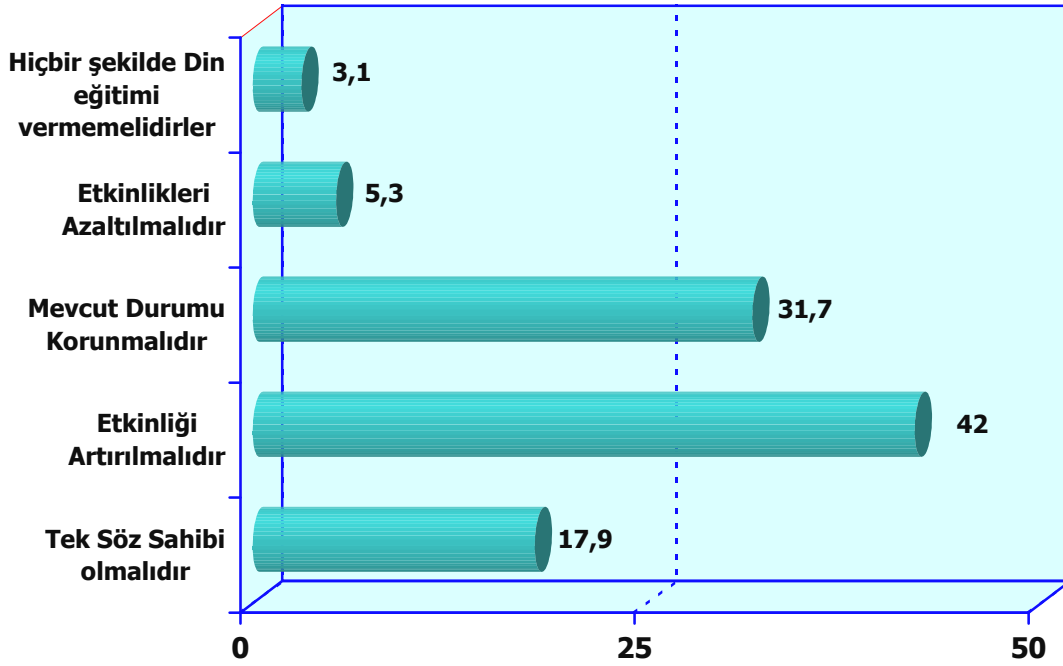
6.2. Dini cemaatler

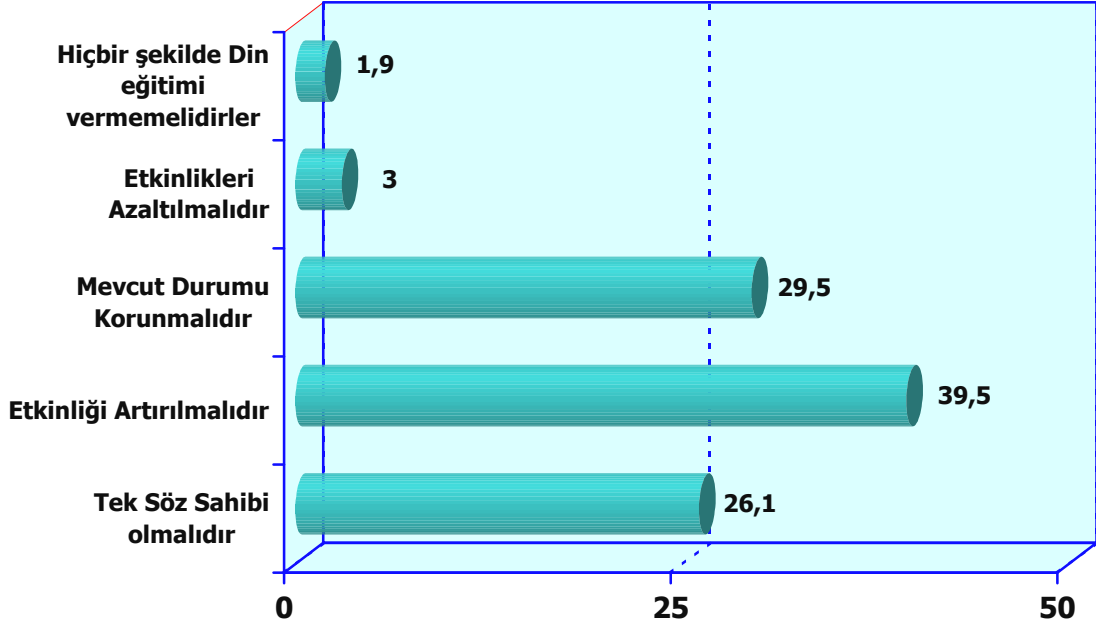
6.3.Sivil toplum kuruluşları

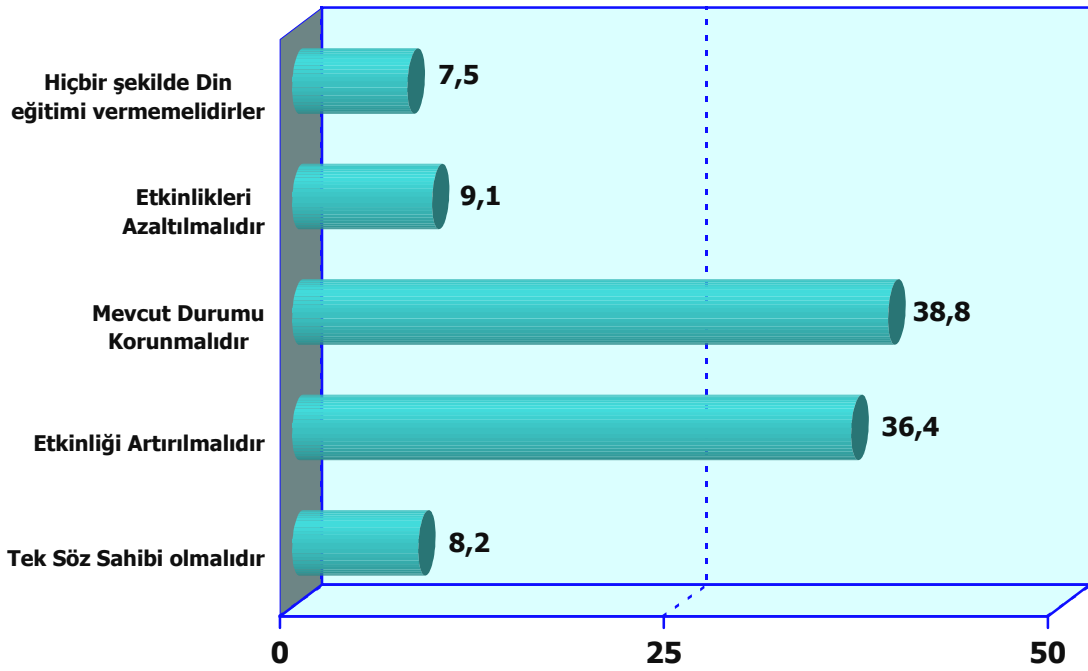
6.4.Milli Eğitim Bakanlığı

6.5.Aileler

6.6.Dini-Kültürel Merkezler

YEDİNCİ BÖLÜM

YENİ EĞİTİM SİSTEMİNE BAKIŞ

- ✓ Mayıs 2012 sonlarında yürürlüğe giren ve kamuoyunda 4+4+4 olarak bilinen eğitim sistemine bakış bu araştırmada bir bölüm olarak ele alınmış ve katılımcıların bu konudaki düşünceleri tespit edilmeye çalışılmıştır. Araştırmamızın saha boyutu Haziran 2012 başında gerçekleştirildiği göz önüne alınırsa, ilgili kanunun uygulamaya konulduğunun hemen akabinde kamuoyunun algısını ölçme açısından oldukça anlamlı olduğu söylenebilir.
- ✓ “Hükümetin uygulamaya koyduğu yeni zorunlu eğitim sistemi (4+4+4) hakkında yeterli bilgi sahibi olduğunuzu düşünüyor musunuz?” şeklindeki bir soruya katılımcıların %36’sı hayır cevabını verirken, %28,1’i ise evet cevabını vermiştir. Bu konuda fikri olmayanların oranı ise %35,9’dur. Bu veriler araştırmanın yapıldığı tarihte kamuoyunun yeni eğitim sistemi konusunda (4+4+4) çok da yeterli bir bilgi sahibi olmadıklarını göstermektedir.
- ✓ 4+4+4 kademeli zorunlu eğitim sisteminin toplumumuza uygunluğu konusunda katılımcıların %45,8 olumlu yönde bir fikir beyan ederlerken %28,9’u da olumsuz yönde fikir beyan etmişlerdir. %25,5’i ise bu konuda bir fikri olmadığını belirtmişlerdir. Yukarıda ifade edildiği gibi, yeni sistem hakkında yeterli bilgi sahibi olunmamasına rağmen, yeni sisteminin toplumumuza daha uygun olacağı kanaati oldukça dikkat çekici bir durumdur. Bu durum mevcut iktidar partisine güven, parti desteği gibi nedenlerle açıklanabilir. Nitekim AK Partililerin %63’nün bu yeni eğitim sistemini onayladığı görülmektedir. Ayrıca MHP’lilerin de %40,4’nin onayladığı görülmektedir. Buna karşın CHP’lilerin sadece %13’ü yeni eğitim sistemini onayladığı belirlenmiştir.

Bölgeler açısından baktığımızda ise yeni eğitim sistemine en yüksek oranda onaylayan bölgeler sırasıyla, Akdeniz (%59,2), Doğu Anadolu %53,3, Güneydoğu (%52,3), Marmara (%42,4) ve İç Anadolu (%34) dur. Buna karşın yeni eğitim sisteminin toplumumuza uygunluğu konusunda en düşük katılım Karadeniz (%30,9) ve Ege bölgesidir (%31,6).

Siyasal kimlik açısından da yeni eğitim sisteminin toplumumuza uygunluğu konusunda en yüksek düzeyde katılım sırasıyla, Muhafazakârlar (%63,5), İslamcılar (%60,6), Milliyetçiler (%50,5) ve Demokratlar (%42,7) gerçekleştirmektedirler. Diğer yandan yeni eğitim sisteminin toplumumuza uygunluğu konusunda Laiklerin (%32,3) ve Atatürkçülerin (%24,9) katılımı daha düşüktür.

- ✓ Bir önceki soruda ifade ettiğimiz yargıya benzer “ Hükümetin uygulamaya koyduğu yeni eğitim sistemi (4+4+4) hakkında ne düşünüyorsunuz? Şeklindeki bir soruda da benzer sonuçların elde edildiği belirlenmiştir. Katılımcıların %44,6’sı yeni sistemi uygun bulurken, %27,3’ü de uygun bulmamaktadır. Buna karşın %28, 1’i de bu konuda bir fikir ifade etmemiştir.

- ✓ “ Hükümetin uygulamaya koyduğu yeni eğitim sistemi (4+4+4) hakkında ne düşünüyorsunuz?” sorusunu olumlu bulduklarını beyan ederek cevaplayanların gerekçeleri arasında birinci öncelik olarak, %15,7’si “din eğitiminin önü açılacaktır” yargısına katılım tespit edilmiştir. Bu yargılardan ikinci öncelikli katılım %9,4’le “mesleki eğitimin önü açılacaktır” ifadesi olmuştur. Katılımcılar üçüncü öncelik olarak da %8,6 ile “ülkemiz koşullarına daha uygun olacaktır” ifadesini gerekçelendirmişlerdir. Bu durum katılımcıların “dini eğitimi önemseme” ile birlikte, “mesleki eğitimin önünün açılması” ve yeni sistemin “ülkeminin koşullarına daha uygun” olarak belirlemeleri ve bunları öncelemeleri oldukça anlamlı olarak nitelendirilebilir.
- ✓ “ Hükümetin uygulamaya koyduğu yeni eğitim sistemi (4+4+4) hakkında ne düşünüyorsunuz?” yargısını olumsuz bulanların gerekçeleri arasında birinci (%4,2), ikinci (%5,8), ve üçüncü (%4,6) öncelik olarak “Türk eğitim sistemini geriye götürecektir bir gelişme olacaktır” yargısına katılım tespit edilmiştir. Bu durum, yeni zorunlu eğitim sisteminin, Türk eğitim sistemini geriye götürecektir şeklinde bir kaygıya sahip %4,5- %5’lik bir kitlenin var olduğunu göstermektedir.
- ✓ Yeni zorunlu (4+4+4) eğitim sistemiyle İHL’ler dışındaki okullarda Kuran ve Hz. Peygamberin hayatının seçmeli ders olarak konulması konusunda katılımcıların büyük bir bölümü olumlu bir gelişme olarak kabul etmişlerdir. Nitekim katılımcıların %76,3’ü bu derslerin seçmeli olarak konulmasını olumlu bulmaktadır. Buna karşın olumsuz bulanların oranı ise %13,4’dür. Ayrıca bu konuda her hangi bir fikir belirtmeyenlerin oranı ise %10,3’dür.

Bu veriler, okullarda Kuran ve Hz. Peygamberin hayatının seçmeli ders olarak okutulmasında yüksek bir konsensüsün olduğunu göstermektedir. Nitekim muhafazakârların %91,1’i, İslamcılarının %88,9’u, Milliyetçilerin %79,1’i, Laiklerin %68’5’i, Demokratların %68,3’ü ve Atatürkçülerin %61,7’si bu derslerin seçmeli olarak okullarda okutulmasını olumlu bulmaktadırlar.

Aynı şekilde Siyasi Parti tercihleri açısından da oldukça yüksek oranda okullarda seçmeli olarak Kuran ve Hz. Peygamberin hayatının okutulmasını olumlu karşılanmaktadır. Nitekim AK Partililerin %89,3’ü SP’lilerin %87,2’si, MHP’lilerin %75,7’si ve CHP’lilerinde %50,8’i bu derslerin okutulmasını olumlu olarak değerlendirmektedirler.

Bölgeler açısından da yüksek oranlarda okullarda seçmeli olarak Kuran ve Hz. Peygamberin hayatının okutulması olumlu karşılanmaktadır. Nitekim Marmara %86,1, İç Anadolu %84,7, Güneydoğu Anadolu %81,6, Akdeniz %75,5, Doğu Anadolu %73,9 ve ege Bölgesinde de %59,7’lik bir kesim bu derslerin okutulması hakkında olumlu görüş belirtmiştir.

- ✓ Yeni zorunlu eğitimle birlikte İHL’nin orta kısımları yeniden açılmaktadır. Bu duruma katılımcıların %52,2’si olumlu, %28,5’i de olumsuz görüş bildirmişlerdir. Bu konuda fikir belirtmeyenlerin oranı da %29,3’dür.

Siyasi kimlik açısından İHL’nin orta kısımlarının açılmasını Muhafazakârlar (%73,1), İslamcılar (%70,9) ve Milliyetçiler (%54,5) desteklemişlerdir. Buna karşın bu konuda Laiklerin %41,3’ü ve Atatürkçülerin de %34,3’ü İHL’nin orta kısımlarının yeni sistemde yeniden açılmasını uygun bulmamaktadırlar.

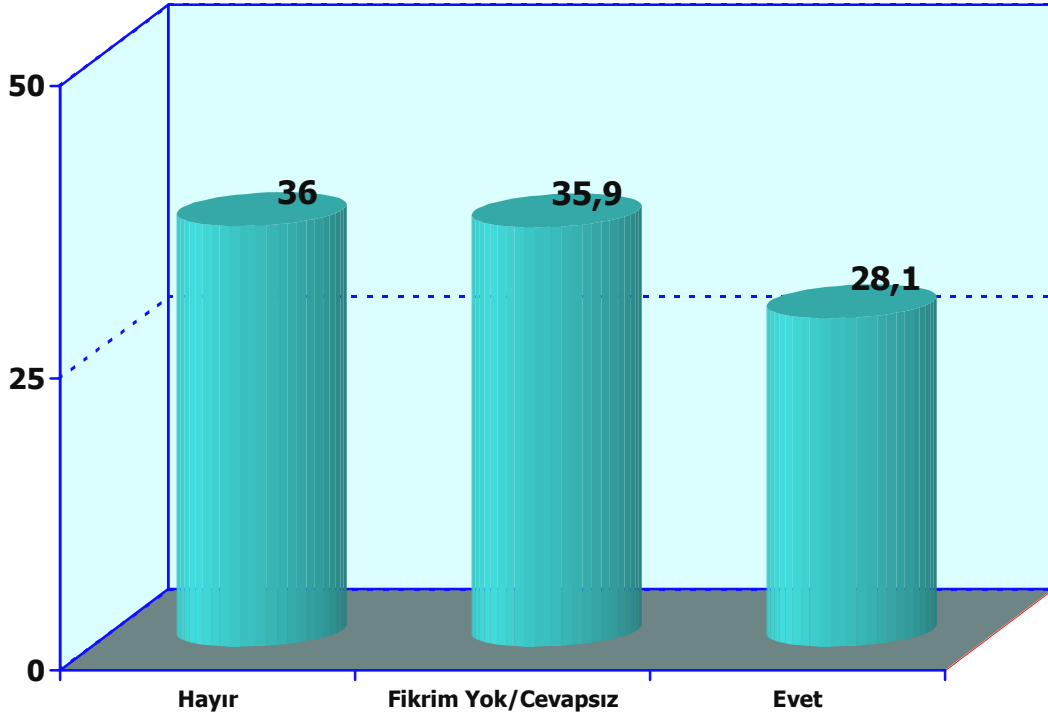
Siyasi parti tercihleri açısından İHL’nin orta kısımlarının açılmasını SP’liler (%76,6), AK Partililer (%68,6) ve MHP’liler (%49,5) desteklemişlerdir. Buna karşın, BDP’lilerin %21,1’i ve CHP’lilerin de %49,4’ü İHL’nin orta kısımlarının yeniden açılmasını uygun bulmamaktadırlar.

Bölgeler açısından baktığımızda İHL’nin orta kısımlarının açılmasını, en yüksek oranda onaylayan Akdeniz (%73,5), Marmara (%64,2) ve Doğu Anadolu Bölgesi (%60,3) olmuştur. Buna karşın en yüksek oranda Ege Bölgesi (%45,4) İHL’nin orta kısımlarının yeniden açılmasını uygun bulmamaktadır.

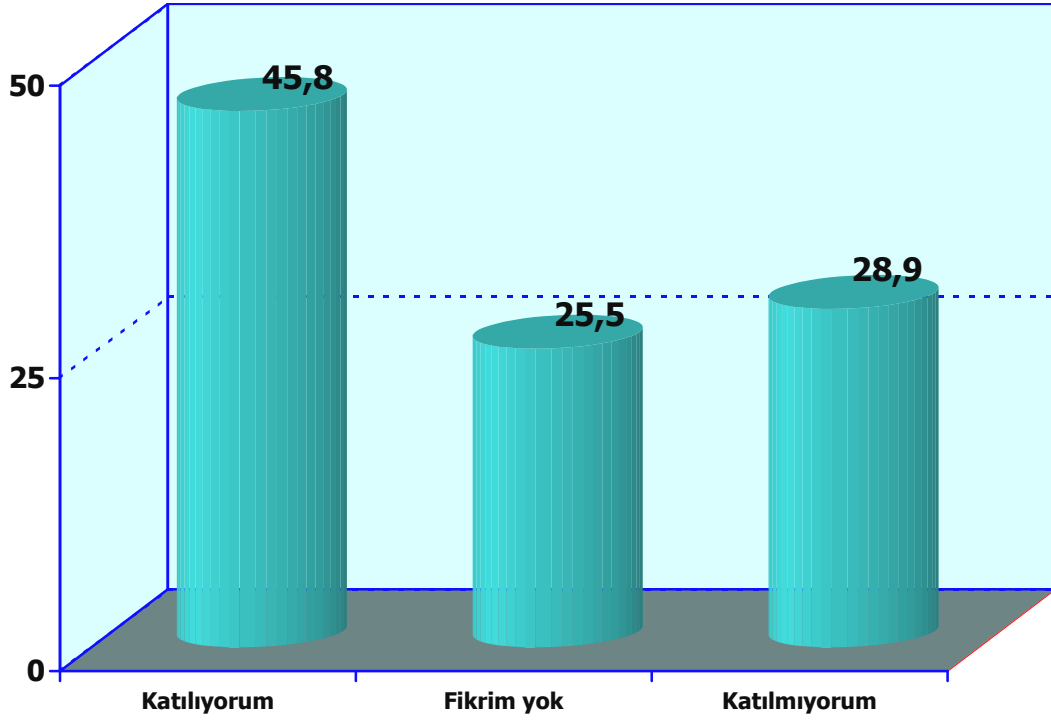
- ✓ Yeni zorunlu eğitim sistemi bilindiği üzere sadece İHL’lerin değil aynı zamanda bazı liselerin orta kısımlarının da açılmasına olanak vermektedir. Araştırma örneklemimiz içindeki kişilerin bu konudaki düşüncelerini tespit etmek yeni sisteme farklı bakış açılarını da ortaya koyacağı için önemlidir. Bu bağlamda katılımcıların %52,8’i diğer okulların orta kısımlarının açılmasını olumlu karşılarken, %21,9’u ise olumsuz karşılamaktadır. Bu konuda fikir belirtmeyenlerin oranı ise %25,3’dür.
- ✓ “Yeni eğitim düzenlemesinin Türkiye’deki mesleki eğitimin gelişmesine katkı sağlayacağını düşünüyor musunuz?” şeklindeki sorumuza da katılımcıların %51,1’i “evet”, %12,7’si de kısmen olumlu katkı sağlayacak şekilde cevap vermişlerdir. Buna karşın %20,3’ü de katkı sağlamayacağını ifade etmişlerdir. Bu konuda fikir belirtmeyenlerin oranı da %15,9’dur.

7.1. Hükümetin uygulamaya koyduğu yeni eğitim sistemi (4+4+4) hakkında yeterli bilgi sahibi olduğunuzu düşünüyor musunuz?

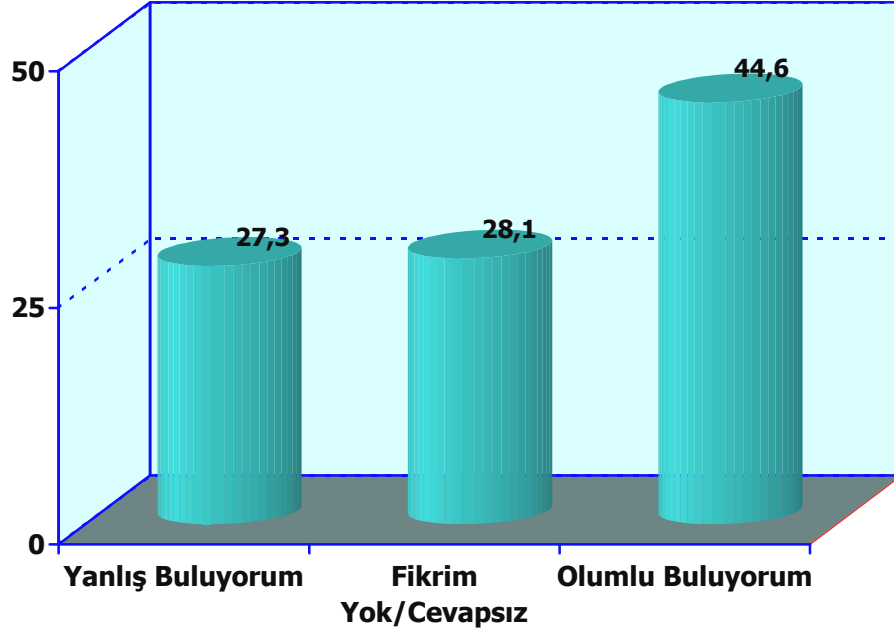
7.2. 4+4+4 kademeli zorunlu eğitim sistemi toplumumuz için daha uygundur.

4+4+4 kademeli zorunlu eğitim sistemi toplumumuz için daha uygundur				
Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Fikrim Yok	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
11,2	17,5	25,5	26,7	19,1
Ortalama: 3,25			Standart Sapma: 1,262	

4+4+4 kademeli zorunlu eğitim sistemi toplumumuz için daha uygundur			
SİYASİ KİMLİK	Katılmıyorum	Fikrim yok	Katılıyorum
Milliyetçi	25,2	24,3	50,5
İslamcı	12,3	27,1	60,6
Muhafazakâr	14,2	22,4	63,5
Laik	47,2	20,5	32,3
Atatürkçü	50,2	24,9	24,9
Demokrat	22,0	35,4	42,7
Sosyal Demokrat	44,3	30,2	25,5
Diğer	29,2	28,8	42,0
SİYASİ PARTİ	Katılmıyorum	Fikrim yok	Katılıyorum
AKP	12,7	24,4	63,0
CHP	64,1	22,9	13,0
MHP	32,9	26,6	40,5
SP	17,0	19,1	63,8
BDP	34,4	30,0	35,6
Diğer	33,0	27,5	39,6
HİÇBİRİ	25,8	24,2	50,0
BÖLGE	Katılmıyorum	Fikrim yok	Katılıyorum
İç Anadolu	23,0	43,0	34,0
Akdeniz	11,6	29,3	59,2
Doğu Anadolu	17,9	28,7	53,3
Ege	54,1	14,3	31,6
Güneydoğu	30,3	17,4	52,3
Karadeniz	18,9	50,3	30,9
Marmara	24,8	32,7	42,4

7.3. Hükümetin uygulamaya koyduğu yeni eğitim sistemi (4+4+4) hakkında ne düşünüyorsunuz?

Hükümetin uygulamaya koyduğu yeni eğitim sistemi (4+4+4) hakkında ne düşünüyorsunuz?			
SİYASİ KİMLİK	Katılmıyorum	Fikrim yok	Katılıyorum
Milliyetçi	25,0	29,5	45,5
İslamcı	8,2	29,1	62,7
Muhafazakâr	9,6	21,2	69,2
Laik	47,6	24,8	27,6
Atatürkçü	51,0	26,6	22,4
Demokrat	28,0	20,7	51,2
Sosyal Demokrat	47,2	32,1	20,8
Diğer	31,4	33,2	35,4
SİYASİ PARTİ	Katılmıyorum	Fikrim yok	Katılıyorum
AKP	7,2	26,2	66,7
CHP	68,6	18,8	12,6
MHP	40,5	31,9	27,6
SP	10,6	23,4	66,0
BDP	30,0	37,8	32,2
Diğer	36,3	26,4	37,4
HİÇBİRİ	33,3	33,3	33,3
BÖLGE	Katılmıyorum	Fikrim yok	Katılıyorum
İç Anadolu	38,0	32,7	29,3
Akdeniz	50,3	15,0	34,7
Doğu Anadolu	46,9	11,7	41,5
Ege	34,2	51,0	14,8
Güneydoğu	51,1	28,6	20,3
Karadeniz	35,4	16,6	48,0
Marmara	38,8	19,4	41,8

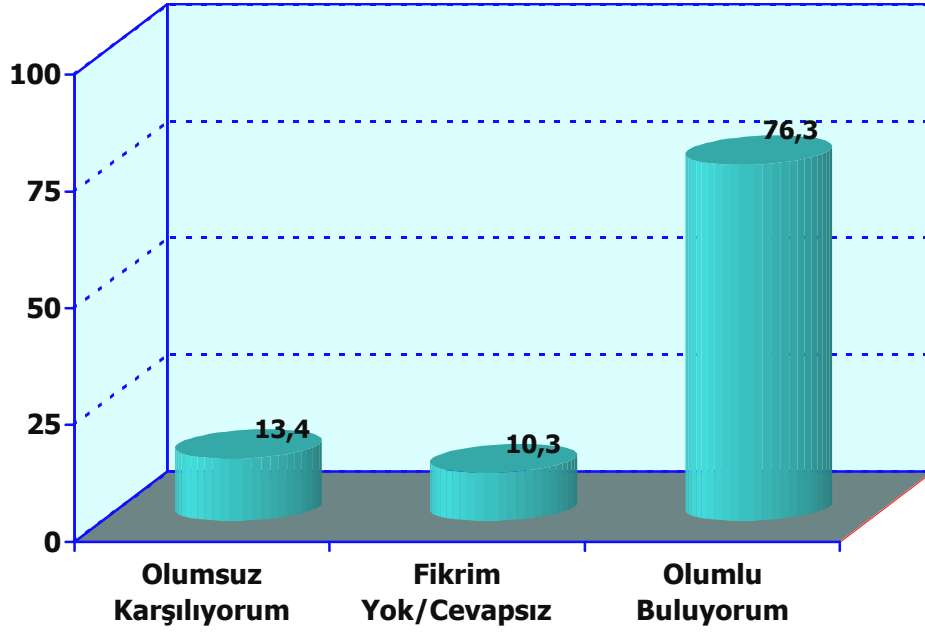
7.3.1. Olumlu Bulduğunu İfade Edenlerin Gerekçeleri

Niçin Olumlu Bir Düzenleme Olarak Görüyorsunuz	1. öncelikli	2. Öncelikli	3. Öncelikli
Din eğitiminin önü açılacaktır.	15,7	5,7	4,9
Mesleki eğitimin önü açılacaktır.	7,8	9,4	4,2
8 yıllık kesintisiz eğitimin ortaya çıkardığı sorunları giderecektir	6,9	7,7	6,1
İHL’lerin orta kısımları açılacaktır.	3,2	7,3	5,4
Türk eğitim sisteminde reform sayılacak bir gelişme olacaktır.	4,6	6,5	6,6
Çağdaş eğitim sistemine en uygun sistem olacaktır.	3,0	5,1	7,6
Ülkemiz koşullarına daha uygun olacaktır.	3,2	2,6	8,6
Diğer (belirtiniz)	,1	,1	,5
Toplam	44,5	44,4	43,9

7.3.2. Yanlış Bulduğunu İfade Edenlerin Gerekçeleri

Niçin Olumlu Bir Düzenleme Olarak Görmüyorsunuz	1. öncelikli	2. Öncelikli	3. Öncelikli
Din eğitiminin önü açılacaktır.	3,5	2,9	4,6
Mesleki eğitimin önünü tamamen kapatacaktır.	1,2	3,9	3,6
8 yıllık kesintisiz eğitim ile sağlanan kazanımları ortadan kaldıracaktır.	2,7	,6	,9
İHL’lerin orta kısımları açılacaktır.	2,9	4,2	2,2
Türk eğitim sistemini geriye götürececek bir gelişme olacaktır.	4,2	5,8	4,6
Çağdaş eğitim sistemine uygun olmayacaktır.	,0	,9	2,0
Hükümetin ideolojik bakışını yansıtıyor.	3,3	1,4	4,1
Diğer (belirtiniz)	4,6	5,3	,3
Toplam	22,4	25	22,3

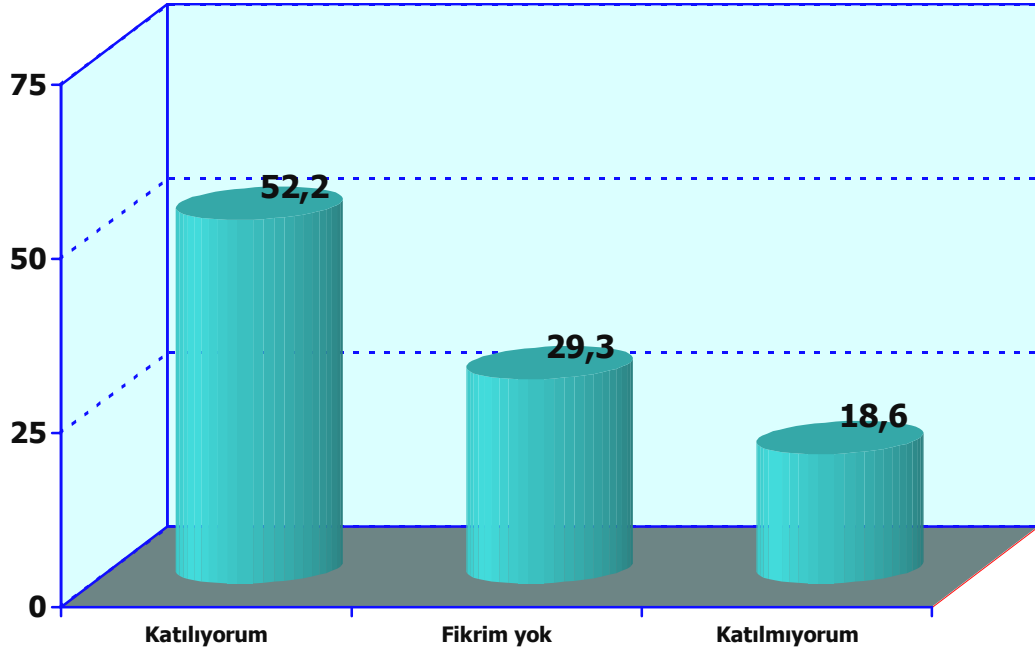
7.4. İmam Hatip Liseleri dışındaki okullarda Kuran ve Hz. Peygamberin hayatının seçmeli ders olarak konulmasını nasıl değerlendiriyorsunuz?

İmam Hatip Liseleri dışındaki okullarda Kuran ve Peygamberin hayatının seçmeli ders olarak konulmasını nasıl değerlendiriyorsunuz?			
SİYASİ KİMLİK	Olumsuz Buluyorum	Fikrim yok	Olumlu Buluyorum
Milliyetçi	11,3	9,7	79,1
İslamcı	6,3	4,8	88,9
Muhafazakâr	4,1	4,8	91,1
Laik	15,0	16,5	68,5
Atatürkçü	25,1	13,2	61,7
Demokrat	18,3	13,4	68,3
Sosyal Demokrat	28,3	12,3	59,4
Diğer	16,8	15,5	67,7
SİYASİ PARTİ	Olumsuz Buluyorum	Fikrim yok	Olumlu Buluyorum
AKP	5,1	5,7	89,3
CHP	33,9	15,3	50,8
MHP	11,6	12,6	75,7
SP	6,4	6,4	87,2
BDP	18,9	10,0	71,1
Diğer	23,1	9,9	67,0
HİÇBİRİ	13,3	11,7	75,0
BÖLGE	Olumsuz Buluyorum	Fikrim yok	Olumlu Buluyorum
İç Anadolu	7,3	8,0	84,7
Akdeniz	14,3	10,2	75,5
Doğu Anadolu	19,2	6,9	73,9
Ege	13,0	27,3	59,7
Güneydoğu	6,2	12,2	81,6
Karadeniz	6,3	28,6	65,1
Marmara	10,9	3,0	86,1

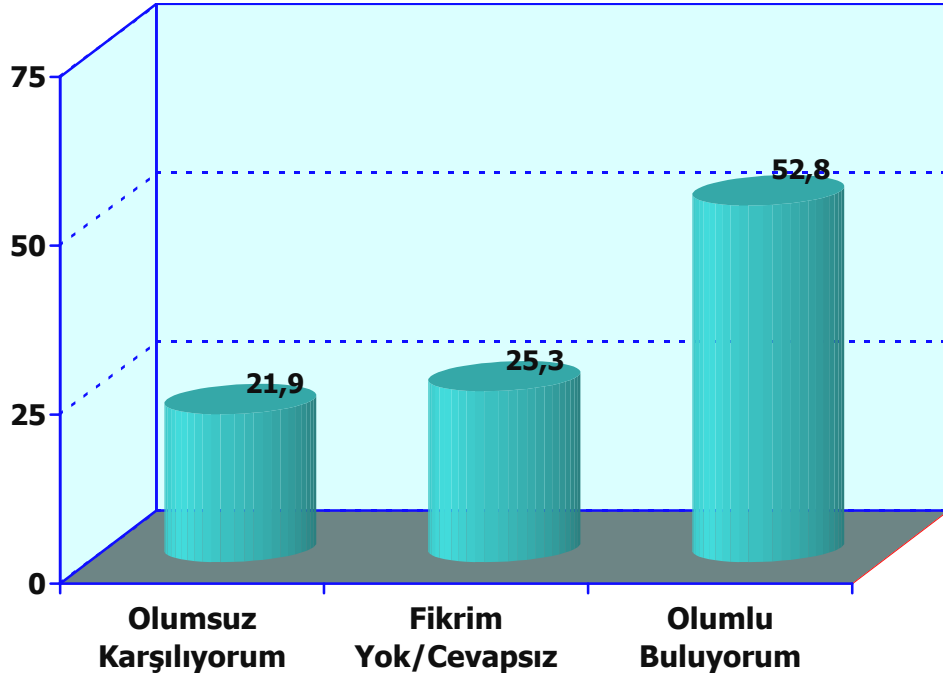
7.5. İmam Hatip Liselerinin orta kısımlarının açılması olumlu bir gelişmedir.

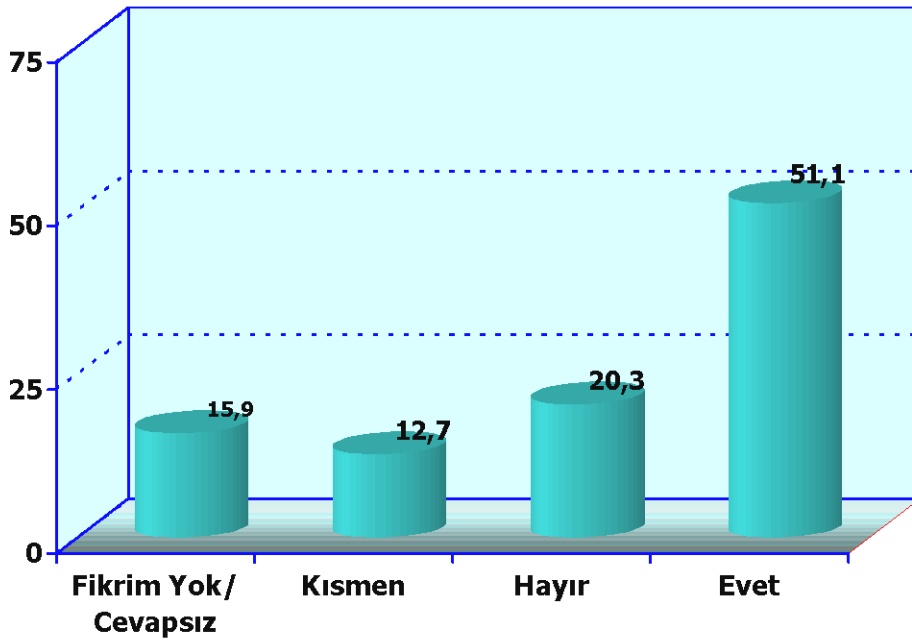
İmam Hatip Liselerinin orta kısımlarının açılması olumlu bir gelişmedir.				
Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Fikrim Yok	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
3,9	14,7	29,3	32,7	19,5
Ortalama: 3,49			Standart Sapma: 1,080	

İmam Hatip Liselerinin orta kısımlarının açılması olumlu bir gelişmedir.			
SİYASİ KİMLİK	Katılmıyorum	Fikrim yok	Katılıyorum
Milliyetçi	13,1	32,4	54,5
İslamcı	6,5	22,7	70,9
Muhafazakâr	4,3	22,6	73,1
Laik	41,3	24,8	33,9
Atatürkçü	34,3	35,1	30,7
Demokrat	7,3	48,8	43,9
Sosyal Demokrat	34,9	38,7	26,4
Diğer	22,6	29,6	47,8
SİYASİ PARTİ	Katılmıyorum	Fikrim yok	Katılıyorum
AKP	6,7	24,7	68,6
CHP	49,4	33,0	17,6
MHP	17,9	32,6	49,5
SP	4,3	19,1	76,6
BDP	21,1	44,4	34,4
Diğer	18,7	29,7	51,6
HİÇBİRİ	13,3	35,8	50,8
BÖLGE	Katılmıyorum	Fikrim yok	Katılıyorum
İç Anadolu	17,7	34,7	47,7
Akdeniz	6,8	19,7	73,5
Doğu Anadolu	11,0	28,7	60,3
Ege	45,4	20,2	34,4
Güneydoğu	16,0	29,6	54,4
Karadeniz	13,1	50,9	36,0
Marmara	9,7	26,1	64,2

7.6. Yeni eğitim düzenlemesi ile birlikte başta İHL olmak üzere bazı okulların orta kısımları yeniden açılacaktır, bu gelişmeyi nasıl karşılıyorsunuz?

7.7. Yeni eğitim düzenlemesinin Türkiye’de mesleki eğitimin gelişmesine katkı sağlayacağını düşünüyor musunuz?

Sekizinci Bölüm

ARAŞTIRMANIN KÜNYESİ

8. 1. Cinsiyeti Dağılımı

	Sayı	Yüzde
Kadın	1334	49,6
Erkek	1355	50,4
Toplam	2689	100,0

8. 2.Yaş Dağılımı

	Sayı	Yüzde
18-24	504	18,7
25-34	697	25,9
35-44	571	21,2
45-54	439	16,3
55 ve +	478	17,8
Toplam	2689	100,0

8.2.1. Yaş Ortalaması

	Sayı	En Düşük	En Yüksek	Ortalama	Standart Sapma
Yaşınız	2689	18	85	38,43	14,206

8. 3. Medeni Durum

	Sayı	Yüzde
Evli	1690	62,8
Bekâr	848	31,5
Dul / Boşanmış	151	5,6
Toplam	2689	100,0

8.4. Eğitim durumunuz nedir?

	Sayı	Yüzde
Okuryazar değilim	178	6,6
Okuryazarım ancak herhangi bir eğitim kurumundan mezun olmadım	156	5,8
İlkokul mezunuyum	963	35,8
Ortaokul mezunuyum	422	15,7
Lise mezunuyum	646	24,0
Lise dengi meslek lisesi mezunuyum	61	2,3
Üniversite ön lisans / lisans mezunuyum	237	8,8
Yüksek lisans / doktora mezunuyum	26	1,0
Toplam	2689	100,0

8.5. Mezun Olunan Liselerin Dağılımı

	Sayı	Yüzde
Lise altı mezun olanlar ve hiçbir okul mezunu olmayanlar	1719	63,9
Düz Lise	567	21,1
Meslek Lisesi	175	6,5
Fen lisesi	18	,7
Anadolu Lisesi	49	1,8
İmam Hatip Lisesi	49	1,8
Öğretmen Lisesi	16	,6
Sağlık Meslek Lisesi	7	,3
Ticaret Meslek Lisesi	48	1,8
Endüstri Meslek Lisesi	28	1,0
Askeri Lisesi	2	,1
Açık Öğretim Lisesi	5	,2
Süper Lise	3	,1
Anadolu Otelcilik Turizm Lisesi	2	,1
Toplam	2689	100,0

8.6. Meslek Dağılımı

	Sayı	Yüzde
Eğitimli işçi(lise üstü)	386	14,3
Memur	75	2,8
Emekli	249	9,2
Esnaf	261	9,7
Öğrenci	263	9,8
Ev Hanımı	873	32,5
Geliri Yüksek Serbest Meslek (2000 üzeri)	8	,3
İşsiz	106	3,9
Geliri Düşük Serbest Meslek(2000 altı)	60	2,2
Eğitimsiz İşçi	408	15,2
Toplam	2689	100,0

8.7. Aylık Gelir Dağılımı

	Sayı	Yüzde
100-500	144	5,4
501-1000	1167	43,4
1001-1500	644	23,9
1501-2000	316	11,8
2001- +++	249	9,3
Cevap Yok	169	6,3
Toplam	2689	100,0

8.7.1 Aylık Gelir Ortalaması

	Sayı	En Düşük	En Yüksek	Ortalama	Standart Sapma
Geliriniz	2689	99	25000	1303,89	1138,148

8.8.Anket Yapılan Bölgeler Dağılımı

	Sayı	Yüzde
Akdeniz	300	11,2
Doğu Anadolu	147	5,5
İç Anadolu	463	17,2
Ege	392	14,6
Marmara	1047	38,9
Güney Doğu Anadolu	175	6,5
Karadeniz	165	6,1
Toplam	2689	100,0

8.9.Anket Yapılan Şehirlerin Dağılımı

	Sayı	Yüzde
Adana	100	3,7
Ağrı	27	1,0
Ankara	267	9,9
Antalya	119	4,4
Aydın	59	2,2
Balıkesir	73	2,7
Bursa	160	6,0
Erzurum	43	1,6
Gaziantep	83	3,1
Hatay	81	3,0
İstanbul	683	25,4
İzmir	230	8,6
Kastamonu	26	1,0
Kayseri	64	2,4
Kocaeli	90	3,3
Konya	106	3,9
Malatya	38	1,4
Manisa	103	3,8
Mardin	30	1,1
Samsun	70	2,6
Tekirdağ	41	1,5
Trabzon	43	1,6
Şanlıurfa	62	2,3
Van	39	1,5
Zonguldak	26	1,0
Kırıkkale	26	1,0
Toplam	2689	100,0

SONUÇ

- ✓ Bir eğitim kurumu olmanın yanı sıra toplumda bulunduğu karşılık ile İHL’ler diğer eğitim kurumlarından ayrılmaktadır. Zira Türkiye’de İHL’ye atfedilen değer ve nitelikler ortak bir tanımlayan olarak hemen her kesimden insanın neredeyse üzerinde ittifak ettiği olumlu bir imaja kaynaklık etmiştir. Bu nitelermeler ‘imam hatipli’ olmanın bir ayrıcalık sebebi olarak algılanmasını da beraberinde getirmiştir. Araştırma ile tespit edilen bu gerçek toplumun genel algısını yansıtmaması açısından önemlidir. Bu araştırmada tespit edildiği üzere, İHL’ler toplumun önemli bir kesimi için, milli ve manevi değerleri uhdesinde toplayan, uzlaşmacı ve insana saygıyı önceleyen, çalışma ahlakına sahip, paylaşımcı ve yardımsever bireyler yetişmesinde söz sahibi olan eğitim kurumları olarak önemsenmektedir. Bununla birlikte bir diğer genel algı ise İHL’lerin güvenilir insanları yetiştiren bir eğitim kurumu olmasıdır. Özellikle terör faaliyetlerine katılımın ve suç işleme oranlarının İHL’liler arasında düşük olduğu inancı yüklenen değerin ve belki de beklentinin önemli bir göstergesi olmuştur. Araştırmanın ortaya koyduğu tespitlerden biri de İHL’li olmanın kendinde bir değer kaynağı olduğudur.
- ✓ Din eğitimi konusunda toplumda en çok önemsenen kurumların başında İHL’ler gelmektedir. İHL’ler sadece din eğitimi veren kurumlar olarak algılanmamakta, öğrencilerin pek çok yönden nitelikli bir eğitim almalarını ve hayata hazırlanmalarını sağlayan eğitim kurumları olarak algılanmaktadır. Bu yüzden toplumun geneli bu okullara büyük bir önem atfetmektedir. Bu algı dolayısıyla İHL’lerin ayrımcılığa uğraması, mezunlarının farklı alanlarda kendilerini yetiştirmelerinin engellenmesi gibi durumlar, toplum tarafından tepki ile karşılanmaktadır. Toplumsal algıya dayanarak İHL’lerin yirmi birinci yüzyıl Türkiye’sinde geleceği olan kurumlar oldukları öngörülebilir.
- ✓ Türkiye’de eğitim kurumları içerisinde ayrıcalıklı bir konuma sahip olan İHL’ler bu ayrıcalığını eğitim başarısına dönüştürerek de pekiştirebilmiştir. Yalnızca dini ve ahlaki eğitimin gereklerini yerine getirmekle kalmamış Türkiye’de önemli eğitsel başarıları da yakalayabilmiş kurumlardandır. Bu özelliği ile eğitim-öğretimde kendi tarzını ve kimliğini oluşturan İHL’ler kamuoyunun gündemindeki yerini hiçbir dönemde kaybetmemiştir. Bu araştırmanın tespit ettiği bir gerçek olarak İHL’lerin sayısının artırılması, İHL’lerde verilen eğitimin fen, matematik ve kültür dersleri ile daha fazla takviye edilmesi, eğitimde eşit fırsat ilkesinin bu liseler için de geçerli olmasının gerektiği vurgulanmıştır. Yanı sıra din eğitiminde yalnızca İHL’ler ile sınırlı kalınmaması gerektiği, diğer lise ve eğitim kurumlarında da din derslerinin sayısının artırılabilceği hatta zorunlu olarak ilköğretim ve orta öğretimde yer verilmesi gerektiği kanaati ortaya çıkmıştır. Ayrıca Türkiye’de yaşayan Aleviler için İHL benzeri kurumların açılmasına olan destek bu çalışmanın elde ettiği önemli bir tespit olarak da dikkate değerdir. Bu anlamda İHL’nin bir model olarak hem din

eğitimi hem de genel eğitim sistemi içinde yerinin önemi vurgulanmış olmaktadır.

- ✓ İHL'ler kuruldukları günden bugüne Türkiye'nin en önemli siyasi meselelerinden birisi ola gelmiştir. Toplumun geneli İHL'lere ideolojik olarak yaklaşılmasını ve siyasi tartışmalarda yıpratılmasını istememektedir. İHL'lerin ideolojik olarak ötelenmesi ve ayrımcılığa uğraması, özellikle muhafazakar ve dindar kesimlerde karşı ideoloji ve siyaset üretmektedir. Bu durumun bir sonucu olarak özellikle muhafazakar kesim, İHL meselesini sadece bir eğitim meselesi olarak görmemektedir. Ancak İHL'lerin diğer eğitim kurumları ile eşit şartlarda rekabet edebilmesi bu ideolojik ayrışmayı ortadan kaldırabilir. İHL'ler toplumun farklı kesimleriyle kabul ettiği, var olmasını istediği okullardır.
- ✓ Türkiye’de İHL’ler dini kültür takviyeli eğitim kurumları olarak kabul edilmektedir. Din eğitiminin verilmesinde önemli bir aktör olarak dünden bugüne varlığını devam ettirmiş, bununla birlikte de pek çok siyasi çekişmenin de odağına çekilmiştir. Üstlendiği misyon ve insanların gösterdiği teveccüh İHL’ler üzerindeki siyasetin gölgesini artırmaya yetmiştir. İHL tarihi bu anlamda bir mücadelenin de tarihi sayılabilir. Ancak meselenin her şeyden önce bir eğitim meselesi olduğunun farkına varılmamış olması İHL eksenindeki tartışmaları hep siyasetin malzemesi haline getirmiştir. Oysa din eğitiminin bu kurumlarda yapılması mümkün olmadığında insanlar kendilerine yeni mecralar aramak zorunda kalmışlar, farklı şekil ve uygulamalarla kendilerine yeni imkânlar oluşturmuşlardır. Bu düşünceyi de hatırd tutarak İHL dışında din eğitiminin imkânını sorgulayan bu çalışma, Diyanet İşleri Başkanlığının, Milli Eğitim Bakanlığının ve ailelerin din eğitimi noktasında daha etkin olması gerektiğini tespit etmiştir.
- ✓ İHL algısıyla tutarlı olarak 4+4+4 eğitim sistemi toplumun geneli tarafından destek görmektedir. Üstelik toplumun büyük çoğunluğu sistem hakkında yeterli bilgiye sahip değildir. Dolayısıyla toplum yeni sistemin içeriğinden daha çok sonuçlarıyla ilgilenmekte ve bu eğitim sistemini eskisine göre daha tercih edilebilir bulmaktadır. Bu eğitim sistemini desteklemede toplumun da öncelikleri arasında din eğitiminin ve mesleki eğitimin önünün açılması gelmektedir. Yine bu eğitim sisteminde yürürlüğe konulacak olan seçmeli Kuran ve Hz Peygamberin hayatı ile ilgili dersler toplumun her kesimi tarafından büyük destek görmektedir. Sekiz yıllık zorunlu eğitim tartışmalarında gündemi en çok meşgul eden İHL’lerin orta kısımlarının kapatılması konusunun yeni sistemde çözülmesi toplumun geneli tarafından olumlu bir gelişme olarak karşılanmaktadır.